Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 460

Poznań, środa dnia 7 października 1931

Rok XXVI

Budżet w rozsypce

Mówiąc o wykonaniu budżetu na rok obecny, wskazał p. premjer Prystor na nierówne tempo spadku dochodów i wydatków. Gdy bowiem pierwsze w porównaniu z rokiem ubiegłym 1930/1 obniżyły się w ciągu 5 miesięcy o 15 proc., to wydatki spadły tylko o niespełna 5 proc.

Rezultatem tego niepomyślnego objawu jest deficyt budżetowy, który według p. premjera wynosi po koniec sierpnia 115,6 miljonów. Faktycznie spadek dochodów, a przez to i deficyt, jest znacznie większy, albowiem p. premjer za urzędową statystyką zaliczył do dochodów 20 miljonów, pożyczonych w Banku Polskim. Trzeba także zakwestjonować dochód z kolei państwowych, które wpłaciły wprawdzie do skarbu 12 miljonów zł, ale zaraz potem musiały pożyczyć w Paryżu drobną stosunkowo sumę, 20 miljonów franków, na powiększenie kapitału obrotowego. Coś podobnego jest prawdopodobnie także z dochodem z poczt i telegrafów.

Ale i to jeszcze nie wszystko. P. premjer powiedział wyraźnie, że dla podtrzymania pracy w pewnych przedsiębiorstwach robi się na kredyt zamówienia na poczet przyszłych budżetów. Wiedzieliśmy o tem już na wiosnę 1930 roku, ponieważ taką decyzję powziął rząd ówczesny. Ani jednak p. premjer, ani źródła urzędowe nie podają żadnych w tym kierunku cyfr. Nie wiemy zatem, co w tym roku płacimy za rok ubiegły i jakie zobowiązania z obecnego budżetu przejdą na następne lata.

Wszystko to może wyjaśni się podczas dyskusji nad nowym budżetem. Narazie ograniczymy się do szczegółowszego zbadania poczynionych w ciągu 5 miesięcy wydatków gotówkowych, aby się dowiedzieć, ile i na czem zaoszczędzono.

W tym celu przytaczamy następującą tabelę porównawczą:

Kwiecień = sierpień.	1930 r. (tysiące złotych)	1931 r.
Wydatki ogólne	1.136.233	1.081.986
Władze naczelne	10.715	8.636
Ministerstwa:		
spraw zagranicznych	22.460	21.017
spraw wojskowych	308.841	305.359
spraw wewnętrzn.	98.123	86.612
skarbu	55.286	45.657
sprawiedliwości	46.127	40.490
przemysłu i handlu	23.637	14.471
komunikacji	7.056	1.681
rolnictwa	19.019	10.917
wyzn. rel. i oś. publ.	177.511	152.250
robót publicznych	50.656	26.747
pracy i op. społ.	49.222	67.368
reform rolnych	18.618	8.909
poczt i telegrafów	1.259	778
Emerytury	69.178	62.706
Renty inw. i pensje	61.955	69.126
Długi państwowe	113.835	156.977
Przedsiębiorstwa (dopłata)	2.753	2.285

Ogółem, jak widzimy, wydatki tegoroczne są niższe o 54 miljony, czyli o 4,7 proc. Jednak obniżka ta jest bardzo nierównomierna. Na reformach rolnych zaoszczędzono 52 proc., na robotach publicznych 47 proc., na rolnictwie 43 proc., a na przemyśle i handlu 39 proc. Nożyce oszczędnościowe cięły najsilniej wydatki rzeczowo - inwestycyjne, co odbiło się silnie na gospodarstwie narodowem i bezrobociu.

W ministerstwach, mających gros wydatków personalnych, oszczędności były z natury rzeczy znacznie skromniejsze. Wynoszą one, mniej więcej, około 15 proc. czyli tyle, o ile zmniejszono pensje urzędnicze. W największym budżecie, wojskowym, stanowiącym przeszło 30 proc. wszystkich wydatków, oszczędności wynoszą tylko 1 proc. (Cyfr, odnoszących się do ministerstwa komunikacji oraz poczt i telegrafów nie można brać w rachubę, ponieważ zawierają one wydatki samych tylko biur centralnych, co stanowi drobny ułamek wszystkich ich wydatków. Reszta jest zawarta w budżecie przedsiębiorstw kolei i poczt).

Natomiast wzrosły wydatki na: długi o 38 proc., renty inwalidzkie o 12 proc., ministerstwo pracy (fundusz bezrobocia) o 37 proc.

Wniosek ogólny?

Jeżeli w jednej części budżetu wydaje się o 38 proc. więcej, niż preliminowano, a równocześnie w drugiej o 52 proc. mniej, to znaczy, że budżetu żadnego niema. Bo budżet jest planem gospodarczym państwa, a nie tylko mechanicznem zestawieniem cyfr dochodów i wydatków. W każdym planie mogą być drobne odchylenia, ale nie na 50 proc.

Uwagi nasze nie wychodzą tylko z założeń prawno - politycznych. Mają one także doniosłe znaczenie gospodarcze. Dla życia gospodarczego nie jest rzeczą obojętną, na jakie cele idą pieniądze publiczne. Rząd, zmieniając dowolnie uchwalony przez Sejm budżet, ograniczając jedne wydatki, a utrzymując lub nawet przekraczając inne, popiera tem samem jedne dziedziny gospodarstwa, a podcina inne. Źle jest, gdy się to dzieje planowo, gorzej — jeśli dorywczo, z miesiąca na miesiąc.

Tak wygląda w wykonaniu słynna teorja o — luzach budżetowych. Lepszy budżet oszczędny, wykonywany ściśle, niż budżet wielki — w rozsypce.

M. K.

Rekonstrukcja rządu Brüninga

Dzisiaj cały gabinet podał się do dymisji — Zmiany personalne w pięciu resortach

Berlin, 7. 10. (Tel. wł.) „Berliner Tageblatt" donosi, że rząd Rzeszy postanowił podać się do dymisji in corpore, by w ten sposób umożliwić przeprowadzenie rekonstrukcji rządu. Kanclerz Brüning doszedł do przekonania, że przez usunięcie wyłącznie min. Curtiusa nie usunie niebezpieczeństw, grożących mu z prawicy. Niemiecka Partja Ludowa domaga się w szczególności także zmiany na stanowisku ministra spraw wewnętrznych, które chciałaby obsadzić przez jednego ze swych przywódców.

Rekonstrukcja rządu napotyka jednak na trudności. Tajny radca Schmitz z I. G. Farbenindustrie, któremu chciano powierzyć tekę ministra gospodarki, odmówił. Niewiadomo jednak, czy ta odmowa jest ostateczna. Ministerstwo sprawiedliwości miałby objąć sekretarz stanu Joel, nadto nanowo miałyby być obsadzone ministerstwa komunikacyj, spraw wewnętrznych i spraw zagranicznych. Odnośnie do tego ostatniego w grę wchodzi — jak już donosiliśmy — ambasador w Londynie von Neurath.

Socjal-demokraci są bardzo zaniepokojeni planami rekonstrukcyjnemi Brüninga.

Berlin, 7. 10. (Tel. wł.) Dziś przed południem odbyło się posiedzenie gabinetu Rzeszy. W związku z prośbą Curtiusa o dymisję gabinet postanowił na wniosek kanclerza Brüninga podać się in gremio do dymisji.

W przemówieniu swojem Brüning pożegnał w serdecznych słowach Curtiusa i resztę kolegów ministerjalnych, dziękując im za półtora roczną ciężką współpracę.

Bezzwłocznie po posiedzeniu gabinetu Brüning udał się do prezydenta Rzeszy.

Czas między dymisją, a mianowaniem nowego gabinetu ma być możliwi ekrótki. Nowy gabinet ma się opierać o te same stronnictwa co dotychczasowy.

Nowa „Notverordnung" prezydenta Hindenburga

Berlin, 7. 10. (Tel. wł.) Wczoraj popołudniu prezydent Hindenburg podpisał nową „Notverordnung", która ogłoszona będzie dziś w południe. „Notverordnung" zawiera szereg przepisów, mających na celu uzdrowienie finansów i gospodarki. M. in. udziela ona państwowemu zakładowi ubezpieczeń bezrobotnych wolnej ręki w wypłacaniu pomocy bezrobotnym do wysokości jednej trzeciej jej wartości w postaci świadczeń rzeczowych. Inne postanowienia dotyczą oszczędności w budżetach samorządów, uzdrowienia kas oszczędności, obniżenia podatku od czynszów domowych o około 25 procent itd.

Szereg przepisów skierowanych jest przeciw terrorowi politycznemu.

Polacy łotewscy utrzymali swój stan posiadania w sejmie

Skład nowego sejmu łotewskiego — Echa prześladowań ludności polskiej — Konfiskata pism polskich w Rydze

Ryga, 7. 10. (Tel. wł.). Jak się okazuje, mimo ostatnich prześladowań Polacy utrzymali swój dotychczasowy stan posiadania w sejmie łotewskim, zdobywając 2 mandaty, jak poprzednio.

Podział mandatów w nowym sejmie przedstawia się następująco: Związek Chłopski 18 mandatów (poprzednio 16), Młodzi Gospodarze 6 mand. (4), Centrum Demokratyczne 7 (3), socjal - demokraci 22 (26), komuniści 7 (5), katolicy 8 (6). Bez mandatu pozostał wpływowy ongiś Związek Narodowy oraz szereg drobnych stronnictw.

Mniejszości narodowe uzyskały 19 mandatów, to jest o 1 mand. więcej niż dotychczas. Z tych 19 mandatów Niemcy uzyskali 6, Rosjanie 6, Żydzi 5 i Polacy 2.

Prasa łotewska podaje wiadomości o demonstracjach akademickich w Wilnie przeciw prześladowaniu Polaków na Łotwie i cytuje głosy prasy polskiej na ten temat. Szereg pism polskich uległ w Rydze konfiskacie.

Ciągłe podwyżki...

Od 15 października podrożeje taryfa kolejowa osobowa. Ministerjum komunikacyj opracowuje nową taryfę kolejową towarową. Zapewne i tu nastąpią znowu podwyżki. Teraz przychodzi wiadomość o mającem nastąpić od dnia 15 bm. podwyższeniu opłat pocztowych.

Dopłaty 10-groszowe od biletów kolejowych (od każdych 10 złotych) mają być czasowe i są przeznaczone na rzecz naczelnego komitetu bezrobocia. Podwyżka pocztowa również jest czasowa i również nadwyżka ma być przeznaczona na komitet bezrobocia.

Jesteśmy w szale podwyżek. Sejm jest zapełniony przedłożeniami rządowemi o podwyższenie świadczeń publicznych. Bardzo wysoko obciąży społeczeństwo nowa podwyżka podatku dochodowego. Czeka nas podwyżka podatku lokalowego, ma być podwyżka cen elektryczności, mają być opodatkowane żarówki itd. Zdaje się, że niemal każda dziedzina życia codziennego będzie opodatkowana. Wszystko to głównie w formie podatków pośrednich.

Podwyżka opłat pocztowych jest bardzo wysoka. Zamiast 15 groszy za pocztówkę będziemy płacili 25 gr, za list zamiast 25 — 35 gr. Podwyżka ogarnie telefony, przekazy, telegramy, wogóle wszelką komunikację pocztowo-telegraficzną. Rachują, że z tego źródła zyskają aż 15 miljonów!

Trzeba stwierdzić, że w r. 1926-ym pocztówka kosztowała 10 groszy, a za list płaciło się 15 groszy. W ciągu zatem pięciu lat radosnej twórczości biedny obywatel będzie płacił o przeszło 100 procent więcej! O błogosławiona „sanacjo" życia!...

Warto tu podkreślić dwa momenty:

1. Podrożenie komunikacji pocztowo-telefonicznej zostanie dokonane na rzecz rządowego naczelnego komitetu do walki z bezrobociem. Dotknie ono przedewszystkiem nasze warsztaty życia gospodarczego. Najsilniej odbije się na przedsiębiorstwach handlowych. A na czele komitetu naczelnego stoi prezes Związku Izb Handlowych i Przemysłowych p. inżynier Klarner!

2. Zachodzi tu poważna sprawa prawna. Otóż Rada Ministrów władna jest podwyższyć stawki kolejowe czy pocztowe na własne cele. Czyniła to niejednokrotnie. Od czasów majowych podwyżki te wzrosły bardzo wydatnie. Jeszcze bardzo niedawno podwyższono stawki pocztowe i telefoniczne. Rada Ministrów ma prawo to czynić. Lecz zachodzi kwestja, czy ma prawo podwyższać stawki na cele komitetu naczelnego do walki z bezrobociem. Jeżeli dzisiaj podwyższa na ten cel, to jutro może podwyższyć na rzecz np. Czerwonego Krzyża lub Białego Krzyża, a potem na cele L. O. P. P. czy Floty Narodowej. Komitet naczelny do walki z bezrobociem jest — jak zapewniano — instytucją prywatną. Abstrahując zupełnie od celu i jego doniosłości, doceniając potrzebę funduszów na cele walki z bezrobociem, trzeba jednak wyjaśnić stan prawny. Nadwyżka opłat na cele prywatne, choć powszechnie uznawane, może ulec zaskarżeniu do Trybunału Administracyjnego, który musi takie zarządzenie uznać za przekroczenie prawa. Inna rzecz, gdyby np. ministerjum poczt zarządziło podwyżkę w pewnej wysokości na własny rachunek, a tę nadwyżkę samo przeznaczyło na rzecz komitetu. Ale i to nie jest przewidziane w budżecie. Chyba że należałoby to przeprowadzić w drodze ustawodawczej. (w)

Zapisz się na członka wspierającego T. C. L., roczna składka 12 zł, kwartalna 3 zł

Bankructwo „sanacyjnej" polityki szkolnej na emigracji

Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego"

Lille, w wrześniu.

Jak wykazywaliśmy w jednej z ostatnich korespondencyj naszych, wychodźcy polscy we Francji sami muszą się dopominać w dyrekcjach zakładów przemysłowych, w których pracują, ab yutrzymywały szkoły dla dzieci polskich. Dopiero na skutek listu otwartego, ogłoszonego w prasie, polskie czynniki państwowe zdecydowały się nareszcie wszcząć również dochodzenia w sprawie usunięcia nauczycieli polskich z dyrekcji Noeux-les-Mines. Tym razem jeszcze z powodzeniem.

Niemniej stosunki w naszem szkolnictwie we Francji pozostały niezdrowe, i jeżeli cała polityka szkolna, reprezentowana przez p. Zapolskiego, naczelnego instruktora oświatowego przy ambasadzie R. P. w Paryżu, nie ulegnie zmianie, należy się spodziewać, że wskutek jego pracy pozostaniemy we Francji bez szkoły polskiej.

Charakterystycznym przykładem stosunków szkolnych jest zdarzenie, jakie niedawno miało miejsce w obrębie dyrekcji kopalń w Beaulieu (Francja półn.) Zjechał tam p. Zapolski celem wizytacji. Zwoławszy nauczycieli miejscowych, wypytywał się, jaki jest ich stosunek do miejscowego nauczycielstwa francuskiego, oraz polecał im, by utrzymywali jak najściślejszy kontakt z nauczycielstwem francuskich szkół laickich. Wiadomo zaś, że nauczycielstwo tych szkół, zarówno państwowych, jak komunalnych, jest w przeważnej części socjalistyczne, a w dużej mierze i komunistyczne. Z takiem więc towarzystwem polecił p. Zapolski bratać się i naszemu nauczycielstwu! Ale, mało tego. Pan naczelny instruktor oświatowy wyraźnie podkreślił, że jego ideałem jest szkoła laicka, zapominając równocześnie, że każdy wychodźca, zatraciwszy wiarę swoją, zatraca także narodowość. Cóż, kiedy p. Zapolski o narodowość nie dba. Przecież — powiada — już w najbliższem pokoleniu polskość nie utrzyma się. Skoro więc sam naczelny instruktor, którego racją egzystencji jest troska o utrzymanie polskości, uważa, że narodowości się nie utrzyma, a wiarę należy wprost wyniszczyć w emigrancie, postawił sobie widocznie za wyraźny cel swej działalności we Francji wychowanie społeczeństwa wychodźczego na ludzi bez ojczyzny.

To też dyrekcja kopalń, dowiedziawszy się o zapędach p. Zapolskiego, zwołała nauczycieli polskich i przedstawiła im alternatywę, że albo będą postępowali według jej własnych wskazówek — a dyrekcje są dalekie od popierania socjalistycznego nauczycielstwa francuskiego, które laicyzuje szkołę — albo też pójdzie za ambasadą, a wówczas może się pożegnać ze szkołą polską w obwodzie, podlegającym dyrekcji.

Do takich to „kwiatków" doprowadziła polityka p. Zapolskiego, że dyrekcja żąda, by nauczyciele wyrzekli się swego zwierzchnika. P. Zapolski zapomniał, że jest we Francji, a sądził, że tu panuje „sanacja", niemniej wszechwładnie jak w Polsce. Ale na szczęście tak daleko tu jeszcze nie jesteśmy. Pisaliśmy już dawniej, że „sanacji" nie zależy widocznie na utrzymaniu szkoły polskiej we Francji — i teraz na potwierdzenie naszego zdania mogliśmy przytoczyć nowy dowód.

Niemniej niezdrowe są stosunki, panujące w nauczycielstwie. P. Zapolski — jak również już pisaliśmy — rozpoczął na nowy rok szkolny wielkie „rugi", które skończyły się kompletnem fiaskiem. Nauczycielstwo bowiem wie dobrze, jakie zajmować stanowisko. Nie podobała mu się „sanacyjna" polityka p. Zapolskiego, więc znalazło oparcie u „Strzelca", który w tej chwili, aż do nowej zmiany, jest wszechwładnym, i któremu ustępować muszą nawet piłsudczycy. To też nauczyciele, którzy otrzymali rozkaz p. Zapolskiego, by opuścić Francję, gdyż nie dawali żadnej „gwarancji" pod względem swej „ideologji", uciekli się pod opiekuńcze skrzydła „strzeleckie", a skutek był ten, że utrzymali się we Francji, wbrew polityce eksterminacyjnej p. naczelnego instruktora.

Nie wszystkie to jednak epizody z życia tutejszego nauczycielstwa. Inni nauczyciele bowiem „oderwali" się od swej władzy polskiej, a oparli się o dyrekcje, nie mogąc pogodzić z sumieniem narodowem tendencyj p. Zapolskiego. Są nawet tacy, którzy już postanowili naturalizować się, aby nad niemi nie ciążyła pięść „sanacyjno"-socjalistyczna p. instruktora. Mógłbym przytoczyć przykłady takich nauczycieli z Francji wschodniej.

Brak zaufania, z jakim nauczycielstwotutejsze odnosi się do swej władzy przy ambasadzie, spowodował także, że zachwiał się Związek Nauczycielstwa Polskiego we Francji. Nie my będziemy biadali nad tem faktem, gdyż na czele Związku stoi wciąż jeszcze p. Wiącek; pod jego to „dzielnem" kierownictwem wydano osławioną książkę Rozwadowskiego, która posłużyła do skompromitowania wychodźtwa w oczach społeczeństwa francuskiego. Ale faktem pozostanie, że nauczycielstwo polskie we Francji, pełne nieufności do swej władzy i do swego prezesa, jest odosobnione.

Zanosi się na likwidację P. U. R-a (Polskiego Uniwersytetu Robotniczego) w Lille z powodu kompresyj budżetowych. Była to instytucja oświatowa, nad której likwidacją także niema co łez ronić, bo i tam rej wodził głównie p. Wiącek. Obecnie nauczycielstwo znowu nie ma gdzie pracować na terenie oświaty pozaszkolnej, gdyż w jedynej obecnie na gruncie francuskim polskiej organizacji oświatowej, t. zw. Pomocy Oświatowej, nie pozwala się mu pracować, ponieważ Pomoc Oświatowa wzięła sobie za cel szerzenie oświaty i trzyma się zdala od „sanacyjnych" zapędów. Płacze nad temi faktami czerwony „Głos Wychodźcy", który zapomniał znowu, że chadza na pasku „sanacyjnym" i nie powinien pozwalać sobie na krytykę swych panów. Wspomina on przy tej sposobności wielkie pensje instruktorów oświatowych w następujących słowach:

„Jeżeli weźmie się pod uwagę sute pobory kierowników Instruktoratu Oświatowego wahające się od 6 do 12 tys. fr. miesięcznie — to polityka oszczędzania na pensji n. p. prezesa Związku (p. Wiącka) i bardzo skromnych zasiłkach dla P. U. R-u, wydać się nam musi conajmniej dziwną, niewytłumaczalną..."

De facto żal wychodźtwa będzie bardzo mały, bo i jakże miałoby popierać instytucję, która je kompromitowała. Żal jej będzie tylko subwencyj państwowych, straconych na eksperymenty nieudałe. Szły bowiem pieniądze państwowe i na P. U. R. i na Związek Nauczycielstwa, które swoją działalność dzięki „wytężonej pracy" p. Wiącka zakończyły poważnym deficytem.

Tak więc względnie krótki pobyt p. Zapolskiego we Francji kończy się bankructwem jego polityki, która jest zarazem polityką „sanacji". Nauczycielstwo go opuściło — zyskał na tem „Strzelec", ale czy szczere było przystąpienie nauczycielstwa do jego szeregów? Jedyną zasługą p. Zapolskiego, to likwidacja osławionego P. U. R-u, chociaż szkoda, że nie rozumie, iż Pomoc Oświatowa doskonale spełnić może swoje zadania, uczyni zbytecznym P. U. R., a państwu zaoszczędzi nieco grosza.

Społeczeństwo wychodźcze ma nadzieję, że organa centralne, patrząc na bankructwo polityki szkolnej p. Zapolskiego, już niebawem — wyznaczą kogo innego na to stanowisko.

Emigrant.

O psychologji narodu niemieckiego

W czasach obecnych, gdy wybujały nacjonalizm niemiecki wykradza się w szowinizm antypolski, a rozwój Stahlhelmu oraz innych formacyj wojskowych w Niemczech godzi w granice nasze, a tem samem pokój Europy, warto przyjrzeć się przyczynom psychicznym niemieckiego pędu na wschód w zwierciadle nauki niemieckiej.

Dobrą sposobność ku temu daje tom X. pisma „Slavia Occidentalis", gdzie profesor Mikołaj Rudnicki w swojej recenzji rozprawy dr. K. Hampego („Der Zug nach dem Osten") zastanawia się nad psychiką narodu niemieckiego w świetle wywodów niemieckiego historyka.

Hampe nie waha się przyznać, że Niemcy dzisiejsi nie są identyczni z Niemcami wieku np. X lub XI—XV. Zachodni Germanie średniowiecza nad Renem i Górnym Dunajem pomieszali się z Celtami, a w Alpach z Retami. — Niemcy wschodni na linji Łaba — Soła po Wisłę to z pochodzenia Słowianie lub Bałtanie.

Tak więc, nowszą historję Niemiec tworzą właśnie plemiona słowiańskie, czyli ci uciemiężeni przez Niemców w ciągu wieków Lechici, Pomorzanie, Polacy, Łużyczanie, Bałtanie i t. d.

Tu warto zastanowić się nad faktem podkreślonym w recenzji prof. Rudnickiego, że Niemcy z jednej strony lubią akcentować swoją czystość rasową (Hitler) i dążą do niej, a z 2-giej strony skłonne są do wchłaniania w siebie elementów obcych, w szczególności słowiańskich. Hitler przecież właśnie głosi, że Polska jest źródłem odnawiania krwi narodu niemieckiego!

Są to takie sprzeczności, że budzą zdumienie. „Nemezys dziejowa" miewa swoje ciekawe konsekwencje — pisze prof. Rudnicki — „wynaradawiający, wynaradawiając zachłannie innych, sam si ęwłaściwie wynaradawia i wreszcie znajduje się w mniejszości fizycznej, zdoławszy narzucić zaledwie tak powierzchowną rzecz, jak język lub orjentację polityczną".

Do tego typu przejawów psychicznych odnosi prof. Rudnicki wyczyn naukowy Hampego, który posiada niewątpliwie świadomość rasy słowiańskiej. Hampe bowiem nader trafnie rozróżnia właściwości psychiczne Niemców pochodzenia słowiańskiego. Pisze więc o potomkach Lechitów brandenburskich, t. zn. Luciców, że połączyli się z plemionami północno - niemieckiemi i byli najdzielniejszymi i najbardziej wojowniczymi zpośród wszystkich plemion wendyjskich.

Tak samo w charakterze ludności sasko - miśnieńskiej Hampe upatruje cechy ludności sorbo - łużyckiej, a w potomkach Polaków śląskich widzi miękkość, asymilacyjność, fantazję, cechy — które wytworzyły niemiecką poezję. — Tu się od razu nasuwa uwaga, że poezja ta w psychicznem swojem podłożu nie jest niemiecką, nosząc wyraźne ślady ducha polskiego.

Na szeregu przykładów, zaczerpniętych z książki Hampego, wykazuje prof Rudnicki zachłanność nacjonalistyczną ducha niemieckiego i jego przewrotność.

Warto też przyjrzeć się bliżej etyce kolonizacji i podboju, jaką w pracy swej rozwija Hampe. Pisze on (str. 14) tak: „Pomiędzy dwoma rasami, między któremi brak naturalnych granic geograficznych, wytwarza się bezustanny napór wzajemny i mierzenie sił. Wreszcie następuje przesunięcie granic na korzyść silniejszego, na drodze pokojowej czy wojennej. Mimo, że takie zmagania się przynoszą z konieczności opłakane okrucieństwa, jednakże biorąc rzecz z wyższego stanowiska, jest to o tyle uprawnione, że z reguły właściwości bardziej wartościowe, stanowiące właśnie o przewadze jednej strony, są temi, które pragnie sobie przyswoić strona zwyciężona".

Moralność Niemców jest jednak w praktyce dwulicowa: Niemcy, pobite w wielkiej wojnie, i Niemcy, przeżywające dzisiaj swój kryzys ekonomiczny, domagają się pomocy w imię zasad chrześcijańskich wobec słabszego. Ale Niemcy w historycznej swej przeszłości, podbijające plemiona słowiańskie, i Niemcy dzisiejsze, domagające się zwrotu ziem zachodnich Polski, wyznają inną etykę, która tak dobitny wyraz znajduje w rozprawie Hampego.

Wyższa kultura — zdaniem jego — upoważnia niejako do ucisku, dając broń w rękę. Gdy mówi o wybijaniu starych Prusów i robieniu z nich niewolników, wyraża pogląd, że ze stanowiska ludzkiego należałoby to potępić i nie odmawiać współczucia ludności, walczącej o swą niepodległość, jednakże podobne walki ras należą do częstych w historji kolonizacyjnej, a chociaż współczesne metody są delikatniejsze, jednak istota ich pozostała ta sama itd.

Wymowne są wywody niemieckiego historyka na temat ekonomicznego i socjalnego uciskania Słowian brandenburskich, przyczem nie cofa się Hampe przed cynicznem wyliczaniem różnorodnych sposobów prześladowania Słowian.

„Klasztory Cystersów" — pisze — nie były centrami misji i kultury duchowej, lecz twierdzami germanizacyjnemi, gdyż do ich konwentu dopuszczano tylko Niemców... Fakt, że na Pomorzu nie było wogóle kleru słowiańskiego, że klasztory Cystersów niemieckie czy duńskie działały w duchu germańskim, fakt ten przygotował teren, na którym w w. XIII gospodarcza kolonizacja niemieckiej szlachty i włościan zyskała przewagę".

Przytacza dalej Hampe nawoływanie niemieckich biskupów do pójścia w kraje słowiańskie. Oto niektóre cytaty: (w tłomaczeniu z łaciny), Poganie ci są najgorsi, lecz ziemia ich najlepsza, mięsem, miodem, mąką, ptactwem i wszelkiemi dochodami z ziemi napełniona, że żadna z nią nie może się równać... Dlatego, o, Sasi, Frankowie, Lotaryngowie, Flamandowie... tu możecie i dusze swe zbawić i najlepszą pozyskać ziemię do zamieszkania..."

Dobitniej jeszcze wyraża się Thietmar, co Hampe również podaje: „Słowiańskiego tego ludu należy pilnować jak bawołu, a jak osła należy go biczować".

Nie ukrywa historyk niemiecki, że przyczyną wypraw germańskich na ziemie lechicko - łużyckie była chęć zysku, a nie pragnienie spełnienia roli misjonarskiej wobec pogańskiego sąsiada. Cele gospodarcze, finansowe i polityczne, cele zaborcze powodują posuwanie się Niemców na wschód, w kraje łużyckie.

Ze względu na aktualne znaczenie książki Hampego warto zaznajomić się z jej treścią i warto poznać właściwe jej naświetlenie w recenzji prof. Rudnickiego. Książka Hampego i argumenty w niej zawarte mogą dać broń w rękę do politycznej walki z Niemcami.

Dr. B. Stelmachowska.

Po Płockiem — Przemyskie

Piszą nam z Warszawy co następuje:

(w) Od dnia 5 bm. Sąd Najwyższy przystąpił do ponownego rozpatrywania protestów wyborczych. Na pierwszy ogień poszły protesty w okręgu 48 (Przemyśl—Sanok) w Małopolsce. Sprawa ta wlokła się już od pół roku. Zaczęto ją badać w maju. Dwukrotnie odraczano. Wreszcie w poniedziałek wybory unieważniono. Wyborom w Przemyskiem zarzucano: unieważnienie kartek wyborczych, różnorodność obliczeń głosów przez komisje obwodowe i okręgowe itd.

Kampanja wyborcza w tym bardzo rozległym okręgu będzie bardzo ostra. Lista nr. 4, której przewodził pos. Rymar, piastujący obecnie mandat z listy państwowej, zyskała poważną ilość głosów, brakło jej do zwycięstwa zaledwie półtora tysiąca. Gdyby nie było żadnych cudów, nie wiadomo, jakiby był wynik. Na czele listy „centrolewu" szedł ludowiec Pawłowski, a następnie socjalista dr. Liberman. Ten ostatni już do mety nie doszedł.

Jak wypadną wybory teraz? „Sanacji" przy wyborach w Płockiem zależało, by znanemi „metodami" stan posiadania utrzymać. Tutaj, w okręgu przemyskim, niewątpliwie będzie chodziło o to samo. Ale tu „sanacja" miała aż cztery z sześciu ogółem mandatów!...

Fundusz bezrobocia nauczycieli

Kraków, 7. 10. (Tel. wł.) Ponieważ w krakowskim okręgu naukowym zredukowano 250 nauczycieli szkół średnich, na posiedzeniu koła Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych w Krakowie przyjęto wniosek, ażeby stworzyć własny fundusz bezrobocia nauczycieli na zasadzie zadeklarowanych składek. (w)

Zebrania O. W. P.

Placówka Łazarz

Zebranie w środę, o godz. 20 w lokalu przy Marsz. Focha 62, nar. Spokojnej

Placówka Stare Miasto

Zebranie w czwartek, o godz. 20 w lokalu p. Pohla, Chwaliszewo 37.

Placówka Rataje

Zebranie w czwartek, o godz. 20 w lokalu p. Przybeckiego.

Placówka Wilda

Zebranie miesięczne **w czwartek,** dnia 8 b. m., o godz. 20-tej w lokalu p. Kasprzaka, ul. Kilińskiego.

Niezwykłe stosunki w sądzie

Gniezno, 7. 10. (Tel. wł.) Jak wiadomo, naczelnik sądu grodzkiego w Gnieźnie polecał na piśmie komornikom sądowym, ogłaszać ogłoszenia o przetargach przymusowych w „Dzienniku Poznańskim", którego liczba prenumeratów w Gnieźnie jest zupełnie nikła, zakazując natomiast ogłaszania tych ogłoszeń w poczytnem czasopiśmie miejscowem „Lech". Sędzia egzekucyjny wydał w dniu 29-go września rb. uchwałę sądową, polecającą komornikowi sądowemu Bączyńskiemu w Gnieźnie ogłaszanie ogłoszeń o przetargach przymusowych w „Lechu", a nie w „Dzienniku Poznańskim", jako w zbyt mało poczytnym.

Mimo otrzymanej uchwały komornik sądowy Bączyński w Gnieźnie wzbrania się, zastosować do uchwały, bowiem w piśmie z dnia 5 października rb. za l. rej 3 002/31 zawiadamia swego mocodawcę, że otrzymał ponowne pisemne polecenie od naczelnika sądu grodzkiego w Gnieźnie, aby aż do powzięcia decyzji przez prezesa sądu okręgowego ogłaszał o przetargach przymusowych nadal w „Dzienniku Poznańskim".

Zarządzenie naczelnika sądu grodzkiego w Gnieźnie sprzeciwia się istniejącym przepisom procedury cywilnej, bowiem wedle art. 764 proc. cyw. sąd egzekucyjny jest właściwy do wydawania zarządzeń co do sposobu przeprowadzenia egzekucji. Ingerencja naczelnika sądu grodzkiego oraz prezesa sądu okręgowego jest wedle przepisów ustawy niewłaściwa, gdyż wedle cytowanego artykułu wymienione osoby są tylko władzami nadzorczemi a nie instancjami co do sposobu wykonania egzekucji. Wedle art. 766 p. c. zarządzenia sądu egzekucyjnego mogą być zaczepione tylko przez dłużników i wierzycieli, a w wyjątkowych tylko wypadkach — wedle uwagi 4 komentarza Freudentala — również przez komornika sądowego, lecz w tym wypadku tylko o tyle, o ile zarządzenie sądu egzekucyjnego dotyczy jego osobiście względnie narusza jego prawo materjalne. Komornikowi sądowemu nie przysługuje żaden środek prawny przeciwko zarządzeniu sądu egzekucyjnego co do sposobu wykonywania egzekucji.

Niesłusznie przeto komornik sądowy Bączyński zwracał się po wyjaśnienia do naczelnika w kwestji respektowania uchwały egzekucyjnej z dnia 29 września rb.

Jak z tego wszystkiego widać, zaistniały w sądzie gnieźnieńskim niezwykłe stosunki. (br.)

Klub Narodowy wobec rządowych projektów podatkowych

Oświadczenie posła Jasiukowicza z Klubu Narodowego na dzisiejszem posiedzeniu komisji skarbowej

Warszawa, 7. 10. (Tel. wł.) Na dzisiejszem posiedzeniu komisji administracyjnej poseł Rymar domagał się przedłożenia zapowiadanego w poprzednim Sejmie rządowego projektu o uchyleniu obowiązku samorządów do przyjmowania chorych, ubezpieczonych w Kasach Chorych do szpitali samorządowych po połowie cen obowiązujących. Przewodniczący wyjaśnił, że w tej sprawie zwróci się do rządu. (w)

Warszawa, 7. 10. (Tel. wł.) Na dzisiejszem posiedzeniu komisji skarbowej były na porządku dziennym przedłożenia rządowe, dotyczące podwyższenia podatków dochodowych.

Przed porządkiem dziennym poseł Jasiukowicz (Kl. Narodowy) zgłosił wniosek następujący: „Komisja skarbowa uchwala: 1) zwrócić się do ministra skarbu o uzasadnienie całokształtu zgłoszonych i zamierzonych projektów reform podatkowych na tle budżetu i położenia gospodarczego; 2) traktować wszystkie projekty ustaw, wprowadzających zmiany w dotychczasowych ustawach podatkowych, jako łączną całość; 3) wybrać generalnego referenta dla wszystkich projektów ustaw, wprowadzających zmiany w dotychczasowem opodatkowaniu i referat jego postawić na porządku dziennym obrad komisji przed trzeciem czytaniem poszczególnych projektów ustaw".

Po złożeniu tego wniosku prezes komisji udzielił głosu wiceministrowi skarbu Sawickiemu, który w długiem przemówieniu mówił o wynikach prac nad ujednostajnieniem podatków. Oświadczył on, że rząd ma zamiar obniżyć podatek obrotowy z 2 na 1 procent stopniowo w przeciągu 5 lat. Ażeby jednak nie stracić dochodów, płynących z podatku obrotowego, rząd przedkłada szereg nowych przedłożeń. Nadmienił poza tem, że podatek obrotowy w przemyśle będzie obniżony dopiero od r. 1937. Wreszcie obszernie omawiał każdą ustawę podatkową, zgłoszoną przez rząd.

Po przemówieniu p. Sawickiego przewodniczący zainterpelował p. Jasiukowicza, czy wyjaśnienia wiceministra mu wystarczają. Poseł Jasiukowicz odpowiedział, że one są niewystarczające dlatego, iż nie dotykają zupełnie tła przesilenia gospodarczego. Pos. Tebinka z B. B. odpowiedział, że wyjaśnienia wiceministra są dla niego miarodajne i wobec tego komisja, głosami B. B., odrzuciła wnioski pos. Jasiukowicza. W takim stanie rzeczy pos. Czernichowski (B. B.) zaczął referować przedłożenia rządowe.

Niebywałe zajście w teatrze lwowskim

Członkowie ZASP'u nie dopuścili do przedstawienia, terorysując aktorów

Lwów, 7. 10. (Tel. wł.). Na wczoraj zapowiedziana była w Teatrze Wielkim premjera sztuki pod tyt. „Burza w szklance wody". Wykonawcami jej byli członkowie zespołu dyr. Czapelskiego z Warszawy. Przedstawienie jednak w ostatniej chwili nie doszło do skutku.

Na przedstawienie przybyła liczna publiczność. Około g. 7.30, gdy kurtyna była jeszcze spuszczona, rozeszła się na widowni pogłoska o awanturze za kulisami. W kilka minut później przed kurtyną ukazał się jeden z artystów i zawiadomił publiczność, że przedstawienie nie odbędzie się z przyczyn niezależnych od dyrekcji.

Przed gmach Teatru Wielkiego przybyło wielu członków ZASP'u, nie zaangażowanych przez dyr. Czapelskiego. — Członkowie ZASP'u, utworzywszy za kulisami zwartą grupę, otoczyli reżyserkę Starską, żądając od niej zawieszenia przedstawienia. Reżyserka prosiła ich o zezwolenie na odbycie jednego przedstawienia, na które sprzedano już bilety. Członkowie ZASP'u zgodzili się na to. Tymczasem w korytarzu zgromadziło się około 150 członków orkiestry, chórów i artystów, którzy powiadomieni o tej decyzji wszczęli tumult, wołając „jesteśmy głodni", „od kilku miesięcy nie dostaliśmy grosza", „nie damy grać".

Konferencja w Białym Domu

Sprawy europejskie odkłada Hoover do czasu wizyty Lavala

Waszyngton, 7. 10. (Tel. wł.). Oczekiwana z wielkiem napięciem konferencja Hoovera z przywódcami partyj politycznych rozpoczęła się wczoraj wieczorem o godz. 9 (czasu amerykańskiego). W konferencji wzięli udział wyżsi funkcjonarjusze, bankierzy, senatorzy i działacze polityczni. Konferencja zakończyła się o północy.

Prezydent zaproponował środki zaradcze przeciwko kryzysowi finansowemu. Według wiadomości z kół dobrze poinformowanych, Hoover zaproponował utworzenie specjalnego tow. kredytowego z kapitałem 500 miljonów dol., które byłoby upoważnione do udzielania pożyczek wszelkiego rodzaju instytucjom. Na konferencji poruszono krótko sprawę wniosków rozszerzenia moratorjum na zobowiązania międzypaństwowe, lecz nie były czynione żadne próby zawarcia w tej sprawie porozumienia.

Obecni na konferencji wyrazili przekonanie, iż sama możliwość rozszerzenia moratorjum nie będzie brana na serjo pod uwagę do czasu omówienia przez prezydenta Hoovera szeregu kwestyj z premjerem Lavalem.

Nowy Jork, 7. 10. (PAT). Wiadomość o zamiarze prez. Hoovera zajęcia się zagadnieniami depresji gospodarczej spowodowała na giełdzie znaczną zwyżkę głównych walorów, dochodzącą do 8 punktów. W chwili zamknięcia giełdy dewizy angielskie notowano 3,93.

Przeciw młodzieży akademickiej

Warszawa, 7. 10. (Tel. wł.) Delegacja Centralj Bratnich Pomocy udała się do dyrektora departamentu pożyczek krótkoterminowych Banku Gospodarstwa Krajowego Garbusińskiego w sprawie pisma Banku, żądającego od Centrali zapłacenia w przeciągu 3 dni 1 137 930 zł tytułem zwrotu pożyczki, zaciągn. na budowę kolonji akademickiej w Warszawie. Dyr. Garbusiński oświadczył delegat. młodzieży, że Bank, wyporządzając do Centralj pismo, żądające spłacenia tej sumy w przeciągu trzech dni, miał 100-procentową pewność, że młodzież nie będzie w stanie zapłacić jej w terminie. (w)

Wywłaszczenia pruskie nad granicą polską

Piła, 7. 10. (PAT.) Kilkudziesięciomorgowe gospodarstwo Sängera w Zakrzewie pow. Złotów zostało wywłaszczone i hipotecznie przez sąd przepisane na instytucję kolonizacyjną Grenzmark - Siedlung w Pile, na którą rząd pruski przelał uprawnienia przedwojennej osławionej Komisji Kolonizacyjnej w Poznaniu. Właściciel, jako odszkodowanie otrzymał niecałe 2/3 sumy, jaką za gospodarstwo poprzednio zapłacił. Wywłaszczenie nastąpiło z tego powodu, że Sänger wydzierżawił gospodarstwo obywatelowi niemieckiemu narodowości polskiej. Jest to pierwszy wypadek w republikańskich Niemczech jawnego zastosowania antypolskich ustaw przedwojennych, a w szczególności prawa z 26. 4. 1886 o Komisji Kolonizacyjnej.

Nadzwyczajne posiedzenie Rady Ligi Narodów w sprawie zatargu chińsko japońskiego

Genewa, 7. 10. (Tel. wł.). W tutejszych kołach Ligi panuje ogólne przekonanie, że konflikt chińsko - japoński uległ znacznemu zaostrzeniu, oraz że w celu zapobieżenia roznamiętnieniu umysłów należy zwołać jaknajprędzej nadzwyczajne posiedzenie Rady Ligi. Jak tutaj podkreślają, odbędzie się ono prawdopodobnie w dniu 14 października.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.91¾ zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.929 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. gotówką 208.95 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.55 do 173.77 zł., gotówką 173.17 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 7. 10. 1931.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była w dalszym ciągu słaba.

Kursy były naogół nieco niższe od ostatnich notowań.

Z pap. procent. płacono nadal za 5% poż. konwers. 40%, za 4% poż. inwestycyjną płacono 71% zaś z pap. lokacyjnych P. Z. K. doszło do notowania jedynie 6% listami żytniemi po 12.50 w oddaniu, 8% listy dolarowe (stare) ofiarowano po 82% bez nabywców, również 4% listy zast. konwert. ofiarowano po 26.— i niżej bez obrotu.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych handlowano Bkiem Polskim po 110.— w oddaniu.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału):

5% Pożyczka konwersyjna 40.—% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 12.50 O.

4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 71.— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 110.— O.

Tendencja słaba.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 7. 10. 1931.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: w obliczeniu ćwierć litrowego gęstościomierza: 1) żyta 71,3 kg. (121 f. w. h.). 2) pszenicy 74,8 kg (127,1 f. w. h.), 3) jęczmienia a) 64 kg. do 66 kg b) 68 kg., 4) owsa 43,55 kg. (74,1 f. w. h.).

„Ceny tranzakcyjne"

Żyto 30 tonn par. Poznań	22.30
Żyto 305 tonn par. Poznań	22.50

Usposobienie spokojne.

Ceny orjentacyjne

Pszenica	19.50— 20.50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień a) 64—66 kg.	19.50— 20.50
Jęczmień b) 68 kg.	21.00— 22.00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	24.00— 25.00
Usposobienie spokojne.	
Owies	19.75— 20.75
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł. work.	33.00— 34.00
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	31.50— 33.50
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	12.75— 13.50
Otręby pszenne	11.75— 12.75
Otręby pszenne (grube)	12.75— 13.75
Rzepak	28.00— 29.00
Groch Victoria	21.00— 24.00
Groch Folgera	23.00— 25.00
Ziemniaki jadalne	2.60— 2.80
Słoma prasowana	3.75— 4.00
Siano luźne	5.50— 6.00
Siano luźne nadnoteckie	7.00— 7.50
Siano prasowane	7.35— 8.10

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 15 tonn, pszenicy 55 tonn, jęczmienia 60 tonn.

Ziemniaki w gatunkach specjalnych powyżej notowania.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 7. 10. 1931.

	Waluty	Gotówka	
Dolary St. Zjedn.	tr.: 8.91;	sp.: 8.93;	kup.: 8.89

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Holandja	360.00	360.90	359.10
Nowy Jork czeki	8.925	8.945	8.905
Nowy Jork kabel	8.929	8.949	8.909
Londyn	35.00	35.09	34.91
Paryż	35.17	35.26	35.08
Praga	26.42	26.48	26.36
Szwajcarja	175.20	175.63	174.77

Tendencja bez zmiany.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż. inwest.	74.75
4% poż. inw szt. ser.	82.00
3% poż. bud.	32.50
5% poż konw.	41.75

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—110.00
W T Węgla	0.00— 17.00
Starachowice	0.00— 6.00

Tendencja niejednolita.

Komentarz.

Dla papierów państwowych i listów zast. tendencja wybitnie zwyżkowa, dla akcyj niejednolita, Bank Polski ptrzymany, Węgiel słabszy, Starachowice mocniejsze.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 7. 10. 1931.

Pszenica march. 75—76 kg	215.00—218.00
Słabe ziarno w wyjątkach dopuszczone.	
Tendencja stała.	
Pastewna pszenica march. 70—71 kg.	193.00—196.00
Tendencja stała.	
Jara pszenica march. 78 do 79 kg.	218.00—220.00
Tendencja stała.	
Żyto march. 72—73 kg.	185.00—187.00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień	159.00—173.00
Tendencja stała.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	151.00—158.00
Tendencja stała.	
Owies march.	140.00—148.00
Tendencja stała.	
Mąka pszenna	27.00—32.00
Tendencja słaba.	
Mąka żytnia 70%	26.20—28.75
Lepsze gatunki powyżej notowań.	
Tendencja słaba.	
Ospa pszenna	10.20—10.40
Tendencja słabsza.	
Ospa żytnia	9.15— 9.40
Tendencja słabsza.	
Groch Victoria	20.00—27.00
Makuchy lniane	13.20—13.40
Makuchy arachid. 50% loco Hamburg	0.00—11.30
Mączka arachid. 50% loco Hamburg	0.00—11.40
Wytłoki suche paryt. Berlin	6.00— 6.10
Śrót soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	0.00—11.20
Śrót soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	0.00—11.70

Ogólna tendencja niejednolita.

Krzywizna duchowa

Piszą nam z miasta, co następuje:

W ostatnim czasie obiegły prasę alarmujące artykuły na temat niebezpieczeństwa ziem zachodnich z powodu wciskania się żywiołu żydowskiego na placówki handlowe. Czytamy wykazy nowych kolonij żydowskich w Poznaniu i na prowincji. Faktem jest, że stoimy wobec wznowionych ataków panoszenia się kupców żydowskich, tam, gdzie po pierwszych próbach przed dziesięciu laty napotkali na stanowczy i zdecydowany opór społeczeństwa.

Jeżeli dziś szarańcza żydowska wali na Wielkopolskę z większym skutkiem, niż przed kilku laty, to widocznie opór społeczeństwa wielkopolskiego musiał doznać zmurszenia w podstawach swych zasad narodowych. Słusznie zatem prasa zawczasu budzi czujność. Ale nie dość na tem. Trzeba akcję obrony handlu polskiego przeprowadzić tak samo stanowczo i konsekwentnie, jak to czyniliśmy dawniej. Pod wpływem opinji publicznej musimy innych zmusić do respektowania nakazów narodowych przez tych, którzy są na drodze wykolejenia.

Tutaj wskażemy na jeden tylko z licznych smutnych objawów. Istnieje w Poznaniu i na prowincji szereg zakładów drukarskich, które swe zapotrzebowania pokrywają u dostawców żydowskich. Niektóre z nich zdążyły już nawet niepomiernie się u nich zadłużyć. Natomiast Żydzi, wierni tradycji, nie omieszkali również zabezpieczyć swych pretensyj aresztem urządzeń drukarskich. I jeżeli drukarnie te dotąd figurują jeszcze pod dotychczasową nazwą, jest to jedynie wegetacja z łaski i pod patronatem Żydów-dostawców. Aż pewnego pięknego poranku ku zdumionym oczom ujrzymy nową firmę drukarni żydowskiej w Wielkopolsce.

Ludzie odpowiedzialni za uprawianie przez drukarnie polskie i katolickie zakupów surowców od Żydów, popaść musieli w krzywiznę duchową. Dzięki nim zaczynamy powracać do stanu, w jakim Polska znajdowała się przed 60 laty! Uzdrowione z wielkim nakładem pracy i trudu stosunki gospodarcze, zaczynają podważać ludzie lekkomyślni i nieodpowiedzialni. Czas zatem najwyższy, by prasa zorganizowała obronę naszego stanu posiadania w miastach.

Cierpiących na krzywiznę duchową należy unieszkodliwić, a nie wolno ich umieszczać na placówkach handlu i przemysłu polskiego.

Niezdrowe stosunki

„Nauczyciel Polski", organ Stowarzyszehia Chrześcijańsko - Narodowego Nauczycieli Szkół Powszechnych pisze w artykule p. t. „Potworne stosunki", co następuje:

„W „Przeglądzie Pedagogicznym" N-rze 23 z b. r. podano w rubryce „Światła i cienie", fakt dotychczas w szkolnictwie nie spotykany. Oto były wizytator szkół p. E. za pośrednictwem absolwenta uniwersytetu p. B. wpłacił kierownikowi jednej z placówek Obozu Wielkiej Polski pewne kwoty tytułem wkładek członkowskich, za niektórych urzędników administracji szkolnej, a to w tym celu, by pokwitowania wydane na nazwiska tych urzędników sprezentować następnie władzom przełożonym, jako dowód ich przynależności do Obozu W. P. Urzędnicy ci do O. W. P. nigdy nie należeli, a cała machinacja składkowa, dokonana bez ich wiedzy, miała na celu zaszkodzić im w ich dalszej karjerze zawodowej. W ten sposób załatwia się osobiste porachunki. Na szczęście sprawa została wyjaśniona za pośrednictwem T. N. S. W.

„Głos Nauczycielski" w N-rze 3 z b. r. w rubryce „Trybuna Związkowa" podaje również ciekawe kwiatki z życia nauczycielskiego.

„Dwóch związkowców (mowa o członkach „sanacyjnego" związku — pogniewało się. Jeden z nich zostaje prez. miejscowej organizacji związk. i dobrawszy sobie do zarządu „swoich" ludzi, przeprowadza zawieszenie w prawach i obowiązkach członka swego przeciwnika, a chcąc mu jeszcze bardziej zaszkodzić i spowodować usunięcie go z danej okolicy, zawiadamia władze szkolne o usunięciu go z organizacji.

„Drugi wypadek: Na zebraniu powiatowem związkowego nauczycielstwa podnoszą się słowa krytyki obecnych stosunków szkolnictwa, słowa te przyjmowane są przez obecnych bez protestu, nikt przeciw nim nie występuje; tymczasem po zebraniu niektórzy z uczestników zebrania robią donosy do inspektora i władz administracyjnych, przedstawiając krytykujących jako tych, którzy prowadzą „działalność niedopuszczalną i szkodliwą dla państwa".

„Głos" pisze słusznie: „Ludzie, którzy dziś tem się trudnią niejako zawodowo, tworzą kadry policji tajnej. Nauczyciela w tej roli wyobrazić sobie nie mogę".

Od siebie dodajemy — kontynuuje „Nauczyciel Polski", — że niestety fakty podobne do wyżej opisanych zdarzają się obecnie coraz częściej. Środowiska nauczycielskie żyją obecnie w strachu przed szpiegostwem i donosicielstwem. —Znajdują się coraz częściej „typy", które uważają donosicielstwo za czyn patrjotyczny. Wytwarza się wskutek tego atmosfera wprost nie do zniesienia. W atmosferze takiej nie można wychowywać charakterów, władze szkolne powinny tę atmosferę jak najrychlej uzdrowić w interesie szkoły polskiej. Znamiennem jest, iż legitymacja członka „Związku" chroni bardzo często nauczyciela od przykrości, na które narażony jest stale nauczyciel nie należący do Związku. „Głos" w swym artykule pisze dalej dosłownie:

„Musimy objawy tego rodzaju tępić w życiu organizacyjnem i tak je traktować, jak się traktuje gangrenę w życiu człowieka. Jednostki, które w ten sposób zatruwają życie organizacyjne, miejsca w szeregach naszych mieć nie powinny".

Proces radcy Wybieralskiego przeciwko H. Swięcickiemu

Wczoraj odbył się w sądzie grodzkim dalszy ciąg rozprawy radcy Wybieralskiego przeciwko p. Święcickiemu. Jako świadka przesłuchiwano b. nadkontrolera znaczków inwalidowych Liemanna, który miał zeznać, że oskarżyciel prywatny miał tolerować rzekome nadużycia b. kontrolera Urbańskiego. Świadek - Niemiec, posługujący się tłumaczem starał się wykazać, że u wymienionego kontrolera zachodziły malwersacje, i że on o nich raportował ustnie i pisemnie oskarżycielowi, który za karę postanowił tylko przenieść Urbańskiego na koszt własny do innej miejscowości, co zdaniem świadka nie było karą dostateczną.

Świadek zeznał, że wszystkie przewinienia Urbańskiego podał w swych pisemnych raportach.

Odczytane raporty mówiły o niedokładnościach w urzędowaniu, o drobnych i zwykłych przy takich rewizjach mankach lub nadwyżkach kasowych, nie mówiły natomiast nic o malwersacjach, kwalifikujących się do prokuratury. To też cały zarząd Ubezpieczalni, złożony z 5 osób, rozpatrując swego czasu wszystkie raporty Liemanna, nie dopatrzył się u Urbańskiego żadnych czynów kryminalnych, lecz stwierdził tylko uchybienia służbowe i skierował sprawę na drogę dyscyplinarnego postępowania, które się zakończyło surową naganą.

Prokurator, który na skutek doniesienia osób, stojących blisko oskarżonego badał w dwóch instancjach sprawę Urbańskiego na podstawie akt służbowych i raportów świadka Liemanna, nie dopatrzył się żadnych sprzeniewierzeń ze strony Urbańskiego, a tem mniej tolerowania ich przez oskarżyciela prywatnego i sprawę umorzył. To też sąd zrezygnował z przesłuchania świadków i fachowców, których powołał zastępca p. Wybieralskiego p. adwokat Galiński i ustalił, że dowodu na zarzut poplecznictwa oskarżony nie przeprowadził.

Dalszego zarzutu o rzekomem niesłusznem pobraniu przez oskarżyciela 600 mk. niem. zamiast polskich w r. 1921 oskarżony po wglądzie w przedłożony mu przez sąd dokument, nie podtrzymuje.

Na tych zeznaniach zamyka sąd przewód dowodowy.

Już po zamknięciu złożył oskarżyciel prywatny, p. radca Wybieralski w związku z piątkowem zeznaniem świadka Gerarda Festenburga oświadczenie, iż w przytoczonym przez tegoż wypadku zprzed 10 laty ani nie zamierzał ani nie przygotowywał się też nie dopuścił się czynu, którego możnaby się domyślić ze zeznań świadka, i że gotów jest oświadczenie to złożyć pod przysięgą. Sąd oświadczenie to przyjął do wiadomości.

Następnie przewodniczący ogłosił, że zamierza wszystkie trzy sprawy przeciwko p. Święcickiemu t. j. sprawę dr. Huberta, Wybieralskiego i dr. Baumgartena połączyć, czemu sprzeciwił się zastępca oskarżyciela p. Wybieralskiego, p. adwokat Galiński, dowodząc, że sprawa jego mandanta ma zupełnie inne podłoże od sprawy dr. Huberta. Sąd mimo to postanowił połączyć wszystkie sprawy i wyznaczył dzień dzisiejszy na wygłoszenie przemówień adwokackich.

W uzupełnieniu naszego sprawozdania w wydaniu porannem z procesu dr. Huberta dodać należy, iż p. starosta krajowy Begale zeznał iż pertraktacje z Ellmanem prowadził na skutek polecenia władz wojewódzkich wzgl. p. naczelnika Trzcińskiego, i że oskarżyciele prywatni pp. Wybieralski, dr. Hubert i dr. Baumgarten odrzucili zrobioną im propozycję cofnięcia skarg.

Dalszy ciąg rozprawy odbędzie się dziś o godz. 15 w sądzie grodzkim.

Z różnych stron Polski

Wysiedlenie umysłowo chorych z Warszawy.

Zakład dla umysłowo chorych w Choroszczy zwrócił się do magistratu warszawskiego z propozycją przyjęcia większej partji, nawet kilkuset chorych umysłowo. Chodzi tu nie o chorych, wymagających ściśle szpitalnego regime'u, lecz o tych, którzy mogą pozostawać pod opieką pozazakładową. W Warszawie znajduje się około 2.000 takich umysłowo chorych. Szpital w Choroszczy ofiaruje się przyjąć tych chorych za opłatą 3 złotych dziennie. Magistrat warszawski zaakceptował tą propozycję i w bliskim czasie ze stolicy wyemigruje kilkuset chorych psychicznie.

Redukcje płac w monopolu spirytusowym i tytoniowym.

Pracownicy w monopolach państwowych otrzymywali dotychczas t. zw. trzynastą pensję. W tych dniach ministerstwo skarbu wydał rozporządzenie, znoszące uprawnienie pracowników do otrzymywania trzynastki. Wśród urzędników, którzy liczyli się w związku z nadchodzącą zimą i zwiększonemi wydatkami z tym pokaźnym wpływem, panuje depresja.

Jednocześnie i robotnicy, zajęci w wymienionych przedsiębiorstwach monopolowych, zostali pozbawieni zasiłków w wysokości 15-dniowego zarobku rocznie. Kwota ta wypłacaną była trzykrotnie w roku w wysokości pięciodniowych zarobków.

Ministerstwo skarbu w stosunku do robotników postąpiło mniej rygorystycznie, aniżeli w stosunku do pracowników umysłowych gdyż w szeregach wytwórni i zakładów monopolowych, gdzie znajdują się robotnicy zatrudnieni przez niepełny tydzień pracy, ostatnia wypłata tego zasiłku odbędzie się jeszcze w tym miesiącu.

Poświęcenie kamienia węgielnego pod budowę kościoła w Zelowie.

W dniu 7 września br. w miasteczku Zelowie pow. łaskiego odbyła się uroczystość poświęcenia kamienia węgielnego pod budowę nowego kościoła pod wezwaniem Matki Boskiej Jasnogórskiej — Królowej Korony Polskiej. Aktu poświęcenia kamienia węgielnego dokonał Ks. biskup Dr. W. Tymieniecki. W uroczystościach wzięły udział szkoły, organizacje młodzieży, cechy, stowarzyszenia Akcji Katolickiej, oraz liczne tłumy mieszkańców Zelowa i okolicznych parafij. (KAP)

Poświęcenie sztandaru Związku Hallerczyków w Krakowie.

Związek Hallerczyków w Krakowie obchodził uroczyste poświęcenie sztandaru. Po rannym raporcie, odebranym przez gen. Hallera i po uroczystem nabożeństwie odbyła się ceremonja poświęcenia sztandaru w kościele św. Anny.

Na placu Matejki gen. Haller oddał sztandar prezesowi Związku Hallerczyków. Udano się następnie na grób nieznanego żołnierza i na cmentarz rakowicki, aby uczcić pamięć poległych.

O 12-tej odbył asię akademja. Po szeregu przemówień zabrał głos gen. Haller, kreśląc sylwetkę obywatela rzymskiego jako wzór dla obywatela polskiego. Po odegraniu hymnu państwowego dokonano dekoracji sztandarów mieczami hallerowskiemi.

Po akademji odbył się wspólny obiad. Wieczorem urządzono zabawę.

Poświęcenie kamienia węgielnego pod budowę kościoła w Łodzi.

W dniu 27 września b. r. na Kozinach, przedmieściu Łodzi, Ks. biskup dr. K. Tomczak, sufragan diecezji łódzkiej, w asystencji licznego duchowieństwa, przedstawicieli władz państwowych i komunalnych dokonał poświęcenia kamienia węgielnego pod budowę kościoła pod wezwaniem Zbawiciela. Budowa nowego kościoła została powierzoną ks. Stanisławowi Wilkowi, długoletniemu prefektowi szkół łódzkich. W uroczystościach poświęcenia kamienia węgielnego wzięły udział liczne tłumy mieszkańców Łodzi. (KAP.)

Skazanie hodurowca za bluźnierstwo i obrazę papieża.

(KAP) Przed sądem apelacyjnym w Lublinie odbyła się rozprawa przeciwko duchownemu sekty Hodura, Heljodorowi Rogowskiemu, oskarżonemu o bluźnierstwo przeciwko religji i o obrazę głowy Kościoła katolickiego.

Sąd apelacyjny skazał Rogowskiego na jeden rok twierdzy. Obronę wnosił adw. Czernicki, poseł ze Stronnictwa Chłopskiego.

Podróż naukowa dyrektora Państwowego Muzeum Zoologicznego.

Na pokładzie statku szkolnego „Dar Pomorza", który w dniu 3 b. m. wyruszył z portu gdyńskiego w podróż zimową z uczniami państwowej szkoł ymorskiej, udał się w podróż naukową na wyspy Antylskie dyrektor Państwowego Muzeum Zoologicznego w Warszawie, prof. W. Roszkowski, wraz z urzędnikiem tego muzeum, p. S. Feliksiakiem.

Prof. Roszkowski pozostanie na Wyspach Antylskich około 6 tygodni i przeprowadzi tam badania naukowe.

Nowa partja socjalistyczna w Niemczech

Berlin, 6. 10. (Tel. wł.) Usunięci z Partji Socjal-Demokratycznej członkowie tej partji pod kierownictwem dr. Rosenfelda i Seydewitza utworzyli wczoraj nowe stronnictwo pod nazwą Socjalistycznej Partji Robotniczej („Sozialistische Arbeiterpartei"). W konferencji założycielskiej brało udział 85 delegatów, wybranych przez opozycyjne koła lokalne Partji Socjal - Demokratycznej, oraz 125 gości. Z pośród 32 okręgów wyborczych Rzeszy reprezentowanych było 25.

Nowa secesja ma charakter lewicowy, ale odżegnywa się od stosunków z komunistami.

Unikajcie zarazy!

Jedynym, wypróbowanym i zapobiegającym wszelkim infekcjom w ustach i krtani, gdzie lokują się zarazki grypy, anginy, dyfterytu, szkarlatyny, odry jest środek zapobiegawczy **Paramint „Erbe"**.

Paramint „Erbe" są to tabletki o przyjemnym smaku i zapachu, stanowią też najskuteczniejszy, w/g dzisiejszego stanu wiedzy, środek dezynfekcyjny wszędzie, gdzie zachodzić może obawa zakażenia a mianowicie: przy pielęgnowaniu osób chorych, zakaźnie, podczas epidemji, tak w domu jak i w szpitalach, szkołach i t. d.

1—2 pastylek **Paramint „Erbe"** rozpuszczone kilka razy dziennie w ustach zapobiegają infekcji.

Nie zwlekajcie przeto ani chwili i kupcie w najbliższej aptece lub drogerji tabletki **Paramint „Erbe"**. Dr. L. K.

Pw 7 818-39,33

„Opieka Polska nad Rodakami na Obczyźnie"

pod Dostojnym Protektoratem J. Em. Ks. Kardynała - Prymasa.

W niedzielę, dnia 11 października, o godz. 12-tej w południe, na sali Kina „Słońce" — Plac Wolności 6, mówić będzie

Ks. Prof. Posadzy

n. t.

Polacy w krainie palm i wiekuistej wiosny

(z przezroczami)

Wykład poprzedzi słowo wstępne oraz recytacja **p. Dyr. Nuny Młodziejowskiej - Szczurkiewiczowej** z „Pana Balcera w Brazylji" — Konopnickiej.

Całkowity dochód przeznacza się na Akcję Gwiazdkową dla naszej braci tułaczej na obczyźnie.

Ceny miejsc: od 50 gr do 2 zł.

Przedsprzedaż biletów w Księgarni św. Wojciecha, Pl. Wolności 1.

W niedzielę, 11 października przy kasie od godz. 11 - tej przed poł.

Prawda w oczy Niemcom o odszkodowaniach

Niemcy tak bardzo zahuczały świat cały swemi narzekaniami na straszliwy i nieznośny ciężar odszkodowań, że przestano już niemal zastanawiać się nad tą sprawą, która jest znacznie prostsza, niżby można sądzić, gdy się widzi, jak Niemcy sami nad sobą biadają i niektórzy inni im pomagają.

P. Ludwig Bauer, pisarz niemiecko-szwajcarski, w książce swej „Morgen wieder Krieg" porusza i tę sprawę, pisząc:

Kłamstwo niemieckie o braku winy za wojnę wiąże się z twierdzeniem, że skoro inni są odpowiedzialni za wojnę, nie należą się od Niemiec żadne odszkodowania, lecz wydziera im się haracze. Wobec tego, że całe Niemcy, nie wyłączając papierowych pacyfistów i uchwalających krążowniki socjalistów przyjęły określenie: haracze, znaczy to, że wszyscy uznali kłamstwo o niewinności Niemiec w wywołaniu wojny, przyczem mniejsza o to, czy z tchórzostwa i wbrew przekonaniu. Niemcy, oddzielające się od dawnych twórców wojny, powinnyby właśnie uznać słuszność płacenia odszkodowań, a innem pytaniem jest, czy można płacić i czy należy, co już należy do zagadnień gospodarstwa i użyteczności.

Odszkodowania istnieją od tak dawna jak wojny, a wobec tego, że tym razem wysokość szkód była większa, niż dawniej, większe musiało być też odszkodowanie. Suma 35 miljardów marek, jako kapitał odszkodowań, umarzany ratami, wedle planu Younga jest nikła, gdy się ją porówna z wydatkami na wojnę, jeszcze teraz oddziaływującemi na różne budżety. A równie kłamliwe, jak propaganda, przedstawiająca płacenie odszkodowań jako nieuzasadnione wzbogacenie się państw wierzycielskich, jest twierdzenie, że Niemcy biedują właśnie z powodu odszkodowań. Przeciwnie można powiedzieć, że ciężar, nałożony na Niemcy, jest skromny w porównaniu z ciężarami Francji i Anglji. Gdyby nie przesilenie światowe, natychmiastby się wiedziało, że Niemcy, które wogóle nie mają obszarów zniszczonych, bardzo łatwo mogą udźwignąć ciężar 30 m. na głowę odszkodowań rocznie, gdy są pieniądze na rozrost biurokracji, propagandę, prestige'owe wydatki, Reichswehrę obliczoną na wojnę zaczepną.

Gdyby w Niemczech istniała naprawdę jakaś demokracja, nie mogłaby ona zgodzić się na propagandę o niewinności Niemiec, a tem mniej w niej uczestniczyć, stawiając narodowi niemieckiemu przed oczyma, co następuje:

1. Nie raty planu Younga powodują biedę, bo położenie państw zwycięskich, jak Anglja, jest jeszcze trudniejsze.

2. Oszacowanie i wymiar rat nietylko pozostaje nieskończenie w tyle za szkodami wojennemi, ale stanowi ledwie małą część.

3. Niemcy same, gdy były zwycięskie, od pokoju frankfurskiego po Brześć Litewski, nie wyrzekały się odszkodowań, a warunki ich były bezwzględniejsze, gdyż słynne cztery miljardy w złocie Bismarcka nietylko pokrywały obficie wszystkie wydatki Niemiec, ale stanowiły zawiązek skarbu wojennego, gdy plan Younga pokrywa tylko ułamek kosztów wojennych sprzymierzonych.

4. Plan Younga nie jest winien zaostrzeniu przesilenia w Niemczech, lecz światowe przesilenie.

5. Odszkodowania są w szeregu powodów, które przyczyniają się do biedy Niemiec, bardzo w tyle, bo Niemcy same sobie zaszkodziły inflacją, którą chciały oszukać innych, a siebie oszukały, a potem dlatego, że jako państwo przemysłowe są szczególnie dotknięte przesileniem, że kapitał ich uciekał zagranicę, że istnieje w nich zaniepokojenie i niebezpieczeństwo wojny.

Tylko pogłęba się przepaść między państwami z Francją, główną ofiarą wojny na czele, a Niemcami, gdy Niemcy żądają skreślenia odszkodowań jako swego prawa, a przedstawiają wierzycieli jako lichwiarzy.

Nieznane rezolucje 11 plenum Komiternu

(KAP). W lipcu zakończyły się obrady 11 plenum III międzynarodówki, nie wszystkie jego rezolucje jednak były umieszczone w „Prawdzie" i w pozostałych organach oficjalnej prasy komunistycznej. Obecnie berlińska „Germania" (30. 9.) uzupełnia te luki i zaznacza, że 11 plenum zajmowało się w pierwszym rzędzie światowym kryzysem ekonomicznym, sytuacją w Niemczech, rewolucją hiszpańską i wypadkami w krajach kolonjalnych.

W sprawie światowego kryzysu ekonomicznego komintern powziął rezolucję, żądającą od wszystkich sekcyj międzynarodówki komunistycznej opracowania praktycznego programu akcji, któraby miała na celu zakończenie tego kryzysu rewolucją. Partje komunistyczne poszczególnych krajów mają wzmóc nastrój bojowy mas w tak zwanych dniach rewolucyjnych (np. 1 sierpnia itd.), rozszerzyć propagandę w armjach i flotach, wzmocnić jaczejki w instytucjach użyteczności publicznej (jak np. koleje, telefony, telegrafy, elektrownie, gazownie, filtry itd.), oraz pociągnąć masy do walki z agitacją przeciwko dumpingowi sowieckiemu.

Jedna z rezolucyj udziela nagany za opieszałość kierownictwu niemieckiej partji komunistycznej, zaznaczając, że znajduje się ono pod wpływem trockistów i opozycji prawicowej i uważa, że dalekoidące odnowienie tego kierownictwa i wzmocnienie przez młode elementy rewolucyjne jest koniecznością bezwarunkową.

Inna rezolucja poświęcona została rewolucji hiszpańskiej. Plenum stwierdza, że hiszpańska partja komunistyczna wlecze się w ogonie spontanicznych wybuchów rewolucyjnych, wyraża nadzieję, że komuniści hiszpańscy połączą się ze wszystkimi elementami rewolucyjno - syndykalistycznymi oraz z czynnymi separatystami Katalonji, za najważniejsze jednak zadanie hiszpańskiej partji komunistycznej uważa walkę o usunięcie wojsk hiszpańskich z Maroka hiszpańskiego. „Wycofanie wojsk hiszpańskich z Maroka wywoła szybkie zrewoltowanie całej Afryki północnej oraz basenu śródziemnomorskiego i zaogni antagonizmy włosko - francuskie".

W kwestji kolonjalnej rezolucja b. wiele miejsca poświęca Indjom i zaznacza, że „hinduska rewolucyjna partja komunistyczna wykazała wybitną sprawność organizacyjną i gotowość do rzeczywistej walki rewolucyjnej. Jedenaste plenum uważa za rzecz niezbędną wzmocnić tę partję (t. zn. powiększyć zapewne subsydja dla niej) i dać jej możność podniesienia Indyj na wyższy stopień rewolucji społecznej.

Oświadczenie Naczelnego Komitetu Akademickiego

Naczelny Komitet Akademicki wydał następujący komunikat:

Myśl zorganizowania całej polskiej młodzieży akademickiej w jeden ogólny związek zrealizowana została z chwilą, gdy Polska odzyskała niepodległość. W roku 1918 odbył się zjazd we Lwowie, który był pierwszą próbą stworzenia Związku i który zakończył się gremjalnem wzięciem przez młodzież udziału w walkach o Lwów.

Od czasu, gdy Związek Narodowy otrzymał statut i na czele ogółu studentów stanął Naczelny Komitet Akademicki, ministerja i senaty wyższych uczelni uznawały N. K. A., przyjmując jego przedstawicieli na audjencjach i uczestnicząc w imprezach przez niego organizowanych. I bez względu na to, jaka była większość (narodowa, socjalistyczna, czy inna), czynniki miarodajne uznawały N. K. A., korespondując z nim i zapraszając na konferencje. Wszystkie Naczelne Komitety Akademickie, również i ostatni, były przyjmowane przez p. Prezydenta Rzeczypospolitej.

Podobnie, jak wiele innych organizacyj, Związek Narodowy Polskiej Młodzieży Akademickiej znajduje się w stadjum legalizacji, ponieważ statut złożony został szereg lat temu osobiście przez prezesa N. K. A. w ministerjum W. R. i O. P. Stan ten, trwający od kilkunastu lat, nie uległ zmianie. I dziś, gdy kończy się kadencja N. K. A., gdy do wyborów ma stanąć ogół młodzieży akademickiej, aby dać wyraz swej niekrępowanej opinji — p. minister W. R. i O. P. rozesłał okólnik do Ich Magnificencyj pp. rektorów, kwestjonując prawo N. K. A. do reprezentowania ogółu młodzieży akademickiej.

Wobec powyższego N. K. A. przypomina:

1) że obecny Naczelny Komitet Akademicki wybrany został na Zjeździe Ogólnym w Warszawie w roku 1920; w inauguracji zjazdu wzięli udział przedstawiciele władz państwowych, rektorzy i przedstawiciele senatów. Pan Prezydent Rzeczypospolitej przysłał zjazdowi pismo gratulacyjne;

2) że w wyborach na zjazd wzięli udział młodzież ze wszystkich środowisk akademickich w Polsce i kół polskich zagranicą;

3) że w skład N. K. A. wchodzą przedstawiciele pięciu wielkich centralnych związków:

Ogólnopolskiego Związku Bratnich Pomocy — reprezentującego około 30.000 studentów;

Ogólnopolskiego Związku Akademickich Kół Naukowych — około 17.000 studentów;

Związku Polskich Korporacyj Akademickich — ponad 3.000 studentów;

Ogólnopolskiego Związku Akademickich Kół Prowincjonalnych — około 7.000 studentów;

Centrali Akademickich Związków Sportowych — około 5.000 studentów;

4) że Związek Narodowy P. M. A. zdobył sobie kierownicze stanowisko na akademickim terenie międzynarodowym i w chwili obecnej jego delegat piastuje godność prezesa Międzynarodowej Konfederacji Studentów — C. I. E. Młodzież akademicka musi zdawać sobie sprawę, że zlikwidowanie Związku Narodowego P. M. A. byłoby zaprzepaszczeniem dorobku pracy młodzieży w okresie kilkunastu lat ostatnich, zarówno na terenie wewnętrznym jak i zagranicznym, że między innemi pociągnęłoby za sobą utratę wpływów przez polską młodzież akademicką na terenie międzynarodowym, że Polska straciłaby prawa członka - założyciela C. I. E., a ewentualna nowa reprezentacja młodzieży musiałaby być traktowana, jako związek nowowstępujący, co niepomiernie obniżyłoby autorytet Polski na międzynarodowym terenie akademickim.

N. K. A. nie wątpi, że sprawa legalizacji statutu, którą p. minister W. R. i O. P. uważa za kwestję zasadniczą, będzie dla młodzieży akademickiej przychylnie załatwiona — i że młodzież akademicka, korzystając z autonomji i wolności organizowania się — nadal pracować będzie zgodnie z celem, postawionym w statucie Związku Narodowego — „dla dobra narodu i państwa polskiego".

Walne zwycięstwo listy narodowej

nad listą „sanacyjną" w wyborach uzupełniających do sejmiku powiatu wąbrzeskiego.

W niedzielę ub. w IV. obwodzie wyborczym pow. wąbrzeskiego odbyły się wybory uzupełniające do sejmiku powiatowego. W obwodzie tym wybory były dwa razy unieważnione, co stało się tylko dzięki „sanacji", która była niezadowolona z wyniku.

Wybory w poszczególnych gminach dały wyniki następujące:

	Nr. 1	Nr. 2
Józefat, Kołat Hamer, Kujawa	27	13
Lipnica Kolonja	1	3
Kurkocin	15	11
Nowymłyn	—	9
Łobdowo	5	113
Sokoligóra	6	63
Za Radowiska	2	24
Wielkie Radowiska	40	147
Wielkie Pułkowo	5	71
Galczewo	—	31
Galczewko	—	64
Owieczkowo	—	45
Lipnica	—	52
Przeszkoda	6	7
Nadleśnictwo Konstancjewo	18	1
Zawada	5	20
Nowawieś	—	56
Podzamek Golubski	39	43
Małe Pułkowo	16	12
Gaj	—	27
Mokrylas	—	7
Małe Radowiska	78	39
Lisewo	2	124

Razem głosów: 275 982

Lista narodowa nr. 2, uzyskując 982 głosy, odniosła zdecydowane zwycięstwo nad listą „sanacyjną" nr. 1, która zdobyła zaledwie 275 głosów.

Na podstawie tego wyniku do sejmiku wchodzą z listy nr. 2 pp.: Balcerowicz z Lisewa, Trafczyński z Lipnicy i Płocieniak z Owieczkowa; z listy nr. 1 p. Wilamowski z M. Radowisk.

Zwycięstwo listy narodowej świadczy dobitnie o wzroście wpływów ruchu narodowego na terenie Pomorza. W wyborach, przeprowadzonych w roku ub., obie listy zdobyły prawie równą ilość głosów.

Kłamliwe doniesienie

W dniu 1 b. m. w Jastrzębiu pod Bydgoszczą został zastrzelony 28-letni Bronisław Pszeniczkowski. „Sanacyjny" „Dzień Pomorski" oraz jego odbitka „Dzień Bydgoski" podały, jakoby sprawca śmierci Pszeniczkowskiego, niejaki Andrzej Wyszogota-Zakrzewski był członkiem Obozu Wielkiej Polski.

W związku z tem „Gazeta Bydgoska" zamieszcza oświadczenie władz okręgowych O. W. P., stwierdzające, że ani w Jastrzębiu ani w Żołędowie niema placówek O. W. P., a wspomniany A. Wyszogota-Zakrzewski nigdy nie był i nie jest członkiem Obozu Wielkiej Polski.

Doniesienie pism „sanacyjnych" jest jeszcze jednym jaskrawym dowodem na to, jakich metod używa „sanacja" w walce z obozem narodowym.

O „dyplomacji" p. François-Poncet

Część prasy francuskiej zamieszcza doniesienie P. A. T-icznej, zawierające protest Syndykatu Dziennikarzy Polskich w Berlinie przeciwko pominięciu przez ambasadora Francji p. François-Poncet przedstawicieli całej prasy polskiej z okazji konferencji z reprezentantami pism zagranicznych wszystkich państw. Odnośne pisma wyciągają z tego bardzo stanowcze wnioski, nazywając sam fakt „kompromitacją".

Proces głośnego „sanatora"

Lwów, 7. 10. (PAT.) Przed trybunałem karnym sądu okręgowego we Lwowie wznowiono rozprawę przeciwko dr. Stanisławowi Vinzencowi i towarzyszom, oskarżonym o sprzeniewierzenie 1 021 205 zł na szkodę Polminu. Akt oskarżenia zarzuca im, że jako właściciele przedsiębiorstwa handlowego „Produkcja", brali do komisowej sprzedaży ropę, za którą niezapłaciwszy Polminowi, zlikwidowali interes i ukryli księgi handlowe.

Przed rozwiązaniem parlamentu angielskiego

Londyn, 7. 10. (Tel. wł.). Król Jerzy podpisał dziś dekret o odroczeniu parlamentu; jutro ogłoszony zostanie najprawdopodobniej dekret o rozwiązaniu parlamentu.

Mac Donald kandyduje

Londyn, 7. 10. (PAT). Przychylając się do prośby swoich wyborców, Mac Donald zdecydował się postawić swą kandydaturę w okręgu Seahan, z którego wszedł do obecnego parlamentu.

Stronnictwo Narodowe

Wydział robotniczy

Zebranie odczytowe z referatem p. Inż. Feliksa Godlewskiego p. t.

„Stosunek Żydów do bolszewizmu"

odbędzie się w czwartek, dnia 8. bm. o godz. 6-tej i pół wieczorem w sali Stronnictwa Narodowego, przy ul. Św. Marcin 65, wejście z podwórza na prawo. Wstęp dla członków i wprowadzonych gości.

WYDZIAŁ ROBOTNICZY STRONNICTWA NARODOWEGO.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Zmiana godzin w handlu

Nowe przepisy, obowiązujące w Poznaniu co do otwierania i zamykania różnych przedsiębiorstw hndlowych

W nr. 29 „Dziennika Wojewódzkiego" ukazało się rozporządzenie prezydenta miasta, ustanawiające godziny otwierania i zamykania zakładów handlowych, oraz niektórych przemysłowych Poznania.

Sklepy spożywcze za wyjątkiem tych, które się zajmują wyłączną lub przeważającą sprzedażą napojów alkoholowych mogą być otwarte w dni powszednie latem od godziny 6,30 do 18,30, zimą — od 7 do 19. Za sklepy spożywcze uznaje się jatki z mięsem i wędliniarnie, sklepy z pieczywem, nabiałem, jajami, rybami, dziczyzną, owocami, jarzynami, cukrem, solą itd. słodyczami (cukierki, czekolada i ciastka), artykułami żywnościowemi i towarami winno - kolonjalno - korzennemi. Sklepy artykułów drogeryjnych, tytoniowych oraz zakłady fotograficzne mogą być otwarte latem od 8,30 do 18,30, zimą od 9 do 19. Zakłady fryzjerskie i kalotechniczne kosmetyczne) mogą być otwarte latem — od 8 do 18, zimą — od 9 do 19. W soboty i dni przedświąteczne przedłuża się ten okres o dwie godziny. W budkach i kioskach, w których sprzedaje się napoje chłodzące, słodycze i owoce, a niema żadnych innych towarów, może się sprzedaż odbywać we wszystkie dni tygodnia od 1 kwietnia do 30 września od 9 do 23 a w czasie od 1 października do 31 marca — od godz. 9 do 21.

Sprzedaż uliczna gazet i czasopism oraz wyrobów tytoniowych może się odbywać w dni powszednie od 7 do 23, a innych towarów — tylko w godzinach otwarcia odnośnych sklepów. Wchodzą tu w grę ruchome miejsca sprzedaży.

Za jadłodajnie uważa się zakłady, które, niezależnie od specjalnych wymagań ustalonych obowiązującemi przepisami dla poszczególnych rodzajów tych zakładów, prowadzą jako główny przedmiot handlu sprzedaż napojów i pokarmów do spożycia na miejscu i mieszczą się w oddzielnych lokalach. Restauracje, cukiernie, kawiarnie, mleczarnie, piwiarnie, winiarnie, miodosytnie, garkuchnie, kuchnie publiczne, bufety, szynki, karczmy i gospody wszystkich kategoryj przemysłowych mogą być otwarte w dni powszednie, w niedziele i dni świąteczne od 7 rana do 1 po północy. Wszelkie inne sklepy i miejsca zawodowej sprzedaży (za wyjątkiem aptek, które powyższemu zarządzeniu nie podlegają) mogą być otwarte latem od 8 do 18, zimą — od 8,30 do 18,30. Porę letnią liczy się od 1 kwietnia do 30 września. W wigilję Bożego Narodzenia oraz w Wielką Sobotę sklepy, wszelkie miejsca zawodowej sprzedaży oraz zakłady fotograficzne, fryzjerskie i kalotechniczne mogą być otwarte najwyżej do godz. 18.

W czasie od 18 do 23 grudnia włącznie, oraz w czasie od Wielkiego Poniedziałku do Wielkiego Piątku włącznie zezwala się na przedłużenie w dni powszednie czasu otwarcia wymienionych w niniejszem zarządzeniu zakładów o dwie godziny, jednakże nie dłużej, niż do 21. W niedzielę, przypadającą w czasie od 18 do 23 grudnia włącznie, oraz w Niedzielę Palmową, dozwolone jest wykonywanie handlu od godziny 13 do 18.

W niedziele i dni świąteczne poza wypadkami powyżej wyszczególnionemi, zezwala się li tylko na sprzedaż detaliczną: a) słodyczy, owoców, kwiatów i wyrobów tytoniowych w miejscach widowisk, zabaw i obchodów publicznych, odpustów, misyj i wystaw — przez cały czas ich trwania, b) dewocjonalij, (o ile nie jest połączona ze sprzedażą innych towarów) w miejscach odpustów i misyj lub innych obchodów religijnych — przez cały czas ich trwania, wyjąwszy czas głównego nabożeństwa czyli od godziny 10 do 12. W niedziele i dni świąteczne mogą być otwarte (nie dłużej jednak niż przez trzy godziny) do 10 mleczarnie i kwiaciarnie.

Godziny otwarcia wszelkich miejsc sprzedaży w obrębie dworców ustali osobno rozporządzenie ministerjalne. Sprzedaż towarów w sklepach połączonych z jadłodajniami, zakładami fryzjerskiemi, kalotechnicznemi lub nie podlegającemi niniejszemu zarządzeniu, wolno dokonywać tylko w godzinach określonych dla samodzielnych sklepów tej samej gałęzi handlu. W innych godzinach miejsca sprzedaży towarów muszą być w tych sklepach i zakładach zamknięte i towary dla kupujących uniedostępnione.

Właściciele wyżej wymienionych przedsiębiorstw zobowiązani są wywiesić na widocznem miejscu tabliczki o wymiarach 18×24 cm. z podaniem czasu otwierania i zamykania sklepów. Tabliczki te winny być zaopatrzone w pieczęć prezydenta stoł. m. Poznania. Powyższe rozporządzenia weszły w życie z dniem jego ogłoszenia w Dzienniku wojewódzkim. (in)

KOŁO PRZYJACIÓŁ HARCERSTWA
przy Harcerskiej Drużynie „Wilków Morskich"
urządza w sobotę, 10-go października 1931 r. w sali Królowej Jadwigi przy Al. Marcinkowskiego 1
Zabawę Jesienną
na którą wszystkich Sympatyków jaknajuprzejmiej zaprasza
Komitet.
Doborowy zespół orkiestry. Wstęp dla Panów **2 zł.**, dla Pań, Studentów i Harcerzy **1,50 zł. Początek o godz 20.**
Zaproszenia otrzymać można w firmie **ROSE**, ul. Nowa. zw 11 338-a

OSOBISTE

— * **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom i tytuł magistra praw uzyskał p. Zbigniew Henryk Gorecki ze Lwowa.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Zebranie Narodowej Organizacyji Kobiet** odbędzie się dnia 8 bm. o godz. 20 w salce św. Wojciecha, Al. Marcinkowskiego 22. Referat wygłosi p. Sołtanówna: „Zadania kobiecej inteligencji w dziedzinie ruchu kobiecego". Goście wprowadzeni przez członkinie, mile widziani.

— * **Z Wydziału Lekarskiego T. P. N.** W pracowni psychotechnicznej Dyrekcji Kolei Państwowych (ul. Skarbowa 10, róg Wałów Zygmunta Augusta) odbędzie się XIII zebranie Wydziału Lekarskiego T. P. N. w piątek, dnia 9 bm. o godz. 20,15 z następującym porządkiem obrad: 1) Komunikaty zarządu. 2) Prof. dr. Błachowski: „O istocie i znaczeniu psychotechniki. (Refleksje po Zjeździe Psychotechnicznym w Moskwie)". 3) Inż. Rybicki: „O psychotechnice w kolejnictwie".

— * **Komitet Tow. dzielnicy jeżyckiej.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się 9 bm. o godz. 20 w lokalu p. Jaszyka, ul. Kraszewskiego.

ŻYCIE SOKOLE

— * **„Sokół" Śródmieście.** Zebranie miesięczne, połączone z wykładem druha redaktora T. Powidzkiego o „Serbołużyczanach i ich Związku Sokolim", odbędzie się w środę, 7 bm. o godz. 20 w salce przy ul św. Marcina 65.

— * **Tow. Gimn. „Sokół" Poznań-Rataje (gniazdo żeńskie).** Zebranie plenarne odbędzie się dziś, 7 bm. w sokolni.

— * **Atrakcyjny wieczorek.** Miło i wesoło przy niewielkim wydatku zabawić się będzie można w sobotę na wieczorku, który odbędzie się w sali „Gospody Zamkowej", św. Marcin 40. Obok zabawy uczestnicy wieczorku będą mieli zadowolenie, że przysłużą się dobrej sprawie, dochód bowiem z tej imprezy przeznacza się na wspomożenie okradzionych ostatnio w haniebny sposób podczas ćwiczeń „Sokolic". Wiadomo, że druchny nasze rekrutują się w przeważającej liczbie z najbiedniejszych sfer, a obrabowanie ich z płaszczy, butów, sukienek oraz innej garderoby, postawiło wobec zbliżającej się zimy w bardzo przykre położenie. To też chcąc im pomóc, gniazdo żeńskie śródmieście urządza wieczorek z bardzo urozmaicony programem przy niskim wstępie.

WYKŁADY

— * **„Opieka Polska nad Rodakami na Obczyźnie".** Pod protektoratem J. Em. ks. Kardynała-Prymasa mówić będzie w niedzielę, dnia 11 października o godz. 12 w południe na sali kina „Słońce", plac Wolności 6, ks. prof. Posadzy n. t. „Polacy w krainie palm i wiekuistej wiosny". Wykład poprzedzi słowo wstępne oraz recytacja dyr. Nuny Młodziejowskiej-Szczurkiewiczowej z „Pana Balcera z Brazylji" Konopnickiej. Całkowity dochód przeznacza się na Akcję Gwiazdkową dla naszej braci tułaczej na obczyźnie. Ceny miejsc od 50 gr do 2 zł. Przedsprzedaż biletów w Księgarni św. Wojciecha, pl. Wolności 1. W niedzielę, 11 października przy kasie od godz. 11 przed południem.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Uniwersytet Ludowy.** Kurs męski rozpoczyna się 1 listopada i trwać będzie do końca marca 1932. Koszta wraz z całkowitem utrzymaniem wynoszą prócz wpisowego tylko 60 zł miesięcznie. Położenie przepiękne — wieś, przyroda, park. Adres: Dyrekcja Uniwersytetu Ludowego w Dalkach p. Gniezno oraz Odolanów Wielkopolska. Załączyć 25 gr na odpowiedź.

— * **Kurs fryzjerstwa damskiego.** W szkole uzupełniającej dla zawodu fryzjerskiego w Poznaniu przy ul. Franciszka Ratajczaka (Dom Rzemieślniczy) zostaje w dniu 15 bm. otwarty kurs fryzjerstwa damskiego, który się będzie składał z następujących przedmiotów: Ondulacja żelazkowa, ondulacja wodna i ondulacja trwała. Kierownictwo kursu jak również skład nauczycieli specjalistów stanowią znani fachowcy mistrzowie, wobec czego nadaje się sposobność przyswojenia sobie wiedzy fachowej w tym kierunku pracownikom jak i samodzielnym, tem więcej, że przedmioty te stanowią w życiu postępowego fryzjera poważne źródło zarobkowania. Zgłoszenia udziałowców kursu przyjmują pp. Fr. Rutawski, ul. Wrocławska i N. Muszyński, ul. 27 Grudnia 4 oraz w dniu otwarcia kursu w Domu Rzemieślniczym na sali 107 o godz. 20.

Przy bladej, szarawo-żółtej cerze, przygasłych oczach, złem samopoczuciu, zmniejszonej chęci do pracy, ogólnem przygnębieniu, ciężkich snach, bólach żołądkowych, ucisku mózgowym i chorobliwem podnieceniu zaleca się pić przez kilka dni zrana naczczo szklankę wody gorzkiej **„Franciszka - Józefa".** Żądać w aptekach i drogerjach. nw 6 150

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Członkowie Zaw. Zw. Pracowników Ubezpieczeń Społecznych w Polsce — Oddział w Poznaniu** — mając na uwadze ciężkie położenie materjalne tych pracowników, którzy znaleźli się bez pracy — na odbytem ostatnio zebraniu ogólnem uchwalili dobrowolnie opodatkować się w wysokości pół procentu od pełnych poborów na rzecz bezrobotnych przez okres sześciu miesięcy począwszy od 1 bm. i apelują jednocześnie do niezrzeszonych pracowników instytucyj ubezpieczeń społecznych, ażeby do akcji tej się przyłączyli.

— * **„Wesele szamotulskie".** Kościół św. Stanisława Kostki wciąż jeszcze nie ma dachu. Wykończenie budowli zależy od uzyskania większej pożyczki. Starania w tym kierunku mają poważne widoki. Ale nawet w razie pomyślnego załatwienia sprawy łatwo przewidzieć, iż pożyczka nie zdoła pokryć wszystkich wydatków budowlanych. Dlatego zawiązał się osobny komitet pod przewodnictwem ks. prob. Kaczorowskiego, mający organizować w mieście imprezy na rzecz budowy kościoła winiarskiego. Pierwszą taką imprezą będzie „Wesele szamotulskie", piękne widowisko regjonalne z muzyką, tańcami i śpiewami ludowemi. Przedstawienie odbędzie się w niedzielę, 11 bm. o godz. 19,30 na sali „Dworu Huggera" przy ul. Śniadeckich. Wygodny dojazd tramwajem nr. 4 i 5. Bilety nabyć można na Winiarach u pp. Kaczmarkówny (św. Leonarda) i Nagórskich (ul. Obornicka), w śródmieściu zaś u p. Pawlakówny (Piekary 6) oraz w Księgarni św. Wojciecha (pl. Wolności 1). W dniu przedstawienia także przy kasie. Kto na to „Wesele" przybędzie, spędzi tam miłe chwile, a zarazem spełni dobry uczynek. Niewątpliwie społeczeństwo nasze poprze to przedsięwzięcie gorąco.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Z życia parafji św. Trójcy.** W niedzielę, dnia 4 października odegrało S. M. P. parafji św. Trójcy na salce parafjalnej w Dębcu trzyaktowy dramat na tle obrony Lwowa p. t. „Orlęta", zyskując przez dobrze przygotowaną grę huczne oklaski i sympatję licznie zebranych przyjaciół młodzieży. Występy chóru były także bardzo udatne. Wieczorem odbyła się miła zabawa starszej młodzieży na sali p. Tritta.

— * **Magistrat st. m. Poznania przypomina właścicielom domów** wzgl. ich prawnym zastępcom, że z dniem 10 bm. upływa termin składania formularzy ankietowych łącznie z arkuszem zbiorczym w przynależnych komisarjatach P. P. Z dn. 15 bm. zaś obowiązują nowe przepisy meldunkowe w całej pełni, tj. że wszelkie zai odmeldowania osób przybywających względnie wyjeżdżających winny być uskutecznione na ustawowo przewidzianych formularzach u właścicieli domów względnie ich prawnych zastępców. Potrzebne formularze oraz instrukcję meldunkową, zawierającą wszelkie potrzebne dane, otrzymać można od urzędników meldunkowych w poszczególnych komisarjatach P. P. po cenie kosztów własnych.

— * **Z targu.** Dnia 7. b. m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3,60—4,00 zł; masła mleczarskiego 4,00—4,40 zł; twarogu 0,80—1,20 zł; mendel jaj 2,00—2,30 zł; litr śmietany 1,60—2,00 zł; litr mleka pełnego 24—28 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 2,40 do 2,60 zł; słoniny wędzonej 2,80—3,00 zł; wieprzowiny 2,00—2,60 zł; wołowiny 1,60 do 2,80 zł; cielęciny 1,60—2,80 zł; skopowiny 2,40—3,20 zł; koziny 1,40—1,60 zł; smalcu 2,00—2,60 zł; za drób: 1 para kurcząt 2,60—4,00 złotych; kura 3,50 do 6,00 zł; perlica 3,00—4,00 zł; kaczka 3,00 do 5,00 zł; gęś 8,00—11,00 zł; para gołębi 1,50 do 1,80 złotych; para kuropatew 3,00 złote; królik 3,00 do 4,00 złotych; za ryby: 1 kilogram karpia 4,00—4,40 zł; lina 3,20—3,60 zł; okonia 1.20—2.00 zł; karasia 1,20—2,00 zł; białych ryb 0,80—1,60 zł; 1 kg. węgorza 3,60—4,40 zł; sandacza 4,60—5,00 zł; 1 kg. leszcza 3,00 zł; 1 kg suma 3,60 zł; 1 kg. szczupaka 2,60—3,60 zł; za ryby śnięte płacono 60—80 gr; mniej. Płacono za jarzyny: 1 kilogram ziemniaków 6—8 gr; cebuli 0,30—1,00 zł; szpinaku 40 groszy; 1 kg. jarmużu 30—40 groszy; 1 kilogram bobu 1,20 złotych; pęczek rzodkiewek 10—15 gr; główka zielonej sałaty 10—20 gr; rabarberu 20—30 gr;

Tajemnice bazyliki wileńskiej

fotografje, rysunki i sprawozdanie specjalnego wysłannika Jlustracji Polskiej

— oto sensacja następnego numeru (54) Jlustracji Polskiej, obok innych aktualności i zwykłych działów.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedyńczy egzemplarz tylko 45 groszy. Nabyć można u kolporterów ulicznych, w kioskach dworcowych „Ruchu", w księgarniach oraz w agenturach naszych. Miesięczny abonament 1.50 zł. kwartalnie 4.— zł., bez kosztów przesyłki. — Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań, św. Marcin 70)

KALENDARZYK

Środa, 7 października 1931.

Słońce: wschód 6,02; — zachód 17,18; — długość dnia 11 godz. 16 min.

Księżyc: wschód —; — zachód 16,05; — po ostatniej kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 8 rano: Temperatura powietrza umiarkowana plus 8 st. C., pogodnie, wiatr południowo-wschodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 752 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 17 st. C., najniższa plus 8 st. C.

Przepowiednia pogody na czwartek: Pochmurno z przejściowemi deszczami, chłodniej.

Kal. rzk.: Justyna P.; jutro Brygida.
Kal. słow.: Rosława; jutro Wojsława.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ulica Fr. Ratajczaka 12. — Apteka pod Białym Orłem, Stary Rynek. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1.

Wilda: Apteka „Fortuna". Górna Wilda 96. — Apteka przy Bramie Wildeckiej, ul. Górna Wilda 3.

Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha narożnik ul. Niegolewskich.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22. — Apteka „Pod Opatrznością Boską" ul. Dąbrowskiego 76.

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

1 kg. młodej fasoli 40—80 gr; włoskiej kapusty 15—30 gr; białej 15—30 gr; modrej 30—50 gr; 1 mendel ogórków 40—80 gr; 1 kalafjor 0,30—1,00 zł; 1 kg. kalarepy 0,20 zł; 1 kg. marchwi 0,20—0,30 zł; owoce: 1 kilogram śliwek węgierek 0,80—0,90 zł; innych śliwek 0,60—1,00 zł; 1 kilogram pomidorów 40 do 50 groszy; 1 kilogram jabłek 0,20—1,00 zł; 1 kg. gruszek 0.20—0,80 zł; 1 kg. winogron 1,00—2.40 zł; za grzyby: 1 kg. borowików 1,20—3.00 zł; pieczarek 0.80—1,20 zł; 1 kg. maślaków 70 do 80 gr; 1 kg. kurków 0.30—0,40 zł; rydzów 1,80—3,00 zł; sowy, serojadki i inne grzyby 80 gr; 1 kg zielonych grzybów 30—40 gr; 1 kg. podpieniek 0,60 do 0.80 zł; 1 kg. głogu 40 gr; mendel raków 0,50—2,00 zł. — Ruch słaby; ceny bez znaczniejszych zmian. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Ciężki wypadek przy pracy.** W warsztatach firmy „Polski Piec" na Komandorji uległ ciężkiemu wypadkowi 25-letni robotnik Stanisław Olejniczak, zamieszkały na Śródce 4. Zajęty przy pile tarczowej został pochwycony za lewą rękę przez tarcze, które zgniotły mu rękę. Poranionego odstawiono do szpitala miejskiego. (k.)

— * **Najechany przez samochód.** Na ul. 27 Grudnia samochód osobowy P. Z. 44665 wpadł na p. Władysława Czechowskiego, mieszkającego przy ul. Staszica nr. 13. Najechany odniósł pokaleczenia na głowie. (k.)

— * **Zuchwały napad rabunkowy w mieszkaniu.** W Bydgoszczy przy ul. Leszczyńskiego 83 do mieszkania p. Franciszki Szpirmerowej włamali się dwaj nieznani osobnicy i zażądali pieniędzy, wyrywając jej z kieszeni klucz od szyfonierki. We wspomnianej szafie znajdowało się 100 marek niem. w złocie (5 dwudziestomarkówek) i około 350 złotych. Po rabunku bandyci zbiegli oknem, ulatniając się niepoznani. Steroryzowana przez rabusiów 68-letnia właścicielka rozpoznała ich. Są to osobnicy w wieku od 30 do 35 lat, wzrostu około 1,65 m. (k.)

— * **Pożary.** W Annopolu (pow. średzki) spaliła się stodoła ze żniwem i szopa z narzędziami rolniczemi w zabudowaniach rolnika p. Marcina Marczyńskiego. Powstały straty na sumę 20 tys. zł. Przyczyny wybuchu pożaru niestwierdzono. — W Witoldowie (pow. poznański) u rolnika p. Józefa Majchrzyckiego z niestwierdzonej jeszcze przyczyny spłonęły dwie stodoły, napełnione zbożem, stajnia, obora i narzędzia rolnicze. Powstały straty na sumę 15 tys. zł. Jest podejrzenie, że pożar spowodowała nieostrożność służby. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Włamanie kasowe w magistracie.** W Miłosławiu włamali się nieznani złoczyńcy do kasy magistratu. Włamywacze rozpruli kasę ogniotrwałą przy pomocy tak zwanego raka i zabrali nieustaloną narazie sumę gotówki. (k.)

— * **Kradzież i włamania.** Z mieszkania p. Leona Ludwiczaka przy ul. św. Wawrzyńca 20 skradziono 3 płachty z napisem „Sachowski Poznań", trzy wagi, ciężarki i przybory rzeźnickie wartości 400 zł. — W Drukarni Przemysłu i Handlu (Wielkie Garbary 37) ujawniono sprzeniewierzenia na sumę 300 zł, których dopuściła się dawniejsza pracownica. — Z mieszkania p. Jadwigi Gintrowicz przy Starym Rynku 76 skradziono płaszcz damski z brązowego materjału z oposowym kołnierzem wartości 400 zł. — P. Piotr Malaka doniósł policji, że w hali reprezentacyjnej Targów podczas walk zapaśniczych skradziono mu portfel z zawartością 290 zł. (k.)

— * **Czyj rower?** W komisarjacie I. znajduje się rower męski nr. fabr. 3 909 607 marki „Steier" z numerem rej. 4446. Kołowiec pochodzi z kradzieży. (k.)

— * **Wykroczenia komunikacyjne we wrześniu.** W miesiącu wrześniu zanotowano ogółem 574 przekroczenia samochodowe i dorożkarskie. Za jazdę z otwartym tłumikiem i zadymianie ulic spisano 121 doniesień, za nieprzepisową jazdę 42, nieczytelne znaki rejestracyjne 22, niereagowanie na sygnał „stój" 11, niewskazywanie kierunku jazdy 17, niezatrzymywanie przy przystankach tramwajowych podczas wsiadania i wysiadania publiczności 14, nieoświetlenia samochodu 113, palenie tytoniu przy sterze podczas jazdy 29, szybka jazda oraz wyprzedzanie innych pojazdów 29, brak czapek przepisowych i numerów 33, hamowanie ruchu kołowego i pozostawianie pojazdów bez nadzoru 51, zderzenie samochodów 16, najechanie ludzi 5, przepełnienia autobusów pasażerami 17, za jazdę z pasażerami z podniesioną chorągiewką 4, za jazdę rowerem po chodniku bez karty i tablic rejestracyjnych 33, wreszcie za nieposiadanie przy sobie dokumentu prawa jazdy i dowodu rejestracyjnego 18. (k.)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Z toporkiem na leśniczego.** Na wokandzie sądu okręgowego znalazła się wczoraj sprawa braci Władysława i Szczepana Górnych, których prokurator oskarżał o przekroczenie par. 117 i 118 k. k. W świetle faktów przedstawia się sprawa następująco: W grudniu ub. roku Władysław Górny udał się do lasu majętności Łukowa w pow. obornickim w zamiarze popełnienia kradzieży drzewa, które już sobie przygotował. Nagle stanął przed nim leśniczy i w zdecydowany sposób zażądał złożenia drzewa na pierwotnem miejscu. Temu jednak sprzeciwił się Górny. Doszło do ostrego zatargu, poczem Górny zbiegł i przyprowadził swego brata Szczepana, poczem w stanie niezwykle podnieconym rzucili się na leśniczego z toporkiem w ręku, zadając mu ciężkie rany. Porywczy bracia dostali się na ławę oskarżonych. Sąd po przeprowadzonej rozprawie wymierzył W. Górnemu karę więzienia przez 6 miesięcy a S. Górnemu przez 3 miesiące. (z.)

— * **Za usiłowane morderstwo** odpowiadał przed sądem okręgowym w Brodnicy robotnik Zygmunt Kobielski z Fitowa pod Lubawą. Akt oskarżenia zarzuca podsądnemu, że 16 grudnia ub. roku zatrzymał na szosie pod Biskupcem woźnicę Osickiego, prosząc go, aby się zlitował i zabrał go, ponieważ wskutek wyczerpania już dalej iść nie może. O., który miał przy sobie 600 zł w gotówce, nie kwapił się bardzo, w końcu jednak zdecydował się zabrać lamentującego podróżnego. — Gdy K. już był na wozie, wyciągnął ukryty w kieszeni rewolwer, a wycelowawszy w kierunku woźnicy, żądał wydania gotówki. O. zorjentował się w sytuacji i zwalił napastnika silnem uderzeniem z wozu, podciął konie i odjechał. Bandyta oddał następnie dwa strzały za uciekającym. Na rozprawie sądowej oskarżony tłumaczył się wykrętnie, że, wyciągając z kieszeni napiwek, wydobył niechcąco rewolwer, na widok którego woźnica uderzeniem usunął go z powózki; strzały oddał wskutek złego potraktowania go, lecz tylko na postrach. Sąd, nie dając wiary Kobielskiemu, zasądził go na karę ciężkiego więzienia przez 1 i pół roku. (x.)

— * **Za przemyt tytoniu.** W r. 1929 zasądzony został niejaki Bolesław Kiliński za przeszwarcowanie z Niemiec 590 cygar i kilka kilogramów tytoniu na 11 149 zł grzywny, 4 miesiące więzienia, koszta sądowe i konfiskatę przemyconego towaru. Sąd apelacyjny w Toruniu, jako ostatnia instancja, zniżył nałożoną na oskarżonego grzywnę na 4 451 zł, zatwierdzając co do reszty kar, wyrok pierwszej instancji. (x.)

JARMARKI

— * **Szamotuły.** Jarmark na bydło, konie i kramny odbędzie się w środę, dn. 14 bm.

— * **Jutrosin.** Jarmark na konie, bydło i świnie oraz towary kramne odbędzie się w piątek, dnia 16 bm.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Oborniki.** (Pomoc bezrobotnym.) Zebranie powiatowego komitetu niesienia pomocy bezrobotnym odbyło się dnia 29 ub. mies. Pomoc będzie udzielana 900 rodzinom przez 21 tygodni, przypuszczalne koszta przewiduje się na 40 000 zł. Na wniosek p. Fajansa uchwalają zebrani, ażeby komitety wójtowskie, złożone z przedstawicieli wszystkich gmin, zatrudniały bezrobotnych, o ile to będzie możliwe, oraz aby w gminach były utworzone komitety lokalne, złożone z sołtysa i rady gminnej. (og.)

— * **Nowemiasto.** (Utopił się w Drwęcy.) Siodlarz Alojzy Radziszewski, lat 36, oddalił się bez opowiedzenia się z domu, a wstąpiwszy do pewnej restauracji, wypił na odwagę kilka kieliszków wódki, poczem udał się nad rzekę, rzucając się do wody, w której nurtach zginął. Zwłok denata dotychczas nie odnaleziono. Przyczyna rozpaczliwego kroku nieznana. (x.)

— * **Środa.** (Zebranie Inwalidów Wojennych.) W niedzielę odbyło się zebranie Koła Inwalidów, które zagaił prezes p. Krzyżaniak. Narzekano, że często koncesje dostają się w udziale różnym osobom uprzywilejowanym, a nie inwalidom. Również omawiano sprawę rent, które wprost nie wystarczają na życie. (ak.)

— * **Zaniemyśl.** (Pożary.) W ubiegłą niedzielę wybuchł pożar, który zniszczył szopę z opałem, należącą do pp. Fr. Misiakowej i Skubiszowej. Strata wynosi około 300 zł. — W ten sam dzień spaliła się w Annopolu stodoła z narzędziami i tegorocznym zbiorem u rolnika Marcina Marczyńskiego. Szkoda wynosi około 2 000 zł. (ak.)

— * **Czarnków.** (Pomoc bezrobotnym.) W tych dniach odbyło się w salce posiedzeń Rady miejskiej zebranie, celem powołania do życia Komitetu niesienia pomocy bezrobotnym. Na zebranie przybyło duchowieństwo, władze szkół, urzędów, przemysłu, kupiectwa, cechów itd. Po zagajeniu i ożywionej wymianie zdań uchwalono powołać do życia Miejski Komitet, złożony z pp. burmistrza Cieplucha, Grupińskiego, Wąsikiewicza, Klessa, Waśkiego, adw. Korytowskiego, Beutlera, Jacka, Wojtkiewicza i Purgla. Wydział wykonawczy przyjmuje zgłoszenia oraz zbiera fundusze na opłacanie robotników przy pracach doraźnych i przystąpi do każdego obywatela z prośbą o ofiarę — pracy lub pieniędzy na rzecz bezrobotnych. Wydział wykonawczy będzie urzędował dwa dni w tygodniu po południu w salce posiedzeń Rady miejskiej.

— (Bieg kolarski.) W niedzielę urządzony był bieg kolarski przez K. S. „Noteć" (Czarnków) na trasie Czarnków-Połajewo, 35 klm. Nagrodę otrzymali pp. Turek z Szamotuł, Wicherski z Czarnkowa i Górny z Czarnkowa. (cn.)

Nalepki z wizerunkiem Chrystusa Króla

W ostatnią niedzielę października obchodzimy święto Chrystusa - Króla. Przygotowania do tej uroczystości są w całej pełni. Święto to jest zarazem świętem urzędowem Akcji Katolickiej w całej Polsce. Dla zadokumentowania w dniu tym przekonań katolickich i złożenia zarazem hołdu Chrystusowi Królowi wydał Naczelny Instytut Akcji Katolickiej w Polsce nalepki z wizerunkiem Chrystusa - Króla, które winny zdobić nasze okna i domy.

Nalepki te wydane bardzo starannie nabyć można w mieście Poznaniu w biurach parafjalnych, przed kościołami, we wszystkich księgarniach i sklepach papieru w cenie 10 gr. za sztukę, poza Poznaniem u swych Księży Proboszczów lub też w biurach Akcji Katolickiej. Czysty zysk z sprzedaży tych nalepek przeznaczony jest na cele katolickie.

II koncert symfoniczny

W niedzielę, dnia 11 października wieczorem o godzinie 8-mej w Teatrze Wielkim odbędzie się II. koncert Orkiestry Symfonicznej stoł. m. Poznania którym dyrygować będzie Zygmunt Latoszewski. Jako solistkę pozyskano świetną skrzypaczkę Irenę Dubiską, której każdorazowy występ wzbudza słuszne zainteresowanie. P. Dubiska wykona koncert Brucha g-moll. Z utworów orkiestrowych wykonane zostaną: Beethovena Symfonja Nr. I., Noskowskiego „Step" i Liszta „Mazepa". Przedsprzedaż biletów w składzie cygar A. Szrejbrowskiego ul. Gwarna 20, telef. 56-38 w cenie 3 zł. do 50 gr. w niedzielę od godz. 12 — 2 i od 6 wieczór w Teatrze Wielkim.

Rewja mód w kinie „Słońce"

Na szczytny cel oświaty w wojsku odbyła się w sali kinoteatru „Słońce", piękna rewja mód paryskich z programem artystycznym.

W blasku reflektorów przesunęły się przed tłumami publiczności modele firm: Femina (piękne stroje dla pań), Creations Jeanette (wytworne kapelusze damskie), Wiśniewski (komfortowe futra), St. Kałamajski (rękawiczki i biżuterja francuska), Frąckowiak (wytworne stroje męskie) i M. Dziennik (estetyczne artykuły męskie). Wszystko urozmaicone przemiłą konferencierką znanego baletmistrza p. Z. Mąkowskiego, który po powrocie z Paryża przywiózł najnowsze kreacje salonowo - taneczne zademonstrowane na tejże rewji z uroczą partnerką art. dram. p. Janiną Martini.

Doskonale zorganizowana przez ref. oświatowego p. por. Raja część artystyczna przyniosła widzom wiele emocyj naprawdę artystycznych. A więc primadonna opery poznańskiej p. Zofja Żmigród - Fedyczkowska odśpiewała z wrodzonym mistrzostwem arję Mimi z „Cyganerji", „Jaskółkę", oraz wywoływana frenetycznemi oklaskami zabisowała swoją przepięknie interpretowaną Caton z „Casanovy". Artystka Teatru Nowego p. J. Winiarzówna odśpiewała milutko Wertyńskiego „Balladę" o trzech paziach. Artysta Teatru Nowego w swym humorze p. R. Górowski dał kilka okazów świetnego beztroskiego humoru. Znana urocza w swej oryginalnej południowej urodzie artystka p. Martini wygłosiła deklamację: Horwatha „Balladę o manekinie". Przesubtelnem zjawiskiem choreograficznem była primabalerina op. pozn. p. Martówna w walczyku klasycznym oraz jej pomysłowy partner baletmistrz p. Ciesielski w duecie „Groteska". Konferencierkę części artystycznej utrzymaną w prawdziwie artystycznym umiarze prowadził p. por. Raj.

Po części artystycznej nastąpiło rozlosowanie między obecnych pięknych podarków, ofiarowanych przez firmy Cegielski, Drożyński, Dziennik, Kaczmarek, Kałamajski, Klinke, Mańczak, Niemojewski, Miethe i Wojtkiewicz.

Rewja zorganizowana trudem i staraniem p. majorowej Ogurkowskiej oraz niezawodnego w pomysłach artystycznych p. por. Raja pozostawiła po sobie zdecydowanie miłe wrażenie.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Śpiewu „Halka".** Dnia 7 bm. o godz. 20 odbędzie się plenarne zebranie. Na porządku obrad ważne sprawy.

— **Żeńskie Tow. „Przemysł".** Zebranie plenarne odbędzie się 8 bm. o godz. 19,30 na wielkiej sali Domu Król. Jadwigi.

— **B. urzędnicy i funkcjonarjusze policji państwowej.** Dnia 8 bm. o godz. 20 odbędzie się spotkanie wszystkich byłych urzędników i funkcjonarjuszów, celem utworzenia nowego Związku pod nazwą „Centralny Związek byłych Urzędników Policyjnych" w lokalu p. Frankowskiego przy ul. Wolnica, narożnik św. Wojciecha 31. Upraszamy wszystkich zainteresowanych i sympatyków o liczne przybycie.

— **Koło Przyjaciół Harcerzy.** Zebranie plenarne odbędzie się 8 bm. o godz. 19,30 w szkole przy ul. Kosynierskiej 10.

— **Związek Podoficerów Rez. Z. Z. Rz. P.** Plenarne zebranie Koła odbędzie się w czwartek, 8 bm. o godz. 20 na sali „Boulevard", pl. Nowomiejski 5.

— **K. S. „Sparta".** Zebranie plenarne odbędzie się 10 bm. o godz. 20 w lokalu p. Tomikowskiego przy ul. Szamarzewskiego 18.

— **Sekcja Czeladzi Garncarskiej i Fliskarskiej** przy Zjednoczeniu Pracowników Rzemieślniczych Rzplitej Polski Oddział w Poznaniu urządza w niedzielę, 11 bm. o godz. 11 zebranie półroczne w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8 a.

— **Kat. Tow. Robotników Polskich przy Farze.** Plenarne zebranie odbędzie się w niedzielę, 11 bm. o godz. 15 w ochronce farnej.

— **Tow. Powstańców i Wojaków im. ks. Ign. Skorupki — Poznań-Wilda.** Zebranie odbędzie się dnia 12 bm. o godz. 19 w lokalu „Dwór", ul. Kilińskiego 15.

— **Chór męski „Arion".** Lekcja śpiewu w czwartek, dnia 8 bm. z powodu wyjazdu dyrygenta nie odbędzie się. Następna lekcja w poniedziałek, 12 bm.

— **Tow. Uczniów Drogerzystowskich.** Walne zebranie odbędzie się 9 bm. o godz. 20 w lokalu Domu Kupiectwa Polskiego przy ul. Zwierzynieckiej. Obecność wszystkich członków konieczna ze względu na ważność obrad, a m. in. wybór nowego zarządu, przyjęcie nowych członków itp.

— **Koło Absolwentek Państw. Szkoły Handl. i Przem. Żeńskiej w Poznaniu.** — Zebranie organizacyjno-konstytucyjne odbędzie się w niedzielę, 25 bm. o godz. 10 w szkole przy ul. Marsz. Focha 2.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: W. G., Poznań z podziękowaniem za odzyskane zdrowie z prośbą o dalszą opiekę, 5 zł. — Ł. z podziękowaniem za odebrane łaski i z prośbą o dalsze, 5 zł. — W. Z. z podziękowaniem za doznane łaski 10 zł. — W. w pewnej intencji 10 zł. — Kazimiera Tuskanowska, Przemyśl, 1 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 538,50 zł.

Na chleb św. Antoniego: K. S. 10 zł. — S. H. procent od pensji 7 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 119 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Kazimierz Petkiewicz, stolarz, 24 lat. Sylwester Pieszak, rysownik, 21 l. Zbigniew Korboński, student, 20 l. Zenon Chudzicki, 2 dni 45 min. Jadwiga Matuszewska, z domu Trybura, 61 l. Marjan Sypniewski, mechanik, 29 l. Jan Rujna, em. konduktor kol., 66 l. Józef Skiba, obuwnik, 59 l. Antonina Główka, z domu Wojtkowiak, 59 l. Józef Siemianowski, dziennikarz, 65 l. Franciszek Suwalski, 2 godz. Helena Walentowa, z d. Schwadke, 29 l. Wincenty Gruszczyński, krawiec, 56 l. Weronika Seyfried, z domu Junkan, wdowa, 78 l.

Marja Zmuda, 1 r. 12 dni. Antoni Undrych, kupiec, 52 l. Marja Alejska, z d. Nerlichówna, wdowa, 68 l. Antonina Dukatowa, z domu Potarzyńska, 44 l. Wojciech Patrzykąt, piekarz, 56 l. Fryc Ziebert, właśc. kawiarni, 35 l. Zenon Świderski, 18 l. Stanisław Kaźmierczak, urzędnik gosp., 56 l. Petronela Kamińska, z domu Roszykówna, 44 l. Bronisław Piątkiewicz, 37 dni.

MARJA MALICKA — ZBYSZKO SAWAN
BOLESŁAW MIERZEJEWSKI
przybywają na jedyny występ do Poznania! Olbrzymie zainteresowanie sobotniem przedstawieniem w „Słońcu".

Lotem błyskawicy rozniosła się po mieście radosna wieść, że najmilsi polscy artyści, gwiazdy sceny i srebrnego ekranu czarująca

MARYSIA MALICKA
wytworny ZBYSZKO SAWAN
i BOLESŁAW MIERZEJEWSKI

już przyszli do siebie po katastrofie samochodowej i oprócz nieznacznych kontuzji — nie ponieśli żadnego szwanku, owszem cieszą się najlepszem zdrowiem i już występują na scenie.

Znakomici a tak popularni i powszechnie w Polsce lubiani artyści przedstawią się znowu publiczności poznańskiej w świetnej komedji Lenza p. t.:

„TRIO",

w której dają prawdziwy koncert gry humoru i dowcipu. Przedstawienie tej świetnej komedji pełnej przedziwnego czaru, odbędzie się

w sobotę, dnia 10 października r. b., o godz. 11-tej wiecz. w największej i najwspanialszej sali w Poznaniu w teatrze „Słońce".

Bilety po cenach najniższych **od 1—4 zł** rozchwytywane są w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, tel. 56-38.

zw 11345

Teatr Polski

DZIŚ — „Roxy".
Czwartek, 8. 10. „Wielki człowiek do małych interesów".
Piątek, 9. 10. „Roxy".
Sobota, 10. 10. „Wielki człowiek do małych interesów".
Niedziela, 11. 10. popołudniu „Wielki człowiek do małych interesów".
Niedziela, 11. 10. wieczorem „Roxy".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w kasie Teatru Polskiego.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Mąż z grzeczności" — Występ Leszczyńskiego.
Czwartek, 8. 10. „Mąż z grzeczności" — występ Leszczyńskiego.
Piątek, 9. 10. „Prawda czy kłamstwo" — występ Samborskiego.
Sobota, 10. 10. „Prawda czy kłamstwo" — występ Samborskiego.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

CO SŁYCHAĆ W KULTURALNYM POZNANIU?

VLASTIMIL HOFFMAN I JEGO POZNAŃSKA WYSTAWA

Ilekroć patrzymy na obrazy Hoffmana — których kolekcja została obecnie wystawiona u Przyj. Sztuk Pięknych — to zawsze prawie przychodzi nam na myśl mistrz jego, Jacek Malczewski. Ta mimowolna asocjacja nie przynosi Hoffmanowi żadnej krzywdy; pomimo pewnych wspólnych cech, które łączą uczucia ze sztuką mistrza, a które wyrażają się w literackiem a nie czysto malarskiem podejściu do obrazu, Hoffman jest jednak zupełnie odrębny tak w swoich tematach, jak i ich zupełnie odrębnym sposobie plastycznego odtwarzania. Właściwych źródeł jego twórczości należy raczej szukać w włoskiem malarstwie epoki Quatrocenta a także u Rafaela. Stamtąd wziął tak bardzo odpowiadający jego charakterowi artystycznemu, linijny sposób budowania figury i stamtąd czerpał zasady komponowania obrazu. Przeniesienie tych walorów malarskich na grunt polski, wprowadzenie do obrazu głęboko wyczutego typu ludu wiejskiego i krajobrazu, stworzyło w duszy artysty zupełnie swoisty i nawskroś indywidualny typ sztuki, owiany poezją i szczerym sentymentem. Poetyczność, nastrój, siła wyrazu, to oblicze twórcze Hoffmana. Podstawową cechą jego malarskiej ekspresji jest rysunek, to też graficzność jest typową cechą jego obrazów, kolor przeważnie tylko wypełnia starannie obrysowaną sylwetę. I pod tym kątem należy patrzeć i oceniać jego sztukę, idącą torem własnym, zupełnie odrębnym od współczesnego.

Należałoby także zwrócić uwagę na jeden ważny szczegół, który z czasem uchodzi uwagi, że Hoffman był bodaj że pierwszym artystą, który poważnie zainteresował się naszą sztuką ludową. Zajął go żywo prymityw rzeźby w drzewie, niezdarnie strugane a pełne wyrazu nabożne świątki i chrystusiki przydrożne. I kto wie, czy właśnie tu nie leży częściowe rozwiązanie charakteru jego techniki, jego brutalnych, często prostackich zestawień kolorystycznych i jakby nieudolnego, prawie prymitywnego rysunku twarzy, rąk, sukien, ptaszków, a także i pejzażu. Naturalnie, że nie dotyczy to całokształtu jego twórczości, albowiem Hoffman namalował wiele Madonn — pamiętam też jednego kapitalnego Jana Chrzciciela — i wiele portretów znakomicie rysowanych i równie szlachetnie sharmonizowanych w kolorze.

Taki właśnie poziom i wysoką klasę wykazuje „Madonna", znajdująca się na obecnej wystawie. Kompozycja obrazu, oparta na formie trójkąta prostokątowego, niezwykle prosta (Matka Boska siedzi bokiem pochylona i rękoma obejmuje wtulonego w nią Chrystusa; u dołu z boku przysiadł św. Jan i gra na harmonijce) a w szczegółach — w ułożeniu rąk i fałdów chusty, łagodną linją łączących dwie postacie — z wdziękiem przeprowadzona. Harmonja barw delikatnie przyciszona; dominuje soczysta czerwień szaty Madonny; całość promieniuje nastrojom ciszy i modlitewnego skupienia. Obraz ten przypomina najlepszą epokę Hoffmana z lat przedwojennych i prezentuje go jako najpoważniejszego u nas malarza religijnego; to też przedewszystkiem nasze duchowieństwo winno się zainteresować tym obrazem i wogóle poważną twórczością Hoffmana i sprawić to, by jego dzieła treści religijnej zdobiły raczej ołtarze naszych kościołów niż ściany wystaw.

Do wybitniejszych obrazów treści religijnej należy „Żłóbek", dużych rozmiarów figuralna kompozycja, przedstawiająca wnętrze stajenki, w niej Matkę Boską z dzieciątkiem, otoczonych polską dziatwą wieśniaczą; z boku siedzi św. Józef, typ polskiego chłopa w siermiędze. Wartościowe to dzieło jest warjantem obrazu o tym samym temacie, znajdującego się w Muzeum Wielkopolskiem a pochodzącego z dawniejszej epoki twórczości artysty. Z innych religijnych prac należy jeszcze wymienić kilka Madonn i oryginalnie skomponowane „Adveniat regnum tuum".

Zupełnie odmienne, z prawdziwą werwą malarską „machnięte" jest duże płótno „Powrót". Trzy pewnie stąpające postacie, wtopione szaremi tonami w tło skały o pokrewnem zabarwieniu wywołują oryginalny efekt jednolitości kolorystycznej. Zastanawia przedewszystkiem sama faktura malarska. Artysta zarzuca zupełnie właściwy mu graficzny sposób odtwarzania postaci, buduje je natomiast plastycznie, energicznemi maźnięciami pendzla. Znakomicie modelowana jest twarz i ręce starego wieśniaka i z wdziękiem pochylona twarz pierwszej (od strony prawej) dziewczyny, tak bardzo przypominająca profilowe typy Ghirlandaja; z rozmachem malowane są szaty, których szorstki materjał oddany jest bajecznie niespokojnym ruchem pendzla.

Liczbę doborowych prac, oprócz pełnego sentymentu „U stóp Chrystusika" i „Syna marnotrawnego", uzupełnia oryginalnie skomponowany „Autoportret", jeden z najlepszych, jakie artysta wogóle namalował. Natomiast „Sen" przywodzi na myśl dawniejsze „prymitywy" Hoffmana. Bryła postaci śpiącego starca o twarzy kańciastej jest szorstka, chropowata, jakby wystrugana kozikiem; zwalistą, ciężką masą rysuje się jakby bezczelnie na tle jasnego nieba; uzupełnia ją konsekwentnie dobrany zespół brutalnych kolorów. Ten rozwalony wygodnie włóczęga działa swą brzydotą. Oryginalny kontrast i ulgę po męczącem wrażeniu przynosi wdzięcznie uśmiechnięta postać aniołka.

Nakoniec krótka i konieczna uwaga. Hoffman od lat kilku załamał się dość silnie w swej twórczości, zaczął się zesuwać z wysokiego poziomu, tak że zdawało się, że zaczyna się kończyć. Otóż obecna wystawa przeczy wybitnie tym przypuszczeniom i wykazuje stanowczo, że nasz oryginalny twórca „Madonn" opanował zwycięsko chwilowe przesilenie i z powrotem podciągnął się do dawnej wyżyny.

Jan Mroziński.

POZNAŃCZYK NA PODOLU

W „Tęczy" poczęły ukazywać się wspomnienia z podróży wakacyjnej, odbytej autem po Podolu. Autorem ich jest redaktor naczelny „Tęczy", Jerzy Drobnik. Zasięg „włóczykijski" Polski Zachodniej nie sięgnął jeszcze tak daleko ku południowemu wschodowi. W chwili obecnej znajduje się może na skraju Małopolski środkowej, gdzieś koło Rymanowa i Iwonicza. Wspomnienia takie, jak red. Drobnika mają przeto znaczenie propagandy krajoznawczej, a spełniają je wybornie dzięki temu, że autor ogląda tamte strony okiem świeżem, ale wyćwiczonem na podróżach, które chwyta bystro cechy zasadnicze oglądanej połaci. Słusznie zauważa, iż „jednym z największych uroków Podola jest niesfałszowana jeszcze zupełnie rodzinność zarówno krajobrazu, jak i życia ludności w zestawieniu ze śladami zabytków bujnej i wykwitnej kultury, spotykanej na każdym kroku". To też wędrowiec, pragnący odnaleźć opowieść dziejów w żywym kształcie gmachów i ruin, umiejący wyczytać w nich słowa wielkiej przeszłości, odnajduje ich obfitość i bogactwo niezwykłe, świadczące jak wielka była historia owych ziem, jak wspaniałą i burzliwą ich przeszłość. Teraźniejszość ma znów inny, niemniejszy urok Widzi się tam „barwność życia ludności, nie startą jeszcze przez zalew cywilizacji fabrycznej, stroje i formy zachowane jeszcze z czasów, kiedy lud żył życiem własnem, tworzył sam sobie strój i wyraz w najbliższem współżyciu z naturą. Na tle ogólnej szarzyzny europejskiej odnajdujemy w takich np Zaleszczykach i ich okolicach oryginalność, graniczącą dla zachodniego europejczyka z egzotyzmem".

Sposób, w jaki autor opisuje widziane przez siebie pejzaże, i ludzki do nich „sztafaż", powinien zachęcić niejednego do zapoznania się z Podolem. Są to pisarskie migawki — odpowiadające porozmieszczanym w tekście fotografjom, ale różniące się od nich tem, że pochwyciło je żywe oko, nie objektyw. Nic w tem klisz dziennikarskich i żadnej szarej rozlewności. Obrazki słowne budują się z linij artystycznie wybranych jako najważniejsze, barwy mocne, ale zestawiane harmonijnie, nie za wiele refleksyj, które budzi przeszłość i teraźniejszość tego kraju, graniczącego przecież z tajemniczym i groźnym światem sowieckim, ale właśnie w sam raz tyle, ile trzeba, aby czytelnik sobie uświadomił ten spływ dwóch światów. Dobrze zasługuje się „Tęcza" około propagandy Polski Wschodniej w Polsce Zachodniej. (ln)

Książki nadesłane

E. D. Bigger: „Pięćdziesiąt świeczek". („Fifty Candles") Poznań, Wydawnictwo Polskie R. Wegner.

Prosper Merimée: „Carmen". Przełożył Tadeusz Żeleński (Boy) Warszawa. Arcydzieła literatury francuskiej. Bibljoteka Boya.

ŻYCIE KULTURALNE

PIERWSZY KONCERT SZKOLNY ODBĘDZIE SIĘ JUTRO

Wykonując zakreślony program, Orkiestra Symfoniczna Miasta Poznania zaczyna jutro po południu o godz. 4-tej w Teatrze Wielkim cykl koncertów symfonicznych dla młodzieży szkolnej.

Koncerty te, urządzane w porozumieniu z Kuratorjum Poznańskiego Okręgu Szkolnego, będą odbywały się co tydzień. Programy ich są tak pomyślane, ab ymłodzież wprowadzać równocześnie w muzykę klasyczną, oraz i przedewszystkiem w dziedzinę twórczości polskiej. To też na pierwszym programie widnieje zarówno Haydn z szóstą symfonją g-dur, jak Mozart (uwertura do „Wesela Figara"), jak Moniuszko (wstęp do „Verbum nobile" oraz tańce góralskie z „Halki") jak wreszcie z nowszych kompozytorów Noskowski ze „Stepem". Dyryguje p. Zygmunt Latoszewski.

Przed rozpoczęciem wygłosi profesor Konserwatorjum Państwowego w Poznaniu dr. Tadeusz Szeligowski, popularny odczyt, aby wprowadzić młodych słuchaczy w świat muzyki, jaki im się za chwilę otworzy.

Amfiteatr będzie zapełniony wyłącznie prze zmłodzież szkolną, oraz towarzyszących jej rodziców, i opiekunów oraz ciało nauczycielskie, bilety nie będą więc mogły być sprzedawane publiczności, dla której są przeznaczone stałe koncerty niedzielne, oraz wielkie wieczory symfoniczne, które będą odbywały się co drugę środę z udziałem zaproszonych kapelmistrzów i solistów.

Z nastroju i przebiegu koncertu czwartkowego przyjdzie oczywiście zdać sprawę. Publiczność poznańska okazała tak ogromne zainteresowanie pierwszym koncertem niedzielnym, że można być pewnym, iż każde poczynanie naszej Orkiestry Symfonicznej śledzić będzie ciekawie, jako ważny czynnik w rozwoju kulturalnym naszego miasta na polu muzyki.

Dygas w Krakowie. Piszą nam z Krakowa: Grająca dwa razy w tygodniu w teatrze miejskim opera nasza sprowadziła do „Tosci" Ignacego Dygasa, jak wiadomo, prezesa ZASP-u. Toscę wykonała z powodzeniem p. Bielecka z dawnej opery katowickiej, Scarpię tak samo z sukcesem, znany i w Poznaniu p. Romanowski, którego głos jeszcze się rozwinął i spotężniał. O p. Dygasie pisze sprawozdawca „Czasu": „P. Dygas sprawił nam przykrą niespodziankę. Śpiew jego jest tylko markowaniem, jakby na próbie. Niekiedy tylko widownia oczarowana jest jakąś piękną frazą lub poszczególnym tonem. Pod względem gry scenicznej artysta obraca się w utartych szablonach, przejaskrawiając każdy gest i ujmując partje w sposób daleki od szczerości. Obok tego razi bardzo nieopanowanie roli pod względem pamięciowym. Zapominanie słów powodowało nawet niekiedy niescisłości tekstu muzycznego (duet w III akcie). Niezależnie od tego uważamy za niewłaściwe zwracanie się przy otwartej scenie do suflera z żądaniem głośniejszego podpowiadania". Dyrygował energicznie p. Walewski. (tk)

VARIA

Z piśmiennictwa wojskowego. Wojskowy Instytut Wydawniczy wydał ostatnio szereg monografij historycznych z zakresu historji pułków. Na szczególną uwagę zasługuje opracowana przez pułk. Stanisława Więckowskiego „Historja 17 pułku artylerji polowej". (Pułk. St. Więckowski. „Historja 17 pułku artylerji polowej" (2 p. a. l. Wlkp.) 1919—1920 oraz kronika dziesięciolecia. Warszawa 1931. Nakładem Wojskowego Instytutu Naukowo-Wydawniczego). Autor monografji pułku, związanego swemi początkami ściśle z dziejami wyzwolenia ziem zachodnich, sam był jednym z pierwszych który zaciągnął się w jego szeregi, sam brał udział początkowo jako dowódca dywizjonu, później jako dowódca pułku, w walkach o wyzwolenie Poznańskiego, a ostatecznie w wojnie polsko-bolszewickiej. Główna część książki pułk. Więckowskiego poświęcona jest historji dwóch pierwszych lat istnienia pułku (r. 1919 i 1920), przyczem autor szczegółowo kreśli dzieje bojowe swych bateryj, rozsianych na froncie litewsko-białoruskim na linji Smorgoni-Oszmian, Niemna, Bugu, Narwi, pod Nasielskiem i Pułtłuskiem. Przed oczyma czytelnika przesuwają się obrazy i wspomnienia epizodów walk, opisanych z drobiazgowością, górne i chmurne chwile naszych artylerzystów, z których wielu pokryła ziemia. Dzielnym autor-dowódca nie szczędzi żołnierskiej pochwały, z dumą — widać — wymieniając nazwiska tych swoich bombardjerów, podoficerów i oficerów, których odznaczono za waleczność. Pułk. Więckowski dowodził pułkiem do r. 1929. W drugiej części książki zawarta jest kronika pracy pokojowej pułku ilustrowana mnóstwem fotografij. Pracę swoją oparł autor na wszystkich dostępnych sobie źródłach, które oddał, trzeba przyznać, z wielką starannością, dając dowó dszczeregu umiłowania pułku, którym dowodził przez lat 10. (a)

SZKOLNICTWO

Szkolnictwo polskie w Gdańsku. Temat ten omawia p. Truszczyński w „Przyjacielu Szkoły". Autor, analizując szkoły, organizowane przez władze gdańskie, dochodzi do wniosku, że obecny stan jest zaprzeczeniem tych wszystkich praw, jakie należą się ludności polskiej w Gdańsku w myśl konstytucji. Prywatne szkolnictwo polskie stoi pod opieką Macierzy Szkolnej, która utrzymuje ochronki, szkoły powsz., gimnazjum i szkołę handlową. (St. N.)

WARSZAWA WYJAŚNIŁA ZASP-OWI KTO RZĄDZI TEATRAMI

Z Warszawy donoszą nam:

Sytuacja teatrów miejskich nareszcie się wyklarowała. Dotychczasowy stan wyróżniał się bowiem różnemi właściwościami, prócz jednej, tj. jasności. Teatry zostały wypuszczone przez miasto w administrację poręczającą red. Stefanowi Krzywoszewskiemu, ale ZASP postanowił zagarnąć je na rzecz „kolektywu" aktorskiego, złożonego z byłych członków zespołu i w tym celu zakazał swym członkom angażować się pod dyrekcję Krzywoszewskiego, a równocześnie kolektyw, utworzony pod jego patronatem, zaczął rządzić się tak, jakby już był wywłaszczył miasto z teatrów i zawładnął niemi na znany sposób „znacjonalizowania". Doszło do tego, że np. magistrat ogłaszał, iż utrzymuje w mocy umowę z p. Krzywoszewskim, aktorzy zaś najspokojniej ogłaszali, że rozpoczynają sezon i zawiadamiali co będzie przez nich grane we wszystkich trzech teatrach miejskich: Narodowym, Nowym i Letnim!

Nakoniec ta groteskowa sytuacja osiągnęła swój szczyt i przełom. P. Krzywoszewski, nagabywany publicznie przez ZASP, aby odda lteatry „kolektywowi", odpowiedział listem, tłumaczącym, że teatry nie są jego własnością, ale własnością miasta, że umowa zakazuje mu przekazywania scen osobie trzeciej i że nie widzi możności wycofania się z prawnie zawartej umowy. Na t o„komisja tymczasowa zrzeszenia" odpowiedziała mu jak następuje:

W odpowiedzi na list Szanownego Pana, pospieszamy donieść:

1) Wiemy o tem, że teatry są własnością miasta.

2) Nie prosiliśmy Pana Redaktora o przekazanie nam gmachów teatrów miejskich; wiemy dobrze, że decyduje o tem miasto

Wiemy także, że podpis Szanownego Pana jest bardzo cenny.

Oto sprostowanie dziwnego nieporozumienia.

Wyrazy pełne szacunku kreślimy: Solska, Węgrzyn, Zahorska, Justian, Drabik.

Pismo to, którego dowcip jest tak wytwornie dostrojony zarówno do powagi sprawy, jak do stanowiska i wieku redaktora Krzywoszewskiego, doprowadziło rzecz do momentalnego załatwienia. Red. Krzywoszewski natychmiast zwrócił się do magistrat uo zwolnienie z umowy, magistrat natychmiast zebrał się i postanowił, że:

1) odrzuca z miejsca oddanie teatrów miejskich na „kolektyw".

2) rezygnacji red. Krzywoszewskiego nie przyjmuje do wiadomości.

3) Uroszczeniom aktorów nie ustąpi i jeżeli będą dalej uniemożliwiali otwarcie teatrów, to pozostawi je zamknięte.

Opinja publiczna, zgorszona arogancją zasp-owych kolektywistów, przyjęła to postanowienie z jednomyślnym aplauzem. Struna była istotnie tak przeciągnięta, że musiała pęknąć, a publiczność dobrze sobie to wszystko zapamięta. T. W.

Obniżka gaż aktorskich w Budapeszcie. Z Wiednia donoszą nam: Opór personelu teatrów rządowych przeciw obniżce gaż został zakończony dekretem rządu. Płace zostały obniżone procentowo, najwyższe o czwartą część, mniej wysokie o 20 i 10 procent. (wt)

Pisma nadesłane

„Przegląd Współczesny". Nr. 11. Treść: Władysław Natanson: Michał Faraday — Stanisław Pigoń: O mickiewiczowskiej „Historji Przyszłości". — Michał A. Heilperin: Stabilizacja cen. — Mieczysł. Roman Frenkel: Literatura wojny i szarego żołnierza. — Stanisław Wędkiewicz: Z włosko-szwajcarskiego pogranicza. Przegląd Miesięczny: Uwagi. — Nowe wydawnictwa. — Nowy przewodnik po Krakowie. — Wspomnienia ś. p. Tadeusza Hołówki. — Od redakcji.

„Przegląd zdrojowo-kąpielowy". Nr. 10. Treść: Kronika. — Z przeszłości źródeł inowrocławskich, perspektywy na przyszłość. — Stanisław Leszczycki: Województwo krakowskie jako teren turystyczny. — Dr. Antoni Kaczyński: Termy budapeszteńskie. — Sprawozdanie z Walnego Zebrania Polskiego Towarzystwa Balneologicznego. — Dr. Juljusz Monis: Znaczenie wody ze zdroju Nafta w Truskawcu dla leczenia schorzeń dróg moczowych. — Referaty z prac fizjoterapeutycznych.

Ziemi grozi ponowne zlodowacenie

Sensacyjne odkrycie prof. Michelsona, laureata Nobla

W sferach naukowych zapanowało wielkie poruszenie. Zupełnie przypadkowo dokonano odkrycia, którego znaczenie nie da się poprostu określić. Stwierdzono mianowicie, że szybkość światła nie jest wielkością stałą, lecz, że zmienia się ona już od szeregu lat systematycznie rok po roku, zmniejszając się w sposób zupełnie widoczny. Wiadomość ta dla laika w pierwszej chwili nie będzie miała żadnego znaczenia. Ale wystarczy przypomnieć sobie, jak kolosalne znaczenie ma szybkość światła dla wszystkich fizycznych i kosmogonicznych zjawisk, zachodzących na świecie — a wówczas zrozumiemy, że odkrycie, jakiego dokonano, stanowi największą sensację naukową świata i jest, już tym razem nie teoretycznie tylko, lecz praktycznie, — zwiastunem zbliżającego się końca świata.

Przed dwustu laty duński uczony, Olaf Remer, dokonał odkrycia, pozwalającego zbadać szybkość promieni świetlnych. Oczywiście, wówczas świat naukowy nie rozporządzał tak precyzyjnemi przyrządami, jak obecnie. Niemniej udało się stwierdzić, że promienie świetlne przebiegają z szybkością 300.000 klm. na sekundę. Badania te były jeszcze kilkakrotnie przeprowadzane w późniejszych czasach i wszystkie potwierdziły tezę Remera.

Teza ta miała wielkie znaczenie dla świata. Zastosowano ją bowiem do wszystkich teoryj, miar i doświadczeń. W naszym świecie, w którym zmienia się wszystko dosłownie z biegiem czasu, tylko szybkość światła była niezmienna. Na tej podstawie można było przeprowadzić dokładne wymiary przestrzeni, czasu i szybkości. Na tej też podstawie określono dokładnie długość roku kalendarzowego.

Tymczasem przed 5 laty laureat Nobla z dziedziny fizyki, amerykański uczony Michelson, raz jeszcze przeprowadził badania szybkości światła i ze zdumieniem skonstatował, że szybkość promieni nie wynosi 300.000, lecz 280.000 klm. na sekundę. Zdawało mu się, że się pomylił w swych obliczeniach i przeprowadził je raz jeszcze, lecz z tym samym rezultatem. Polecił więc skonstruować dokładniejsze przyrządy do mierzenia, które gotowe były po upływie roku. I następne wyliczenia przyniosły znów inny rezultat — szybkość promieni światła wynosiła już 278.000 klm. na sekundę. Prof. Michelson nie ogłosił wówczas swych spostrzeżeń, albowiem wydały mu się nieprawdopodobne. Po upływie roku znów zabrał się do tej samej pracy i znów otrzymał przy pomocy tych samych przyrządów inny rezultat — szybkość promieni wynosiła już tylko — 275.000 klm. na sekundę.

To przypadkowe odkrycie nasunęło mu pewną myśl. Począł przeprowadzać swe badania dokładnie co pół roku. I za każdym razem otrzymywał coraz to mniejsze wielkości. W roku 1929 szybkość światła zmniejszyła się o 1.000 klm., w r. 1930 o 500 klm., a w roku bież. o 1.500 klm. na sekundę.

Tym razem już nie było wątpliwości i prof. Michelson wystąpił z rewelacyjnem sprawozdaniem.

Jakie znaczenie ma to odkrycie? W jakim stopniu wiąże się ono z końcem świata? Wnioski praktyczne nasuwają się same przez się. Jeśli szybkość promieni świetlnych będzie zmniejszała się w takiem tempie, jak obecnie — nastąpi taki moment, kiedy światło słoneczne nie będzie dochodziło do naszej planety. Słońce w dalszym ciągu będzie promieniowało, ale promienie te dochodzić będą do ziemi po tak długim czasie, że będą zupełnie zimne i nie będą wywierały swego wpływu na życie organiczne ziemi. W ten sposób życie organiczne zaginie zupełnie — nastąpi koniec świata.

Odkrycie prof. Michelsona jest obecnie największą sensacją naukową.

Po triumfach kpt. Orlińskiego w Ameryce

Rozmowa z kpt. Orlińskim i płk. Filipowiczem na pokładzie statku „Kościuszko" w Gdyni.

W dniu 1. b. m. powrócił z Ameryki do Gdyni na pokładzie statku „Kościuszko" naczelnik lotnictwa cywilnego min. komunikacji, ppłk. inż. Filipowicz, i as lotnictwa polskiego kpt. Orliński, który swemi wyczynami lotniczemi w Cleveland przyniósł wielki rozgłos polskiemu lotnictwu.

Korzystając z uprzejmości władz portowych, udał się korespondent nasz na spotkanie „Kościuszki" na pełne morze holownikiem „Ursus". Na pokładzie „Kościuszki", który spotkaliśmy w pobliżu Helu, zwróciła naszą uwagę olbrzymich rozmiarów paka. To samolot Orlińskiego, zasłużony towarzysz jego podniebnych triumfów w Ameryce.

Do portu gdyńskiego jeszcze pół godziny, siadamy więc w obszernym i wygodnym hallu polskiego statku transatlantyckiego i rozpoczynamy pogawędkę.

— Wyjazd mój do Ameryki razem z ppłk. Filipowiczem — mówi kpt. Orliński — nastąpił na zaproszenie zarządu wyścigów lotniczych w Cleveland. Zostałem delegowany przez Państwowe Zakłady Lotnicze z maszyną polskiej konstrukcji, zbudowaną przez te Zakłady. Jest to jednoosobowy płatowiec myśliwski P. 6, konstrukcji ś. p. inż. Pułaskiego. Muszę podnieść, że samolot polski wywarł na Amerykanach nadzwyczajne wrażenie. Wśród najróżnorodniejszych typów samolotów, jakie się tam znajdowały, nasza maszyna była jedyna, wokół której koncentrowała się uwaga fachowców lotniczych. Zainteresowanie zawodami było ogromne. Nie mówię oczywista o Polakach, bo to jest zupełnie zrozumiałe, ale rdzenni Amerykanie okazywali nam stale wiele sympatji i szczerego zainteresowania. Przez lotnisko w ciągu 8 dni zawodów przewinęło się około 500 000 osób. W czasie pobytu mego w Ameryce przemawiałem na zebraniu liczącem kilka tysięcy Polaków; poruszałem sprawy związane z koniecznością popierania polskiej samoobrony lotniczej. Sprawy te spotkały się ze zrozumieniem i nader życzliwem przyjęciem amerykańskiej Polonji.

— A same pokazy? — zapytujemy. — Jak doniosły depesze, odniósł pan świetny triumf?

Kpt. Orliński uśmiecha się i mówi ze zwykłą sobie skromnością: „Robiło się, co się mogło. To zasługa aparatu, nie moja". —

W tem miejscu obecny przy rozmowie ppłk. Filipowicz opowiada nam, że kpt. Orliński w ciągu tygodnia lotniczego zdumiewał codziennie wielotysięczne tłumy. Te brawurowe popisy kpt. Orlińskiego, jego odwaga, sprawność w prowadzeniu maszyny i opanowanie, a jednocześnie te krew w żyłach mrożące karkołomne popisy, budziły żywiołowy entuzjazm tłumów. Zainstalowane w czasie popisów na lotnisku radjo jednej z największych rozgłośni amerykańskich anonsowało, że kpt. Orliński zaprodukował w powietrzu takie figury, jakich dotąd Ameryka nie widziała. Zarówno przedstawiciele społeczeństwa polskiego jak i amerykańskiego podkreślali zgodnie, że najlepszą propagandą polską, jaką dotychczas przeprowadzono na terenie Ameryki — było właśnie to, co dzięki kpt. Orlińskiemu zobaczyła Ameryka. Wśród rodaków w Ameryce rozbudziły te pokazy poczucie narodowej dumy, u Amerykanów zaś — podziw dla polskiego genjuszu, który stworzył tego rodzaju nieporównany pod względem konstrukcji typ maszyny. Jako przykład niech posłuży następujący fakt, mówi nam ppłk. Filipowicz: Oto jeden z Polaków amerykańskich powiedział ze wzruszeniem, że pokazy kpt. Orlińskiego więcej zrobiły dla rozbudzenia poczucia polskości jego syna, niż dwudziestoletni w tym kierunku wpływ wychowawczy ojca.

W siedzibie dawnych sułtanów

Pod urokiem minionej potęgi monarszej — Bajeczne skarby seraju — Ręka Jana Chrzciciela

Potężna fala życia nowoczesnego Konstantynopola pędzi z szumem i łoskotem, zmiatając po drodze wszelkie dawne tradycje i rzeźbiąc nowe oblicze Turcji. Turcji posułtańskiej. Fala ta jednak, jak dotychczas, rozbija się bezsilnie o mury seraju, dawnego pałacu sułtanów. Zgiełk brutalnej rzeczywistości dnia dzisiejszego jakby spłoszony i onieśmielony milknie u bram rezydencji królewskiej dawnych władców tureckich. Poza bramami temi napróżnoby szukać odgłosów tętna życia zmodernizowanego. Wszechwładnie panuje tu cisza zadumana wieków minionych, marzenie i czar wspomnień, dostojeństwo dawnej potęgi monarszej. Samo już wzgórze, na którem wznosi się seraj, a z którego roztacza się widok na cały Konstantynopol, na Bosfor, na Złoty Róg i na morze Marmara, udziela mu owego majestatu, którego obecnie panujący duch republikański nie zdołał jeszcze naruszyć. Wciąż jeszcze meczety i pałace stambulskie padają na twarz przed serajem. Jakkolwiek bezpowrotnie minęły czasy sułtanów i kalifów, i jakkolwiek dawną rezydencją sułtańską włada obecnie paru zaledwie urzędników-konserwatorów, to przecież mahometanie w dalszym ciągu pozostają pod urokiem dawnej potęgi rezydencji.

Pod tym urokiem pozostają oczywiście przedewszystkiem urzędnicy seraju. Poznać to odrazu z całego ich zachowania, z każdego słowa, kiedy oprowadzają zwiedzających. Ciekawość pcha wszystkich zwiedzających przeważnie do skarbca sułtańskiego. Nagromadzone tu bogactwo jest poprostu fantastyczne. Zwiedzającemu udziela się wrażenie, że zgromadzono tu wszelkie kosztowności świata. Kolekcja drogich kamieni, jedyna bowiem w swoim rodzaju olśniewa wręcz różnorodnością swych barw i siłą blasków. Widok największego na świecie szmaragdu, zapiera poprostu oddech. Jeden tylko sztylet sułtański, arcydzieło sztuki cyzelerskiej, wysadzany brylantami i innemi drogiemi kamieniami, oceniony na 160 tysięcy funtów angielskich. Kolekcja porcelany chińskiej, nagromadzona tu w niesłychanej ilości, przedstawia wartość nieocenioną. Wszystko tam jak w bajce, wartości zawrotne. Ale w seraju jest coś, co prawego chrześcijanina przeraża, co przejmuje grozą i przywodzi na pamięć całą gehennę chrześcijanizmu w krajach muzułmańskich. Jest to szafka oszklona z wszystkich stron, w której mieści się tylko jedna szkatuła o wierzchu również szklanym. Przewodnik, stary Turek, zatrzymuje tutaj zwiedzających i powiada z nietajonym triumfem: — Tu mieści się prawa ręka owego Jana, który Chrystusa chrzcił wodą z Jordanu!

Prawica Jana Chrzciciela Przez szklane wieko spoglądając, widzi się martwą, pożółkłą jak pergamin rękę. Ręka Świętego, który dokonał przerwszego obrzędu chrztu, którego Salome uczynić chciała niewolnikiem swych wdzięków i zmysłów rozpasanych. Na widok tej ręki, odciętej stają jak żywe przed oczyma zapomniane obrazy biblijne, ukazuje się i pogłębia się przepaść dzieląca chrześcijaństwo od mahometanizmu, wskrzeszają się wspomnienia wojen krzyżowych i w starym uśmiechniętym złośliwie jańczarze, widzi się nagle wroga. Skąd ta ręka Świętego wzięła się w muzułmańskim seraju, tak okrutnie wrogim wierze Chrystusowej? Na to pytanie nikt z obecnych zarządców seraju odpowiedzieć nie umie. (W. K.)

Drzewo, które łowi ryby

W dziewiczych lasach w Boliwji rośnie drzewo, zwane przez Indjan — Ochocho. Drzewo to pokryte jest aż do pnia ostremi kolcami. Jeśli zrobić toporem głębokie nacięcie w drzewie, tryska zeń mętny płyn, który posiada właściwości narkotyku. Wlany do rzeki odurza on i pozbawia czucia ryby, które wypływają na powierzchnię bezwładnie. Można je wówczas łapać rękami. Płyn ten nie jest jednak trujący i Indjanie tubylcy jedzą bez szkody dla siebie złapane w ten sposób ryby.

Najdziksi ludzie na świecie

wspaniały plon wyprawy naukowej markiza de Vavrin.

Markiz de Vavrin w ciągu ubiegłych 4 lat odbył wspaniałą podróż naukową po terenach południowo - amerykańskich gdzie udało mu się zebrać wiele dokumentów z życia Indjan, ich prymitywnej kultury i wiele fotografij.

Markiz de Vavrin przejechał przez tereny, które mają zabójczy klimat dla Europejczyków. Te puszcze południowo - amerykańskie nie były dotychczas przez nikogo jeszcze badane. Cywilizacja nie dotarła dotychczas do tych okolic. Indjanie miejscowi odznaczają się okrucieństwem, tak, że ekspedycja natrafiła na szalone trudności i niebezpieczeństwa w swej pełnej wrażeń podróży.

Vavrinowi udało się zdobyć zaufanie nawet najdzikszych i najbardziej nieufnych plemion.

W dolinie Putumayo natrafiono na Indjan szczepu Ocaina, którzy okazali się bardzo gościnnymi i pozwolili na robienie zdjęć fotograficznych i kinematograficznych ze swego życia i różnych uroczystości i świąt. Indjanie z plemienia Boro okazali się bardzo nieprzystępnymi.

Przez długi czas Vavrin usiłował zdobyć ich zaufanie, co mu się wkońcu udało.

Zabrali go nawet na polowanie, a następnie na połów ryb. Przed odjazdem w dalszą podróż był Vavrin obecny podczas uroczystości „tańca totemów", który udało mu się sfilmować.

Dalsza droga w puszczy trwała przy upale dochodzącym do 38 stopni w cieniu. Puszcza bez końca otaczała podróżnika. Napotkał on w drodze wiele rzek potężnych zupełnie nieznanych geografom.

Wreszcie dotarł do misji „białych ojców" w Chaneli. Po kliku dniach odpoczynku znów udał się w puszczę. Po długiej podróży dotarł do szczepu Jivaro odznaczającego się wojowniczością i nadzwyczajnem męstwem. Po długich, bardzo długich pertraktacjach udało mu się nareszcie zwerbować tragarzy ze szczepu Jivaro.

Szczep Jivaro jest może najdzikszym na całej kuli ziemskiej. Mierzy się tu wartość człowieka ilością zabitych wrogów. Jivarski wojownik otrzymuje nazwę wojownika dopiero wtedy, gdy zabił conajmniej trzech ludzi. Kto chce zostać wodzem, musi mieć 7 skalpów u pasa.

Długie osiem tygodni trwała podróż Vavrina przez Andy, ongiś tereny tajemniczego państwa Inkasów. „Synowie słońca" pozostawili po sobie pomniki wspaniałej cywilizacji, które zostały sfotografowane.

Senator Morrow, b. ambasador amerykański w Meksyku, który, jak wiadomo, był jednym z głównych uczestników rozmowy w Waszyngtonie, rozważającej ewentualność oddania Niemcom Pomorza. Nieomal bezpośrednio potem Morrow zmarł na udar mózgu.

„Przywódcy" ludu

Prof. Strupp z uniwersytetu w Frankfurcie n/Menem przytacza budujące przykłady ignorancji egzaminowanych na stopień referendarza studentów, mających za sobą ukończony już wydział. Pada więc pytanie od stołu egzaminatorów: — Kto to był Rousseau? Odpowiedź: — Nie wiem. — Pytanie: — W którym wieku żył Fryderyk II — odpowiedź: W XVII.

Na pięciu zdających np. czterech nie wiedziało nic o istnieniu Montenegro (Czarnogórze). Jeden mianował Oslo stolicą... Szwecji! Inny znów nie umiał odpowiedzieć na pytanie, czem się zajmował Spinoza. I tacy to ludzie — oburza się prof. Strupp, zajmują w Niemczech stanowiska przodujące, zostają np. sędziami, prokuratorami, urzędnikami, mają się sami za inteligentów, za „wodzów" narodu.

Najstarsze klejnoty

wystawione zostały na widok publiczny w Londynie, w British Museum. Pochodzą one z ostatnich wykopalisk w egipskich grobach królewskich. Składają się na nie szlifowane niebieskie kule z kwarcu, liczące sobie „tylko" 6.000 lat, złote, ozdobione szmaragdami, naszyjniki i bransolety, pierścienie, amulety etc.

Wywiad z odległości 11 000 km.

W tych dniach jeden z redaktorów londyńskiego „Evening News" prowadził 10-minutową rozmowę z kapitanem parowca „Belgenland", znajdującego się na wodach chińskich pomiędzy Szang-hajem i Hongkong'iem, a więc w odległości 11 263 km.

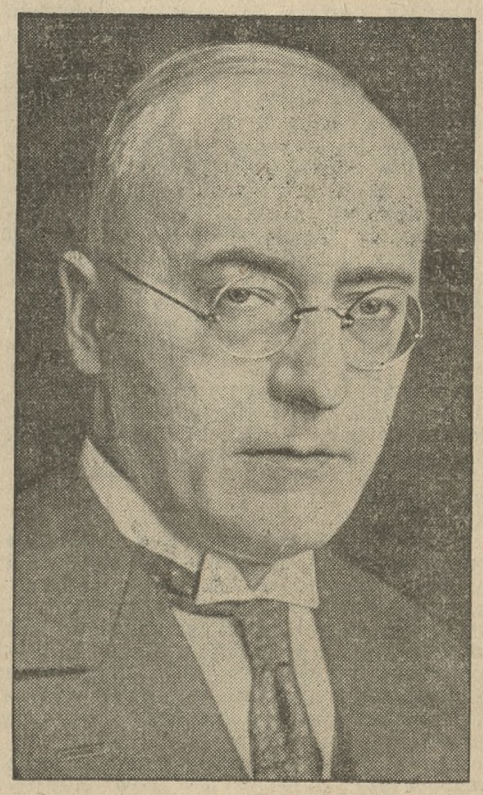

Kanclerz Rzeszy Niemieckiej Brüning, którego rząd podał się dzisiaj do dymisji.

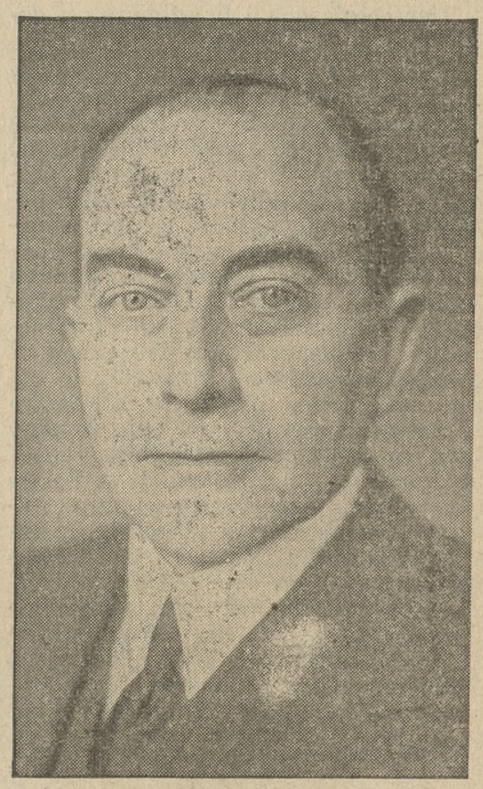

Niemiecki minister spraw zagranicznych dr. Curtius, który ustępuje ze swego stanowiska.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Dokoła polityki cen zbożowych

Z kół ziemiańskich otrzymujemy poniższy głos krytyczny pod adresem naszej oficjalnej polityki zbożowej:

W dniu 10 września rb. ukazał się w Kurjerze Poznańskim (nr. 414) artykuł, w którym omawia autor sprawę podwyższenia stawki premji zbożowej.

Między innemi pisze „Kurjer Poznański", że aczkolwiek z jednej strony na pierwszy rzut oka przedstawiciele sfer rolniczych na konferencji w ministerstwie rolnictwa w dniu 3 września wysunęli postulat, ażeby już teraz w jesieni przez wydatne podniesienie stawek premij zbożowych osiągnąć poziom cen opłacających koszty produkcji rolnej, co wydaje się być wysoce ponętnem, to jednakowoż z drugiej strony pogląd p. dr. Adama Rosego, dyrektora departamentu ekonomicznego ministerstwa rolnictwa znajduje trafne uzasadnienie w następujących rozważaniach:

„Daleko idące uprzywilejowanie ceny zboża, wprowadzające wyraźną dysproporcję między ceną opłacającą koszty produkcji rolnej a ceną artykułów hodowlanych, sprawiłoby, że uzyskalibyśmy na rynku w postaci zbóż te ilości, które w warunkach równowagi cen poszczególnych artykułów rolniczych szłyby do koryt i żłobów".

„Drugą, bodajże jeszcze ważniejszą trudność sprawiłaby możliwość daleko idącego kurczenia się konsumcji artykułów rolnych, czyli innemi słowy, p. dr. Adam Rose zaleca politykę wielkiej przezorności i jest w zasadzie przeciwko „niebezpiecznemu eksperymentowi", jakim, w jego zrozumieniu, byłby projektowany przez przedstawicieli rolnictwa sposób przejścia już teraz w jesieni do rentownych cen zbożowych".

Samo przez się rozumie się, że obecna bardzo ciężka sytuacja finansowa i ekonomiczna naszego całego rolnictwa nakazuje baczne zwrócenie uwagi na powyższe postulaty. Należy przewidywać zmiany radykalne w dotychczasowej polityce zbożowej w Polsce W sferach rządowych jest obecnie rozpatrywana możliwość wprowadzenia systemu kontyngentowanego premjowania eksportu zbóż z Polski i ew. reorganizacji dotychczasowego systemu interwencyjnego w zakresie handlu zbożem na rynku wewnętrznym.

Zapominać bowiem nie należy, że cały handel zbożowy zaliczyć musimy do branży najbardziej spekulacyjnej To też sprawy te są obecnie uzgadniane w resortach gospodarczych naszych ministerstw w tym celu, ażeby nareszcie stworzyć taki system interwencji wewnętrznej, któryby przy niewielkich wkładach dawał rolnictwu jak największe korzyści, zastępując ewtl. system premij zbożowych. Oczywiście premje wywozowe jeszcze przez dalsze dwa miesiące obowiązują i zniesienie ich mogłoby niewcześniej nastąpić niż 1-go grudnia r. b.

W tej sprawie odbywają się od szeregu miesięcy konferencje w organizacjach rolniczych, w instytucjach rolniczo - handlowych i w ministerstwach Nawet w ostatnich dniach słyszy się o wielkich różnicach zdań, jakie naprzykład zaszły pomiędzy przedstawicielami sfer rolniczych i handlowych a dyrektorem p. dr. Rosem.

Mianowicie, p. Rose obawia się, aby nie zmniejszył się eksport bekonów przy cenie np. zł 30.— za 100 kg. zboża i woli, że nasz rolnik otrzyma zamiast zł 30.— na razie zł 15.— za 100 kg. zboża, ale za to będzie istniała możność nasamprzód eksportu zboża po tych śmiesznie niskich cenach w jesieni zagranicę a powtóre nasi rolnicy będą mogli konkurować z zagranicznymi eksporterami bekonów. Z uwagi jednak na powagę tego nader ważnego dzisiaj zagadnienia na tle obecnej katastrofy w naszem rolnictwie, należy w pierwszym rzędzie niezapomnieć o tem, że ceny zboża są niezaprzeczenie główną podstawą polityki gospodarczej w Polsce jako w kraju o strukturze wybitnie rolniczej. Statystyki zaś wykazały, że im tańsze jest zboże w Polsce, tem w stosunku np. do cen żyta był chleb droższy, a co zatem idzie, odpowiednio w stosunku do cen chleba drożeją wszelkie produkty przemysłowe. Poprzyjmy to twierdzenie przykładem:

Gdy swego czasu w Poznaniu notowano żyto po zł 14,75 za 100 kg., kosztował jeden kilo chleba ca. 50 gr. — i naodwrót, gdy kwintal żyta kosztował zł 35.—, chleb z tego drogiego żyta kosztował w Poznaniu, także ca. 50 gr. za 1 kilo. Fakt ten mówi sam za siebie. Daleko gorzej przedstawia się sprawa pieczywa z pszennej mąki: bułka kosztowała w Poznaniu 5 gr., kiedy za pszenicę otrzymywał rolnik przeszło zł 60.— za kwintal, i naodwrót: bułka kosztowała tak samo 5 gr. w czasie, gdy rolnicy otrzymywali za 100 kilo pszenicy zaledwie zł 20.—. Podobnie dzieje się z bekonami, na których jedynie handlarze robią nadzwyczaj dobre interesy, gdy natomiast rolnik właśnie przy tej kategorji żywca korzysta przeważnie jaknajmniej z dobrych cen za bekony

Skutki oczywiście tej tak fatalnej polityki zbożowej są dla naszego rolnictwa wprost zabójcze.

Jeszcze daleko ważniejszą rzeczą jest w obecnej chwili z uwagi na katastrofalne położenie ekonomiczne rolnictwa nasza obecna polityka zbożowa, którą, mówiąc otwarcie, nazwać należy „polityką strusią". P. dr. Rose bowiem wypowiedział się w ostatnim czasie zupełnie jasno i dobitnie przeciwko „niebezpiecznemu eksperymentowi" podwyższenia poziomu cen do rentowności produkcji zbożowej, pomimo że wie on doskonale, iż tylko wysokie ceny wszystkich czterech gatunków zbóż mogą uratować rolnictwo przed zupełną i nieuniknioną ruiną. Zdaniem mojem, idzie p. dr. Rose po tej drodze rzekomo wielkiej przezorności a w moich oczach właściwie po drodze najmniejszego oporu li tylko dlatego, bo wie bardzo dobrze o tem, że z jednej strony skarb państwa nie da pieniędzy na tak nieceloową politykę, jaką była dotychczas cała nasza akcja zbożowa a z drugiej strony znowu niechciałby p. dr. Rose narazić się rolnictwu, które dzisiaj już zupełnie stanowczo i kategorycznie domaga się cen, opłacających koszty produkcji rolnej, usiłując w ten sposób poprostu zamydlić oczy szerokim warstwom rolnictwa, w tem przeświadczeniu, że ogół rolnictwa orjentuje się bardzo słabo w całokształcie zagadnień całej naszej polityki rolnej.

Widocznie p. dr. Rose zapomniał już o tem, że właśnie wskutek katastrofalnie niskich cen doszło nasze rolnictwo do skrajnej nędzy co powoduje wzrost bezrobocia w kraju poprostu dlatego, że wieś zubożała niczego nie może kupować w miastach i całe położenie finansowe i ekonomiczne w Polsce w głównej mierze zależne jest od tego, ile rolnik za swoje produkty otrzymuje.

Ponadto wprost w zdumienie wprowadza mnie pogląd p. dr. Rosego, zwłaszcza dzisiaj, gdy nawet każdy robotnik w kraju zdaje sobie doskonale z tego sprawę, że „polityka taniego chleba" i tak samo „polityka taniego zboża" nie jest polityką wielkiej przezorności, jak twierdzi p. dr. Rose, lecz poprostu ruiną zarówno rolnictwa jak i całego życia gospodarczego w Polsce.

Na dowód, jak źle jest w kraju, pozwolę sobie przytoczyć słowa prezesa związku ziemian w Wilnie, który na łamach „Słowa Wileńskiego" jaknajwyraźniej podkreśla:

„że obecna sytuacja w rolnictwie jest o tyle groźna, że o ile nie znajdą się środki zaradcze, to przyjdzie niechybnie do katastrofy, która łamiąc szeregi ziemian naszych nietylko zniszczy kulturę rolną naszego kraju, ale i w skutkach politycznych da się odczuć niezwykle ciężko".

Sądzę, że działam w myśl wszystkich przedstawicieli organizacyj rolniczych i całego rolnictwa, jeżeli twierdzę, że na wsi jest bardzo źle i że p. prezes Bortkiewicz z Wilna, pisząc o tej niesłychanej nędzy, wcale nie przesadza Jedyny ratunek — to dewiza śmiało prawdzie spojrzeć w oczy, czyli nie należy godzić się za żadną cenę na projekt p. dr. Rosego, utrzymania cen na poziomie ceny eksportowej plus premja.

Przy tej sposobności pozwalam sobie stwierdzić, że właśnie niskie ceny zboża powodują niskie ceny produktów hodowlanych, gdyż z chwilą tanich produktów rolnych, jak to się w ostatnim roku zdarzyło, rolnicy przerzucają się masowo na gospodarstwo hodowlane, tworząc w ten sposób nadmierną podaż, a obniżają tem samem ceny daleko poniżej kosztów produkcji, co w ostatnim roku rolnicy tak bardzo odczuli na własnej skórze. Życie więc samo wykazuje rezultaty diametralnie przeciwne, jak to p dr. R. przewiduje w sprawie cen zboża i bekonów. Tak samo uważam, że pobyt na wsi p. dr. Rosego musiał być bardzo niedługi, jeżeli nawet nie wie o tem, iż wiejski konsument, jak robotnik i drobny gospodarz konsumuje wówczas najwięcej produktów rolnych, gdy one są drogie. Jeżeli natomiast ceny są bardzo niskie, jak np. w tej chwili, to drobny konsument na wsi sprzedawać musi jaknajwięcej swoich produktów, dosłownie odejmując sobie nawet od ust, aby uzyskać gotówkę koniecznie potrzebną mu w gospodarstwie.

Sapienti sat. Należy więc za wszelką cenę stworzyć bezzwłocznie taki system skupu w kraju, aby skontyngentowany nadmiar, zdjęty w chwili wielkich dowozów z rynku wewnętrznego w odpowiednim momencie umiejętnie ulokować zagranicą, albo też zachować ewtl. nadwyżki na przyszłą kampanję w razie nieurodzaju, który przy coraz bardziej ekstensywnej gospodarce rolnej łącznie z ew. niekorzystną aurą bardzo łatwo w przyszłym roku gospodarczym nastąpić może.

Roman Lossow.

Leśniewo.

Podwyżki w podatku przemysłowym

Obok ulg w stawkach podatkowych, które przewiduje ustawa o podatku przemysłowym zawiera ona cały szereg nowych obciążeń, wynikających ze zwężenia dotychczasowych przepisów materjalnych lub z obostrzeń formalnych.

Idąc w kolejności artykułów ustawy trzeba wymienić pociągnięcie do opłacania podatku obrotowego wszelkich wyrębów leśnych dokonywanych przez właścicieli obszarów nawet na ich własny rachunek. Projekt ten napotyka na silne sprzeciwy. Znosi się dotychczasowe zwolnienie od podatku robót i dostaw nie przekraczających 2 tys. zł, oraz ogranicza zwolnienie odnajmowania pokojów do dwóch, zamiast obecnych czterech; kto wynajmuje trzy pokoje będzie musiał płacić podatek. Bardzo ważne są przepisy dotyczące rzemieślników. O ile dotychczas wolni byli od świadectw rzemieślnicy zatrudniający jednego robotnika, o tyle obecnie będą wolni tylko ci, którzy zatrudniają najwyżej jednego członka rodziny, natomiast będą opłacać zatrudniający już choćby jednego robotnika; przepis ten wprowadza obowiązek podatkowy dla kilkudziesięciu tysięcy rzemieślników w Polsce. Spółdzielnie poczynając od r. 1934 będą opłacały podatek obrotowy od obrotów z nieczłonkami tak jak prywatne przedsiębiorstwa.

Jeżeli chodzi o utrudnienia formalne, wywołujące zwiększenie obciążenia, należy wymienić ustalenie obowiązku prowadzenia ksiąg handlowych jako warunku, od którego zależy przyznanie ulg przy eksporcie, przy uznawaniu przedsiębiorstwa za komisowe, przy opodatkowaniu ½% stopą przedsiębiorstw skupu zawodowego i samoistnych przedsiębiorstw wykonywania dostaw.

Spółdzielnie od r. 1934 będą pociągnięte do większego podatku, gdyż obroty z członkami będą zwolnione od podatku a od obrotów z nieczłonkami będą opłacać tyle, co przedsiębiorstwa prywatne.

K. M.

KRONIKA GOSPODARCZA

Stosunki handlowe z zagranicą

Izba przem.-handlowa w Poznaniu komunikuje, że w Argentynie znajdą zbyt materjały, służące do fabrykacji obuwia: pewne gatunki skór, farby, płótno, gwoździe i nici. Adresy zainteresowanych importerów znajdują się w min. przemysłu i handlu oraz wszystkich izbach przemysłowo-handlowych R. P.

Pewne towarzystwo polsko-norweskie poszukuje przedstawiciela na okręg poznański na sery finlandzkie oraz norweskie konserwy rybne. Głównie zależy wymienionemu towarzystwu na nawiązaniu stosunków handlowych z firmą hurtową tej branży, natomiast nie jest pożądanem, aby odnośna firma miała skład detaliczny.

Otwarcie przyszłorocznych Targów Brytyjskich nastąpi dnia 22 lutego. Czas trwania poszczególnych sekcyj Targów jest następujący: Londyn: Olympia od 22. II. do 3. III. 32 r.; White City od 22. II. do 5. III. 32 r. — Birmingham: Castle Bromwich od 22. II. do 4. III. 32 r.

Z KRAJU

(k) **Walny zjazd delegatów kupiectwa pomorskiego.** W Świeciu odbył się dnia 4 października zjazd delegatów naczelnej organizacji kupiectwa pomorskiego — Związku Towarzystw Kupieckich. Zjazd wypadł imponująco Po nabożeństwie zagaił obrady prezes miejscowego Tow. Kupieckiego p. dyr. Braun, marszałkiem zjazdu wybrano prezesa Związku p. Marchlewskiego. Po odczytaniu protokółu wygłosił ciekawy referat p. t. „Wpływ karteli na polskie życie gospodarcze" dyrektor Zw. Tow. Kupieckich w Poznaniu, p. Brunon Sikorski. Referat, wykazujący ujemne skutki karteli dla kupca, a przedewszystkiem dla konsumenta, przyjęto żywemi oklaskami. Zkolei prezes Związku, p. Marchlewski, przedstawił sprawozdanie z działalności zarządu głównego związku oraz wysiłki, jakie podjął zarząd dla odciążenia kupiectwa pomorskiego. Sprawozdanie finansowe za rok 1930-31 referował skarbnik Związku, p. L. Froehlich. Po sprawozdaniu komisji rewizyjnej nastąpiła ożywiona dyskusja, w której m. i. zabrał głos poseł Mazur, referując szczegóły projektów nowych podatków, jak również o częściowej obniżce podatku przemysłowego dla hurtu i detalu, które mają wejść w życie z dniem 1 stycznia 1932. Zarządowi udzielono jednogłośnie absolutorjum, skarbnik Związku przedstawił następnie preliminarz budżetu na rok 1931-32, który zatwierdzono. Zarząd główny uzupełniono następującymi nowymi członkami: pp. A. Ruchniewicz — Grudziądz, Chmurzyński — Chełmno, Maciejewski — Tczew, Zwierzykowski — Toruń, Sierszeński — Lubawa. Na koniec uchwalono szereg rezolucyj dotyczących interesów handlu pomorskiego.

(k) **Łódź a rynek angielski.** Izba przemysłowo-handlowa w Łodzi otrzymała pismo londyńskiej Izby handlowej w sprawie dostaw manufaktury łódzkiej, zakontraktowanej przed spadkiem funta, przez odbiorców angielskich. Sfery gospodarcze Anglji stoją na stanowisku bezwzględnego wykonania tych kontraktów przez eksporterów łódzkich, grożąc w razie wstrzymania tych dostaw ze względu na straty, bojkotem firm polskich na terenie Anglji. Przemysł łódzki postanowił wykonać zobowiązania ze względu na konieczność utrzymania tej poważnej placówki zbytu, jaką stanowi dla włókiennictwa łódzkiego pojemny rynek Anglji. Eksporterzy łódzcy wobec strat, jakie ponieśli w związku ze spadkiem funta, projektują wysunięcie żądania w stosunku do importerów angielskich wypłacenia odszkodowania bonifikacyjnego. Specjalna komisja przemysłu włókienniczego nawiązuje obecnie kontakt z przedstawicielami eksporterów innych gałęzi, zainteresowanych w wywozie do Anglji, aby zapoznać się z ich poczynaniami i ustosunkowaniem do palących problemów, jakie wyłoniły się dla produkcji polskiej w związku z wypadkami angielskiemi.

Z ZAGRANICY

(z) **Masowe wycofywanie depozytów z banków amerykańskich.** Jak donosi londyński „Daily Telegraph" z Nowego Jorku, ludzie coraz skwapliwiej ukrywają pieniądze, co znacznie bardziej niepokoi Wall-street, aniżeli odpływ złota amerykańskiego do Europy. Jeden nieustanny łańcuch krachów bankowych poderwał zaufanie drobnych zbieraczy do tego stopnia, że sumę ukrytych w ostatnich dwóch tygodniach pieniędzy oblicza się na około 4 miljardy złotych. Sfery bankowe wyrażają przekonanie, że dla ożywienia handlu koniecznem jest obniżenie dyskonta, co z drugiej strony znów napotyka na przeszkodę w ciągłym runie na banki. Wiele banków znalazło się w konieczności wymiany z wielką stratą, kapitałów ulokowanych w pewnych papierach państwowych na płynną gotówkę, ażeby zaspokoić żądania klientów, odbierających wkłady. Wprawdzie otwarty atak na banki, jak w r. 1907 jest niemożliwy, wskutek systemu Federal Reserve Banku, niemniej jednak, ogólny brak zaufania paraliżuje zupełnie życie handlowe, uniemożliwiając bankom przydział potrzebnych kredytów instytucjom handlowym i przemysłowym.

(z) **Sanacja gospodarstw rolnych w Prusach Wschodnich.** W związku z dotychczasowemi wiadomościami o zreorganizowaniu akcji „Osthilfe" prasa donosi, że od 1 bm. przy sanacji gospodarstw rolnych wierzyciele nie będą jak dotychczas spłacani w gotówce. Otrzymywać oni będą tylko 25 proc. swej należności, a reszta będzie zapisywana na ich dobro w Banku Obligacyj Przemysłowych względnie otrzymają na nią obligacje wydane przez bank. W ten sposób ma zostać stworzona możność prowadzenia nadal akcji przy ograniczonych środkach finansowych.

Z WYDAWNICTW

(w) **„Przegląd Gospodarczy".** Zeszyt 19 z października rb., zawiera następującą treść: „Przegląd sytuacji" — E.R.: „Kryzys walutowy w W. Brytanji". — T. Sławiński: „Bieżące zagadnienia celne" — Z. Miduch: „Próby organizacji gospodarczej Europy" — Dr. T. Ł.; „Z gospodarczego położenia Francji" — Roman Battaglia Poza tem zeszyt zawiera: rynek pieniężny, rynki towarowe oraz kronikę.

Na rzecz rodziny zastrzelonego narodowca

Zarząd okręgowy Stronnictwa Narodowego na Pomorzu ogłasza następującą odezwę:

Metody walki wyborczej, jakie podczas akcji wyborczej w roku 1930 stosował obóz t. zw. prorządowy czyli „sanacyjny", względem przeciwników politycznych wogóle, a względem działaczy Stronnictwa Narodowego w szczególności, znane są całemu ogółowi. Wybory te poprzedzone zostały wywiezieniem szeregu działaczy politycznych do Brześcia n/Bugiem. Setki innych działaczy znalazły się w murach więziennych, setki zostało dotkliwie pobite prze znajemnych bojówkarzy „sanacyjnych", a niejeden stracił życie.

Te barbarzyńskie metody walki stosowano także na Pomorzu, rozgoryczając tutejszą ludność, przyzwyczajoną do prowadzenia walki wyborczej w sposób kulturalny.

Złamana ręka p. dr Rogali z Gdyni, mnóstwo więzionych i poranionych młodych działaczy narodowych jest smutnem świadectwem tej walki, którą życiem przypłacił syn ziemi pomorskiej i były ochotnik wojsk polskich śp. Antoni Łosiński z Zamościa, pow. chojnickiego, ugodzony śmiertelnie kulą, którą oddał szofer posła „sanacyjnego" p. dr. Rzóski na wiecu przedwyborczym w Osowie dnia 28 października 1930 r.

Po tragicznie zmarłym pozostała żona i dziecko bez środków do życia. Losem tych nieszczęśliwych istot zająć się musi narodowa część naszego społeczeństwa i przyjść im z materjalną pomocą.

Zwracamy się przeto z serdeczną prośbą do członków i zwolenników Stronnictwa Narodowego o składki choćby najskromniejsze na złagodzenie nędzy pozostałych.

Wszelkie składki na powyższy cel prosimy wpłacać na konto czekowe P. K. O. nr. 205 303 sekretarjatu wojewódzkiego Stronnictwa Narodowego na Pomorzu z dopiskiem dla p. St. Łosińskiej.

Za ofiary choćby najskromniejsze. wpłacone na powyższy cel w imieniu organizacji okręgowej Stronnictwa Narodowego na Pomorzu, składamy staropolskie „Bóg zapłać".

Za Zarząd Okręgowy
Stronnictwa Narodowego na Pomorzu
Ks. senator Bolt, prezes. Dr. Maj, wiceprezes. Fr. Sołtysiak, sekretarz.

Wszyscy do szeregu!

Na zebraniach Kół Stronnictwa Narodowego w poszczególnych dzielnicach m. Poznania poruszono już w myśl wezwania zarządu głównego sprawę pomocy dla bezrobotnych i głodnych. I zapewne żaden członek obozu narodowego nie może dziś mieć wątpliwości, że właśnie praca nad tą pomocą przy wydatnej ofiarności jest w tej chwili najważniejszym obowiązkiem obywatelskim.

Jeżeli mimo to odzywamy się do naszych członków raz jeszcze, czynimy to jedynie dla tego, by zgodnie z wzniosłą odezwą J. Em. Księdza Kardynała-Prymasa wskazać na stronę praktyczną wspólnej naszej pracy i pomocy.

Przypominamy, że umiemy odznaczyć się sprawnością organizacyjną, gdy zajdzie tego potrzeba. Wobec największej z potrzeb, jaką nastręcza los najbiedniejszych i najnieszczęśliwszych, sprawność tę, wszystkie w tym kierunku nasze zdolności, poświęćmy służbie pomocy dla głodnych, a zatem służbie komitetom parafjalnym „Caritasu". Nasi pp. obwodowi i mężowie zaufania, szczególnie panie, znając dobrze wszystkich współobywateli swych obwodów, mogą komitetom tym i organizacjom św. Wincentego pomóc jak najwydatniej przy spełnianiu ich trudnych i odpowiedzialnych zadań. Niechaj więc wszyscy oni, w myśl najwyższych naszych ideałów, oddadzą ochoczo doświadczenie swe i pracę tymże komitetom na usługi dobrej sprawy, widząc w każdym potrzebującym pomocy swego bliźniego.

Wszyscy zatem do szeregu! Świećmy wszyscy przykładem w ofiarności i pracy dla bezrobotnych i biednych, a — da Bóg — nagrodą będzie nam nietylko świadomość dobrze spełnionego obowiązku narodowego, lecz i doczekanie się dni jaśniejszych dla wszystkich bez wyjątku.

Zarząd Stronnictwa Narodowego na m. Poznań.

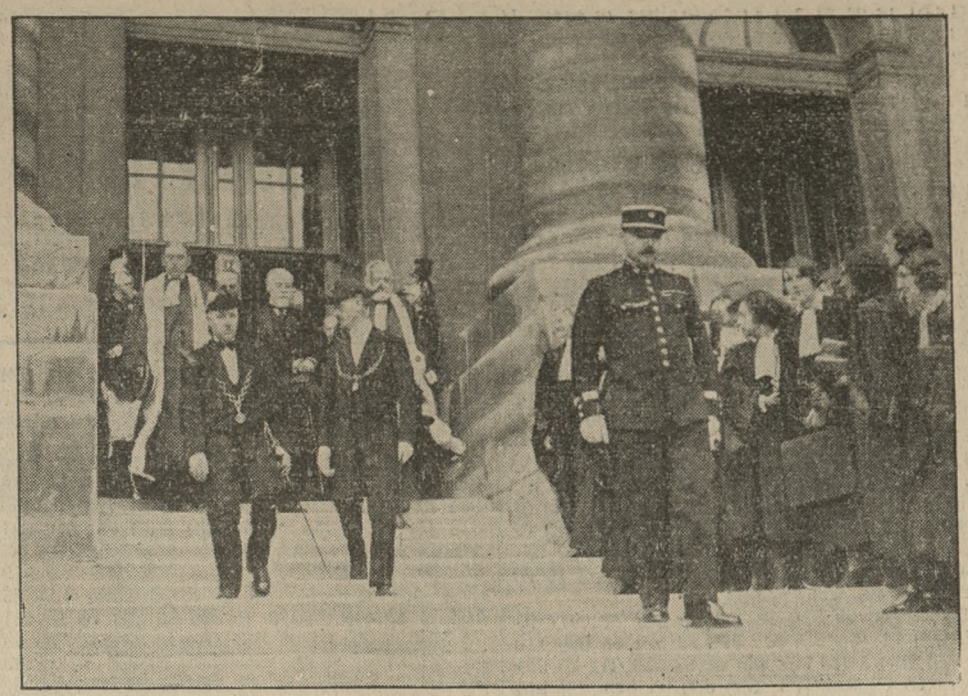

Prezydent republiki francuskiej, p. Do umer, opuszcza w towarzystwie min. sprawiedliwości Berarda (po prawej) i prezesa sądu Richarda pałac sprawiedliwości po odbytem posiedzeniu inauguracyjnem.

Kiedy będą wiadome wyniki spisu ludności

Pierwsze prowizoryczne wyniki II. powszechnego spis uludności wiadome będą prawdopodobnie około 15 stycznia r. p. Dnia 5 stycznia władze spisowe w poszczególnych powiatach i miastach zakomunikują Głównemu Urzędowi Statystycznemu najogólniejsze wyniki spisu, mianowicie przedewszystkiem ogólną liczbę osób spisanych. Całkowity materjał spisowy przesłany zostanie przez władze spisowe do Głównego Urzędu Statystycznego w terminie do 31 stycznia 1932 r Dokładne zaś obliczenie wyników spisu trwać będzie dwa do trzech lat.

10-lecie Sekcji Pań przy Zw. Kol. Polskich

Ogólnopolski zjazd sprawozdawczy. Poranek uroczystościowy.

W ubiegłą sobotę i niedzielę odbywały się w Poznaniu uroczystości związane z dziesięcioleciem istnienia Sekcji Pań przy Związku Kolejowców Polskich. Należy zaznaczyć, iż jest to najstarsza tego rodzaju organizacja pracowniczek kolejowych w Polsce. Po założeniu sekcji poznańskiej, mającej na celu obronę interesów zawodowych kobiet zatrudnionych w służbie kolejowej, powstawały przy Polskim Związku Kolejowców sekcje kobiece w poszczególnych dyrekcjach kolejowych. W ten sposób Poznań stał się kolebką ruchu organizacyjnego kobiet zatrudnionych w służbie kolejowej. Sekcja Pań posiada własny sztandar, zakupiony ze składek, którego poświęcenie odbyło się w 1923 roku.

Z okazji dziesięciolecia odbyły się w sobotę w lokalu związkowym przy ul. Spokojnej 25, obrady ogólnokrajowego zjazdu. Tematem obrad były sprawozdania z czynności i rozwoju organizacji. Obrady zjazdu zagaiła przewodnicząca sekcji okręgu poznańskiego p. Wesołowska, a przewodniczył im wiceprezes zarządu głównego Zw. Kolej. Polskich p. Budniak. Referat o sprawach ogólnych pracowników kolejowych, a w szczególności w sprawie postulatów, dotyczących sił żeńskich, wygłosił sekretarz zarządu głównego Zw. Kolejowców Polskich p. Szymanowski. Prezes okręgowy Z. K. P. p. Zimny, omówił szczegółowo postulaty pracownic kolejowych na terenie dyrekcji kolejowej poznańskiej. Nad referatami jak i sprawozdaniami rozwinęła się szczegółowa dyskusja. Na zakończenie przyjęto rezolucje, zawierające streszczenie postulatów zjazdu. Ponadto czas wolny po obradach poświęcono zwiedzaniu miasta.

W niedzielę o godzinie 9 uczestnicy obchodu wzięli udział w nabożeństwie w kościele Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu, odprawionem przez ks. dyr. Piotrowskiego. Podczas nabożeństwa asystował poczet sztandarowy, a do podniesienia nastroju uroczystego przyczyniła się orkiestra dyrekcyjnego kółka muzycznego. Następnie, uczestnicy obchodu zebrali się w sali restauracji Parku Wilsona, gdzie odbył się poranek uroczystościowy. Miłą uroczystość, upamiętnioną zdjęciem fotograficznem, zagaiła przemówieniem powitalnem przewodnicząca Sekcji Pań Z. K. P p. Wesołowska, podkreślając znaczenie tej rocznicy w dziejach organizacji, której powstanie i rozwój podała w streszczeniu. Nastąpiły potem przemówienia przedstawicieli poszczególnych organizacyj, współpracujących z Sekcją Pań. Imieniem zarządu głównego Zw. Kol. Polskich przemawiał p. wiceprezes Budniak, dalej prezes zarządu okr. Z. K. P. p. Zimny, p. Spychalski imieniem oddziału dyrekcyjnego Z. K. P., p. Judek imieniem oddz. asystentów i str. asystentów, p. Szperkowski im sekcji zawiadowców warsztatowych, p. Krajewski im. służby magazynowej, p. Kaczmarek im. służby parowozowej. p. Kasprzyk im. służby warsztatowej, p naczelnik Bukowski, p. Krajewski, p. Warchomej z Krakowa i p. Malinowska z Warszawy. Liczne telegramy z życzeniami odczytał p. Szymanowski. M. in. przesłali życzenia p. inż. Łopuszański, prezes zarządu gł. Z K. P. w Warszawie, zarządy okręgowe w Wilnie, Lwowie i liczne sekcje Związku Kolejowców Polskich.

Na zakończenie odbył się wspólny obiad. Poranek, urozmaiciły udatne produkcje orkiestry dyrekcyjnego kółka muzycznego pod dyrekcją p. Edmunda Beina. (k)

Ugoda w przemyśle budowlanym

Długotrwałe pertraktacje w sprawie nowej taryfy zarobkowej w przemyśle budowlanym uwieńczone zostały wreszcie ugodą. Nowa taryfa będzie miała moc obowiązującą na czas od 8 października br. do końca roku 1932.

Nowa taryfa ustala następujące stawki zarobków: dla rzemieślników budowlanych I klasy 1,55 zł, dla rzemieślników budowlanych II klasy 1,40 zł na godzinę; dla robotników niekwalifikowanych 70 do 75 gr na godzinę, dla pracowników młodocianych 50 do 60 gr na godzinę.

Umowa powyższa musi być jeszcze zalegalizowana przez Ministerjum Pracy i Opieki Społecznej. (we)

Przeszło 5 i pół miljona bezrobotnych w Stanach Zjednoczonych.

Prezydent amerykańskiego związku pracy ocenia liczbę bezrobotnych w Stanach Zjednoczonych na 5,6 miljona, co oznaczałoby przyrost pozbawionych w ostatnich czasach zajęcia o 350.000.

Najgłębsza kopalnia na świecie

znajduje się w Brazylji w Morro - Velho. Jest to kopalnia złota, której szyby sięgają głębokości 2,4 kilometra! Górnicy spuszczają się wgłąb tych szybów przy pomocy kolejki linowej, wind etc. Droga cała na dno szybu trwa aż cztery godziny. Ponieważ na tej głębokości panuje w kopalni niesłychany upał, pompy odświeżają wciąż powietrze, tłocząc 30.000 metrów kubicznych powietrza na minutę.

SPORT

Piłka nożna

„Warta" wystąpi w niedzielnym meczu z „Czarnymi" w nieco zmienionym składzie a mianowicie: Kasprzak — Scherfke i Flieger — Przykucki, Wojciechowski i Nowicki — Radojewski, Knioła, Scherfke II, Banaszkiewicz, oraz obiecujący i utalentowany lewoskrzydłowy Nowacki. „Zieloni" będą się chcieli zrehabilitować za poniesioną porażkę we Lwowie w stosunku 3:0.

Poznań i Ostrów. Z inicjatywy K. S. „Ostrovia" w Ostrowie i po porozumieniu się z miejscowemi klubami doszedł do skutku ten mecz który odbędzie się w nadchodzącą niedzielę w Ostrowie. Kapitan związkowy POZPN ustalił następujący skład Poznania: Sikorski (Legja), Mikołajewski (Ol.), i Dusik (Leg.); Kwintkiewicz (Leg.), Górski (HCP) i Zaremba (Leg.); Biedermann (Leg.), Nowacki (Warta), Gaszkowski (Warta), Chmielewski i Mazgaj (Legja).

Drugi mecz międzymiastowy rozegrany zostanie prawdopodobnie w najbliższych tygodniach z reprezentacją Leszna, w którego imieniu zwrócił się z taką propozycją leszczyński „Sokół". Termin tego spotkania nie został jeszcze ustalony.

Pięściarstwo

Reprezentacja Poznania na mecz z Wrocławiem w nadchodzącą niedzielę wystąpi w następującym składzie: Misiorny, Wolniakowski, Sipiński, Anioła, Arski, Majchrzycki, Wiśniewski i Tomaszewski. Zawody odbędą się o godz. 12 w hali reprezentacyjnej.

Odbyło się losowanie finałowych rozgrywek o mistrzostwo drużynowe Polski z następującym wynikiem: ćwierćfinał (18 bm.): „WKS - Wawel" (Kraków) i „BKS" (Katowice) — w Krakowie; „Polonja" (Warszawa) i „Warta" (Poznań) — w Warszawie; „Gedanja" (Pom) i „IKP" Łódź w Gdańsku. W półfinale walczy zwycięzca spotkania w Warszawie, ze zwycięzcą z spotkania w Gdańsku, oraz zwycięzca spotkania w Krakowie z mistrzem drużynowym Lwowa gdzie rozpisane zostały nowe walki o mistrzostwo drużynowe, które muszą być ukończone do dnia 10 października.

Przed spotkaniem Polska — Niemcy w Poznaniu odbędą się eliminacje, do których wydział sportowy PZB wyznaczył następujących pięściarzy (podajemy według kolejności wag za wyjątkiem średniej): Moczko i Kazimierski (dlaczego pominięto Misiornego, który przecież pokonał już Moczkę?); Głon i Bianga; Rudzki i Cyran (czy nie wartoby wybróbować tu i Forlańskiego I?); Klimczak i Anioła; Arski i Wolski II (niesłusznie zapomniano tu o Garncarku); Wystrach i Wiśniewski; Wocka Stibbe, Konarzewski i Tomaszewski.

Tennis

Pierwszy krok zorganizowany przez okr. ośrodek rozgrywano systemem punktowym początkowo w ośmiu grupach; z nich po półfinałach wyszło czterech finalistów, których spotkania dały następujące wyniki: Spychała i Laskowski 6:2, 6:2; Spychała i Rodziejczak 6:1, 7:5; Spychała i Zajączek 5:7, 6:2 7:5; Laskowski i Rodziejczak 6:4, 6:2; Laskowski i Zajączek 6:3, 3:6, 7:5; Zajączek i Rodziejczak 6:3, 6:3. Ogólna punktacja: 1. Spychała (niest.), 2. Laskowski (Unja), 3. Zajączek (niest.). W grach finałowych pań odbyły się następujące spotkania: Sobolewska i Szwabianka 6:3, 6:1; Sobolewska i Rożnowska 6:3, 6:3; Szwabianka i Rożnowska 6:4, 6:4. W ogólnej punktacji wygrywa Sobolewska (U) przed Szwabianką (K. T. Urz.) i Rożnowską (Surma). (wz)

W turnieju w Meranie o puhar Lenza Jędrzejowska doszła razem z Niemką Krahwinkel do ćwierćfinału wobec wycofania się Betty Nuthall.

RADJO

Programy radjofoniczne

Czwartek, dnia 8 października 1931 r.

Poznań (335 m) godz. **7.00** gimnastyka poranna; godz. **7.15** gazeta poranna; godz. **12.35** II koncert symfon. dla młodzieży; godzina **14.00** komunikaty; godz. **17.05** kwadrans gospodarczy (wygł. red. Roman Fengler); godz. **17.20** „Torem literatury i poezji" (wygł. kpt. Gustaw Baumfeld); godz. **17.35** koncert popołudniowy (transmisja z Warszawy); godz. **18.50** „Humor"; godzina **19.05** rejony hodowlane trzody chlewnej w Wielkopolsce; godz. **19.20** rolnicza skrzynka radjowa; godz. **19.35** interludjum gramofonowe; godz. **19.40** kwadrans turyst. - krajoznawczy; godz. **20.15** koncert solistów. Wykonawcy: dr. Wanda Roessler - Stokowska, art. op. (mezzosopran), prof. Stanisław Pawlak (skrzypce), prof. Franciszek Łukasiewicz (akomp.); godz. **21.25** słuchowisko G. K. Chestertona p. t. „Magja" (transmisja z Warszawy); godz. **22.10** sygnał czasu, komunikaty.

Warszawa (1412 m) godz. **12.15** „Co słychać, o czem wiedzieć trzeba"; godz. **12.35** omówienie koncertu z Filharmonji; godz. **12.50** Poranek Symfoniczny szkolny z Filharmonji Warsz. — wykonawcy: orkiestra Filharmoniczna pod dyr. T. Jaworskiego, J. Familier - Hepnerowa (fort.), M. Janowski (tenor) i Wł. Walentynowicz (akomp.); godz. **14.45** muzyka gramofonowa; godz. **15.25** „Wśród książek"; godz. **15.45** muzyka gramofonowa; godzina **15.50** program dla dzieci starszych; godz. **16.20** lekcja języka francuskiego (kurs średni; godz. **16.40** muzyka gramofonowa; godz. **17.10** „U zbiegu dwóch rzek i trzech granic"; godzina **17.35** koncert popołudniowy — wykonawcy: L. Nowacka - Ilska (fort.), A. Michałowski (bas), J. Ozimiński (skrzypce) i L. Urstein (akomp.); godz. **19.35** muzyka gramofonowa; godz. **19.45** Prasowy Dziennik Radjowy; godz. **20.00** „Najistotniejsze u zwierząt"; godz. **20.15** koncert muzyki lekkiej — wykonawcy; Orkiestra P. R. pod dyr. St. Nawrota i Marjan Rentgen (śpiew); godz. **21.25** słuchowisko G. K. Chestertona p. t. „Magja"; godz. **22.15** muzyka gramofonowa; godz. **23.00** muzyka taneczna.

Programy zagraniczne. Huizen (1875 m) 20.40 transm. z kościoła „Zuiderkerk" koncertu dla młodzieży; **Paryż** (1724 m) 21.45 koncert; **Koenigswusterhausen** (1635 m) 12.05 i 14.00 gramofon, 16.30 koncert (recital fort. — chór chłopców), 20.00 wesoły wieczór; **Daventry** (1554 m) i **Londyn** (261 m) 21.00 koncert popularny; **Kalundborg** (1154 m) 20.10 koncert symf.; **Oslo** (1071 m) 19.30 recital skrzypcowy, 20.30 koncert chóru, 22.05 muzyka popularna; **Budapeszt** (550 m) 18.45 ork. cygańska, 19.30 „Traviata" op. Verdiego, tr. z opery; **Wiedeń** (517 m) 20.00 wesoły wieczór, transm. z Sztutgartu; **Medjolan** (501 m) 20.45 „Il Piccolo Marat" op. Mascagniego; **Langenberg** (472 m) 20.36 koncert symfoniczny; **Rzym** (441 m) 21.00 koncert; **Motala** (1348 m) i **Sztokholm** (435 m) 20.00 koncert wokalny; **Bukareszt** (394 m) 20.20 koncert symfoniczny; **Londyn** (356 m) 22.00 „Lohengrin" op. Wagnera (transmisja z opery.

Czwartą cześć bezrobotnych we Francji stanowią Polacy

Według ostatnich danych liczba bezrobotnych we Francji wynosiła 39.952 osoby. Bezrobocie przejawia się specjalnie w zawodach metalurgicznym, budowlanym, oraz wśród wyrobników.

Brakiem pracy dotknięci są w dużej mierze emigranci-Polacy, którzy stanowią czwartą część ogółu bezrobotnych we Francji, mianowicie około 10.000 osób. Prasa i organizacje społeczne na wychodźtwie apelują do samopomocy na rzecz pozbawionych pracy rodaków, oraz do władz polskich o zwiększenie funduszów konsularnych na te cele.

23-cia Loterja Państwowa

(Nieurzędowa).

W 22-gim dniu ciągnienia 5-tej klasy padły następujące wygrane:

10.000 zł. na nr. 179273.

Po 5.000 zł. na nr. nr. 119679 196100.

Po 3.000 zł. na nr. nr. 5026 70764 124680 131803 209826.

Po 2.000 zł. na nr. nr. 8370 13231 15121 42631 49501 53357 59015 78453 85067 88466 91388 95759 105347 118750 121375 146882 158874 163358 172156 184873 185612 193022.

1.000 zł. na nr. nr. 8799 16008 17300 19238 26656 26734 28926 31780 44432 53051 59277 63257 86800 97553 106522 107870 107882 116917 118837 126821 129765 129864 136891 138697 140715 146138 148720 155773 157545 158659 159711 162514 179233 182227 200180 209315.

Po 500 zł. na nr. nr. 136 835 3411 4332 6956 8021 8619 10320 10754 11469 16749 17343 19751 19969 21405 29853 33646 35809 35972 36263 38684 38699 39765 39905 39928 40369 42798 42801 44102 44133 44489 45434 46506 48019 50131 51872 54242 55552 58324 61823 62189 62964 63304 64124 64324 67252 67396 67917 68382 69386 70315 73086 73204 73436 77862 80125 80967 81199 82305 82896 83862 84817 86669 86761 87527 88006 88928 90057 91263 94032 99875 101093 102513 103542 105200 106917 109552 109776 112923 115064 116661 117566 117935 119630 121202 122175 125978 127014 127120 127931 129934 131701 134525 135671 147500 148725 149267 150286 150673 151062 152590 152857 154987 155025 156728 157142 157793 158791 159626 161009 161149 162680 165031 166274 166805 167088 167205 169154 169344 170507 171518 172104 172419 175118 175714 177245 177486 179674 180357 181780 184166 184699 189637 191050 192289 194826 195161 195605 196415 197388 198334 199843 199882 200345 204508 204584 207005 208074 208717 209338.

Po 250 zł. wygrały numery następujące:

63 254 762 904 **1012** 72 81 275 83 305 31 42 515 30 96 900 7 20 92 **2035** 49 100 4 12 19 62 208 57 341 46 635 738 54 89 814 93 960 77 **3282** 447 52 715 28 78 90 810 29 36 **4004** 40 50 207 84 348 517 66 668 727 906 **5220** 41 50 331 94 450 57 65 555 774 858 65 **6031** 126 63 244 375 84 477 588 95 657 754 930 96 **7134** 91 396 495 723 66 768 86 **8047** 89 268 402 72 596 606 52 735 50 905 12 16 **9036** 67 191 229 303 62 523 709 11 **10116** 52 251 57 72 366 453 512 29 30 763 857 905 **11026** 41 46 287 348 73 75 78 419 26 708 97 941 94 **12022** 38 130 388 436 52 83 628 53 737 800 3 14 **13153** 443 520 644 60 767 872 98 933 75 86 88 **14371** 89 99 509 702 17 30 35 38 66 67 68 805 975 96 **15035** 231 443 52 526 879 **16068** 199 355 406 10 509 31 96 615 61 776 829 918 **17095** 112 53 320 31 590 675 871 84 86 96 911 **18398** 557 62 703 815 42 950 52 65 **19338** 55 457 610 756 905 54 66 97 **20193** 307 50 72 88 431 52 58 600 97 802 **21326** 563 722 99 **22013** 182 273 387 406 507 11 39 680 706 **23154** 55 279 484 601 16 27 31 721 64 70 818 917 42 **24135** 44 246 316 34 35 406 37 81 507 29 39 49 52 616 17 732 93 981.

25068 111 366 430 49 70 632 802 **26157** 310 21 417 41 960 **27222** 73 302 553 600 44 718 804 42 **28007** 39 70 284 91 360 422 620 723 839 954 **29214** 64 477 99 543 64 645 52 83 747 972 **30289** 433 502 51 69 647 55 731 42 82 852 87 940 62 88 **31193** 214 26 84 356 413 776 807 29 **32018** 44 145 228 34 49 301 91 445 533 710 86 819 81 942 **33051** 65 70 90 269 567 665 718 43 876 945 **34093** 241 68 302 421 48 513 618 43 748 75 825 76 98 902 18 37 **35036** 92 103 18 28 282 85 651 800 912 90 **36064** 171 307 550 733 822 28 88 979 **37047** 64 70 126 224 317 532 64 650 786 824 979 **38006** 32 194 218 88 406 30 36 61 533 772 838 **39007** 87 342 48 470 528 87 684 965 **40078** 109 15 25 82 321 317 44 544 639 713 844 **41018** 112 62 219 29 74 314 47 86 420 67 590 616 77 737 43 46 58 904 73 92 **42120** 203 334 55 508 703 804 913 **43072** 96 236 480 569 636 810 54 905 19 99 **44007** 69 99 135 74 82 265 90 694 703 59 883 983 **45005** 28 150 261 442 61 658 866 38 48 **46030** 61 236 48 382 413 606 38 46 99 713 78 826 938 **47238** 303 60 559 699 719 97 854 57 931 87 **48163** 328 99 522 28 651 719 63 93 843 **49000** 65 259 328 493 533 817 986.

50024 250 99 336 43 457 67 508 702 917 65 96 **51000** 21 108 215 372 478 83 521 48 608 710 889 993 **52187** 275 392 409 41 83 535 611 25 991 **53121** 29 57 314 426 596 863 65 819 82 914 **54023** 93 101 43 61 246 81 379 467 683 910 51 69 78 **55092** 93 18 2009 384 401 5 85 780 95 821 **56057** 94 352 490 551 886 953 67 90 91 **57006** 8 19 56 118 32 82 84 214 326 45 582 604 23 46 784 966 **58213** 487 597 619 56 714 823 38 61 995 **59070** 85 312 660 99 844 **60049** 139 48 73 217 66 413 51 62 524 606 26 31 40 728 49 68 88 847 919 **61112** 28 84 93 219 386 422 649 57 749 894 954 98 **62029** 48 204 11 25 75 308 458 82 564 652 58 718 813 902 13 **63019** 47 63 72 134 42 57 333 404 15 30 512 53 92 659 707 52 60 803 939 **64006** 54 81 102 96 272 390 883 84 938 43 **65085** 98 224 32 361 96 409 500 4 77 78 79 614 712 42 61 69 902 43 49 55 **66017** 136 428 94 651 711 75 846 51 83 **67077** 256 384 403 50 540 719 55 88 861 966 **68113** 214 350 84 93 97 439 59 601 14 70 953 79 **69229** 383 485 514 19 30 644 809 54 96 **70021** 38 47 55 151 81 372 596 658 875 942 **71082** 97 106 85 86 94 277 84 307 572 726 37 94 810 34 913 **72083** 161 272 416 519 79 610 718 28 41 800 36 902 22 75 91 **73099** 360 81 603 12 804 **74067** 188 331 68 451 542 837 97.

75338 437 681 703 29 65 812 27 94 **76112** 289 482 99 546 650 96 712 57 888 933 86 **77078** 232 63 86 470 621 89 772 831 60 69 927 48 **78132** 53 76 240 84 345 70 480 618 94 700 32 806 928 88 **79046** 58 252 328 39 69 514 80 662 756 839 54 76 970 **80130** 42 200 48 77 416 27 63 725 857 978 **81112** 215 406 81 564 734 998 **82109** 48 53 87 455 65 93 616 25 736 75 93 825 94 **83020** 363 478 90 619 822 **84027** 99 231 311 20 40 404 56 83 599 816 938 41 82 **85046** 64 97 252 54 348 77 422 764 **86049** 51 238 313 498 522 621 66 830 68 910 **87086** 136 334 44 70 93 483 531 44 81 681 **88190** 322 406 542 60 95 616 86 880 **89070** 251 70 90 339 439 45 57 68 517 33 36 693 733 922 64 **90035** 103 476 607 43 886 **91024** 87 200 502 679 706 56 91 884 917 **92108** 66 68 93 344 72 84 448 85 505 29 43 601 29 761 843 48 985 **93088** 195 222 30 402 3 22 518 96 617 899 **94033** 181 241 92 458 896 **95078** 102 53 61 235 70 327 413 537 43 69 76 86 655 86 712 805 **96080** 101 81 98 262 406 534 71 98 960 84 **97018** 20 91 241 422 552 653 55 720 47 51 930 **98017** 82 510 25 682 92 779 813 57 967 **99052** 86 191 359 585 831 935.

100023 32 47 70 123 88 289 300 35 58 83 524 750 76 833 62 70 910 47 70 90 97 **101082** 182 210 22 448 49 61 556 624 48 823 61 980**102**015 26 329 419 44 81 561 97 747 840 83 92 903 **103042** 43 104 209 60 78 386 477 513 51 693 781 **104020** 50 63 69 80 130 343 459 584 646 66 84 737 80 97 852 958 **105121** 66 435 76 85 97 618 71 721 882 983 **106070** 75 113 218 392 517 680 790 861 904 54 63 84 **107066** 190 254 78 426 558 603 705 96 847 66 951 **108145** 261 72 380 535 95 608 39 46 85 97 746 810 56 939 49 **109104** 69 93 238 57 326 433 71 98 598 631 701 864 83 93 904 **110006** 222 343 75 428 538 694 **111050** 92 136 68 77 95 216 387 472 590 630 34 876 994 **112049** 81 184 237 390 481 99 645 53 71 725 832 71 937 **113025** 137 95 263 465 562 63 96 674 741 918 **114007** 18 67 143 387 486 516 23 32 71 680 737 39 91 929 **115005** 18 111 212 41 90 305 437 621 58 704 64 879 **116030** 329 98 486 544 49 687 713 40 856 901 41 49 **117123** 237 456 653 814 44 **118134** 89 208 301 8 56 474 519 691 **119014** 42 321 24 68 69 402 48 567 645 706 14 36 830 963 **120058** 168 299 513 25 692 732 910 75 84 **121148** 92 248 369 98 488 543 602 8 29 85 702 16 **122018** 82 106 48 220 68 368 76 78 441 75 524 45 635 61 98 963 **123019** 36 237 335 45 83 521 27 651 810 58 90 995 **124041** 43 58 89 209 56 99 323 79 414 603 65 847 92 969.

125060 173 92 230 56 79 338 94 404 29 502 620 59 66 68 948 **126025** 64 94 145 332 589 808 905 43 59 93 **127033** 53 58 121 339 43 50 59 79 430 572 604 45 97 719 60 87 99 808 34 48 50 932 **128001** 62 122 27 254 361 63 432 86 616 49 798 874 **129055** 199 221 443 594 615 782 94 835 **130020** 50 134 60 203 300 435 545 607 42 732 855 912 **131043** 139 81 86 281 348 412 21 27 698 770 815 91 97 955 **132217** 347 51 417 59 92 501 47 661 62 96 895 942 **133107** 70 299 426 70 510 74 611 23 700 902 **134032** 36 179 357 484 554 648 741 84 978 **135050** 80 84 159 89 252 302 45 432 90 759 892 922 42 48 63 93 **136016** 109 265 435 67 554 660 803 **137017** 22 61 81 298 417 70 526 45 627 53 796 984 95 **138069** 76 86 101 491 633 64 789 928 90 **139084** 89 131 69 231 99 429 36 42 98 597 603 750 835 945 **140104** 42 78 249 73 77 330 65 607 63 794 885 909 31 **141109** 364 405 554 718 858 89 917 87 **142023** 92 239 63 332 97 422 630 46 877 978 **143059** 65 150 70 291 372 91 472 99 562 601 43 61 718 79 844 68 906 41 45 **144069** 117 56 229 75 348 506 60 610 742 43 85 833 38 57 59 **145115** 320 25 485 88 919 28 **146104** 70 338 47 466 889 968 **147121** 248 318 55 628 779 88 92 867 **148171** 140 85 262 90 320 403 73 563 627 64 814 95 931 50 **149110** 205 53 74 78 95 402 90 503 657 798 909 44.

150116 18 58 87 271 325 54 408 22 59 677 84 860 98 989 **151035** 44 45 127 229 80 348 99 419 22 525 91 631 99 716 813 980 **152036** 77 93 172 229 57 69 486 509 628 91 725 65 885 96 965 **153004** 53 155 364 407 508 718 970 **154060** 145 142 308 86 480 95 509 42 46 51 682 733 59 88 880 **155121** 77 344 481 648 795 800 07 954 **156108** 36 316 19 97 59 47 521 75 636 792 882 85 996 **157086** 395 97 578 85 86 89 705 74 834 44 993 **158051** 31 273 336 61 412 518 47 69 614 763 862 **159092** 102 249 303 516 32 621 81 742 79 810 952 94 **160012** 102 30 61 297 506 14 839 72 75 907 69 73 74 88 **161007** 17 158 59 99 224 409 31 42 670 90 836 81 **162076** 84 202 79 96 56 640 823 61 925 72 **163021** 126 225 45 52 312 60 419 34 76 580 650 54 709 844 927 **164028** 34 144 76 244 480 502 18 672 731 **165099** 366 458 512 613 67 720 45 83 84 855 **166019** 31 40 227 394 429 46 544 85 89 733 54 74 846 67 929 30 **167252** 93 333 40 84 490 584 632 796 834 **168094** 113 248 81 309 38 432 64 625 69 79 823 79 954 88 **169286** 97 318 69 89 437 74 94 524 40 68 91 640 97 710 14 804 25 904 20 54 **170011** 37 181 276 78 381 629 70 931 **171015** 142 57 63 70 248 579 654 85 915 **172037** 67 123 201 81 590 795 830 49 981 **173327** 50 481 96 772 843 941 66 **174068** 231 351 511 28 99 605 94 720 907 74.

175177 234 360 592 98 602 06 95 718 959 **176026** 138 59 66 225 72 305 23 29 504 626 43 775 813 90 **177092** 185 333 97 550 87 655 978 **178050** 75 134 97 221 78 319 60 427 572 606 748 53 987 99 **179003** 12 100 312 27 447 50 513 40 759 802 36 **180277** 81 320 41 91 433 569 600 712 13 850 89 99 901 73 95 **181086** 198 241 391 456 720 54 57 886 988 **182082** 125 82 32 96 436 44 931 45 **183029** 147 70 207 85 313 20 38 93 653 756 863 991 **184223** 93 96 356 451 501 22 65 639 52 56 72 778 823 910 80 94 **185060** 76 163 208 303 491 571 696 97 752 861 949 **186113** 382 506 671 84 768 894 **187073** 82 88 115 229 330 58 70 511 702 19 54 **188145** 92 215 626 52 710 14 58 802 04 14 **189113** 21 53 91 287 507 53 96 730 80 825 78 **190097** 177 81 213 43 95 351 75 93 502 50 600 27 865 **191010** 184 210 31 330 48 433 54 534 648 749 **192083** 278 472 530 803 63 75 88 92 956 **193000** 142 66 72 252 66 318 33 417 575 80 678 907 57 **194004** 279 83 388 417 585 736 886 916 68 **195082** 262 371 460 518 32 65 631 38 63 796 808 **196055** 134 76 84 295 337 407 16 503 51 664 85 711 819 **197009** 85 90 232 328 461 507 676 754 83 978 **198011** 28 70 258 322 23 697 748 824 42 920 **199075** 142 46 49 91 97 236 413 538 47 618 79 885 907.

200044 69 134 63 535 63 64 632 82 765 91 910 **201000** 30 48 258 329 52 92 99 430 49 605 777 814 83 938 **202097** 187 244 91 364 99 510 36 62 624 743 **203013** 26 36 72 357 491 521 30 97 639 98 723 818 44 917 19 24 27 29 35 51 **204066** 123 201 386 518 681 861 93 **205024** 180 322 28 29 94 513 739 **206060** 336 437 520 52 67 619 46 778 834 71 75 944 69 **207013** 115 78 219 77 410 14 513 685 702 42 985 98 **208125** 82 223 557 671 84 712 21 838 968 **209044** 87 140 211 311 429 592 662 64 87 773 872 936.

(Ciągnienie od 9 września do 14 października 1931 r.)

Reklamę gazetową
na terenie
Małopolski i Podola
rozpowszechnia korzystnie
Kurjer Lwowski
Lwów, Zimorowicza 17.

Kursy malarstwa
prof. A. Hannytkiewicza
ul. Grochowe Łąki 1
rozpoczynają się **12 października.**
Wpisy w godzinach od 11—1.
zw 11 348

UZNANA W CAŁEJ POLSCE ZA NAJLEPSZĄ
HERBATA
H H
Z „KOPERNIKIEM"
SKŁAD GŁÓWNY
WARSZAWA · BRACKA 23
WARSZAWSKIE TOWARZYSTWO HANDLU HERBATĄ
A. DŁUGOKĘCKI · W. WRZEŚNIEWSKI · SP. AKC.
NA ŻĄDANIE WYSYŁAMY HERBATĘ OD 1-go KLGR.
POCZTĄ ZA ZALICZENIEM
zw 0 146

†

Dnia 6 października 1931 r., zasnął w Bogu, po długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy syn, brat, siostrzeniec i kuzyn, ś. p.

Zenon Świderski

w 19 wiośnie życia. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 9 października, o godz. 15-tej z domu żałoby, Traugutta 38, o czem donoszą Krewnym i Znajomym

w ciężkim smutku pogrążeni
zw 11 346/7 **rodzice i rodzeństwo.**

†

Dnia 5 października r. b. zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Józef Siemianowski

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 8. b. m., o godz. 3-ciej po poł. z domu żałoby, ul. Fr. Ratajczaka 28.

O liczny udział członków w pogrzebie prosi

Towarzystwo Młodych Przemysłowców w Poznaniu.
Wypadek 218. rw 3 025/6

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci najdroższego męża i tatusia, ś. p.

Stanisława Skoczylasa

b. inspektora Budownictwa Państw. Inspekcji Budowlanej w Krotoszynie

odprawi się w piątek, dnia 9 października rb., o godz. 8,30 rano, w kościele św. Marcina

msza św. żałobna

o czem zawiadamiają Krewnych i Znajomych

żona z córeczkami i rodzina.
Grudziądz, Poznań. zw 11 349

Dnia 6-go października 1931 r., zmarł członek cechu naszego, ś. p.

Fritz Siebert

przeżywszy zaledwie lat 35.

W Zmarłym straciliśmy gorliwego członka i szczerego kolegę.

Pamięć o Nim pozostanie w sercach naszych na zawsze.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 10. bm., o godz. 5-tej po poł., z kaplicy cmentarza św. Pawła przy ul. Grunwaldzkiej. zw 11 343

Cech Mistrzów Cukierniczych
na okręg Poznańskiej Izby Rzemieślniczej w Poznaniu.

We wtorek, 6. bm., zasnął w Panu, kilkakrotnie opatrzony Sakramentami św., w 57 roku życia, mój ukochany mąż, nasz najdroższy ojciec, syn, brat, zięć, szwagier i teść, ś. p.

Stanisław Kaźmierczak

Pogrzeb odbędzie się z domu żałoby, Stary Rynek 59/60, na cmentarz Farny w piątek, 9. b m., o godz. 3 po południu.

Przyjaciół proszą o modlitwę

w smutku pogrążeni
zw 11 344 **żona z dziećmi i rodzina.**
Poznań, Stroszki, Toruń, Gostyń.

Wróciłem
Dr. Kostrzewski
Słowackiego 40, tel. 64-55
zw 11 256

Skupujemy za gotówkę w każdej ilości
makulaturę, ścinki drukarskie, akta
i płacimy najwyższe ceny. dw 1278
Sortownia makulatury — Sulerzyski i S-ka
Centr. Poznań, ul. Śpichrzowa, pl. 74-80, telefon 77-60.
Oddział II. Tama Garbarska 27, telefon 56-96.

Restauracja „Cechowa“
ul. Sew. Mielżyńskiego nr. 23
właśc. **W. Jabłoński.**
Jutro w czwartek, dnia 8 b. m.
Polecam specjalności:
Prosiak pieczony z sał. selerową
Kołduny po litewsku | **Czarnina**
Bażant z winną kapustą | **Kaczka pieczona**
Comber sarni z borówkami | **Gęś pieczona**
Indyk z komp.
Wielki wybór rozmaitych potraw.
Dobrze pielęgnowane piwa:
Kobylopolskie, Żywieckie, Pilzneńskie (Prazdrój)
Pw 7955-40,39

BACZNOŚĆ! BACZNOŚĆ!
Codziennie od godz. 5–7,30 po południu
w MOULIN ROUGE
w lokalach parterowych
salonowy koncert i Dancing
Ceny rewelacyjnie niskie!
Pw 7788-89,144 **Kawa lub herbata 70 groszy.**
Do dyspozycji salonowi tancerze. — Nowa orkiestra.

Leçons de français
Poznań, Ogrodowa 12 m. 28
prix modérés
littérature
conversation
prép. baccalauréat
— Parisienne diplômée —

Restauracja „POD STRZECHĄ“
pl. Wolności 7.
Jutro w czwartek, 8-go b. m.
mięso i kiszki z kotła
wyrobu domowego.
Uprzejmie zaprasza
Pw 7 951-40.37 **Wanda Stenzlowa.**

Już tylko kilka dni.
Całkowita wyprzedaż
z powodu likwidacji wyprzedajemy towar za wszelką możliwą cenę.
WIZA i GÓRECKI,
Plac Wolności 10. zw 11 350

A. DENIZOT, Luboń (Poznań)
poleca
drzewa i krzewy owocowe, parkowe i ozdobne, róże, konifery, rośliny na żywopłoty
Cennik na żądanie! Cennik na żądanie!
Pw 7 950-57.200

Bona-Francuska
z dobremi świadectwami może się zgłosić przy **ul. Słowackiego 19, piętro II,** między 3,30 a 4,30 po południu. zw 11 317

krzywicę gruźlicę wycieńczenie leczy witaminowo wapniowy Biocalcol Klawe
Tw 315

BEZ WYSIŁKU W PRACY
Wosk płynny
„HYGIENA“
czyści i poleruje podłogi, linoleum i wyroby ze skóry.
Centralne Laboratorjum Chemiczne
Warszawa. nw 5837

Nowości wydawnicze!
ATAK SĘPOW. **Macieja Wierzbińskiego powieść** fantastyczna z roku 1935. Szpiegostwo Niemców w Gdyni. Romans sensacyjny. Polska zabiera Gdańsk! Stron 296. **Cena zł 7,—**
D'ARTAGNAN. **A. Dumasa niewydany dotąd rękopis** Ciąg dalszy Trzech Muszkieterów. Stron 303. **Cena zł 4,—** zw 11 161/2
Do nabycia w wszystkich księgarniach.
Wielkopolska Księgarnia Nakładowa
Karola Rzepeckiego Sp. z o. o. w Poznaniu

KINO RENAISSANCE
Po raz pierwszy w Poznaniu!
„U progu Gilotyny“.
Film z czasów rewolucji francuskiej. Nadprogram:
„W krainie nieznanych ludożerców“.
Pw 7 954-40 88

2 domy
z piekarnią i ogrodem w Krotoszynie **sprzedam** za cenę zł 55 000. Zgłoszenia **„Par“,** Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod **nr. 39,197**
Pw 7875-89,197

Pierścionek pamiątkowy
z niebieskim kamyczkiem **zgubiono** w okolicy Starego Rynku. Uczciwemu znalazcy udzielę **40 zł nagrody** za łaskawy zwrot. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod **zw 11 341**

W jaki sposób możliwem jest naprawić - uzdrowić skrzywienie kręgosłupa? Największe uznania, świetne wyniki. Żądajcie ilustrowanej broszury — **Franz Menzel, Breslau 2, Claassenstr. 5. Abt. 81.**
nw 5708

Sprzedaż
ziemniaków
w małych i większych ilościach. Zgłoszenia przyjmuje
Mat. Budzyń
p. Mosiną.
zw 11 340

Licytacja masy upadłościowej.
W czwartek, dnia 8 października 1931 r., o godzinie 10,30 przy ul. Półwiejskiej 9, sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę:
wagon rozmaitych listew do obrazów, około 4 000 rozmaitych obrazów jak religijnych i innych bez ram i 200 djamentów do rżnięcia szkła.
Licytacja odbędzie się nieodwołalnie. nw 6041
J. Bartkowiak,
kom. sądowy, Poznań, ul. Poznańska 58 a, telefon 75-24.

W śródmieściu
przy jednej z najbardziej ożywionych ulic Poznania są **do wynajęcia**
OBSZERNE LOKALE
odpowiednie na biura adwokackie, handlowe i t. p., także dla lekarzy (ewentl. na klinikę). Łaskawe zgłoszenia przyjmuje Kurjer Pozn. **zw 11285**

Ofiary na ubogich i bezrobotnych miasta Poznania złożyli do 5. 10. 1931 r.: Komunalny Bank Kredytowy zł 500,—, Tow. Ubezpieczeń „Vita“ na mocy apelu J. E. Ks. Prymasa zebrano przez pracowników tegoż oddziału na upominek imieninowy p. Dyr. Wacława Raitera zł 300,— w myśl jego życzeń na bezrobotnych, Krajowe Ubezpieczenie Ogniowe zł 300,—, Pozn. Kolej Elektryczna zł 150,—, Inż. Andrzejewski zł 100,—, Bank Polski zł 100,—, Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń „Vesta“ zł 100,—, Bank „Vesta“ zł 100,—, Poznańsko - Warszawskie Tow. Ubezpieczeń zł 100,—, Centrala Żarówek zł 100,—, Tow. „Pielgrzym“ zł 100,—, Tow. „Pielgrzym“ zebrano na zebraniu dnia 4. 10. 31. zł 53.50, Jan Stachowiak zł 50,—, Cukrownia - Gostyń zł 50,—, Fa. „Agra“ zł 300,— I. rata zł 50,—, Fa. Stempniewicz zł 150,— I. rata zł 25,—, Tow. Młodych Przemysłowców zł 120,— I. rata zł 20,—, Karchowski zł 15,—, Tow. Żeńskie „Sokół“ XVI. Jeżyce zł 60,— I. rata zł 10,—, Fa. „Storol“ wzamian kwiatów na imieniny p. Dyr. Żabickiego pracownicy na bezrobotnych zł 12,—, N. N. zł 10,—, Ks. Dr. Kozłowski zł 10,—, Nowak zł 10,—, N. N. zł 6,90, Leciejewska zł 2,—, Fa. Balcerowicz 20 bochenków chleba, Fa. Knast 13 bochenków chleba, Fa. Pawel 1 kosz bułek. Szanownym Ofiarodawcom serdeczne „Bóg zapłać“ składa **Pozn. Okręg „Caritas“.**
zw 11 339

W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy **J. Głowacki i S-ka,** Poznań, Stary Rynek 72/73 zatwierdza się układ zapobiegawczy przyjęty przez wierzycieli w dniu 7 września 1929 r. Poznań, dnia 22 września 1931 r. **Sąd Grodzki 2 a.** nw 6 026

Na wniosek firmy **Adam Mrozikiewicz,** Hutownia towarów krótkich w Poznaniu, ul. Nowa 11 a, otwiera się postępowanie układowe. Poznań, dnia 22 września 1931 r. **Sąd Grodzki 2 a.** nw 6 023

UCHWAŁA. Postępowanie zapobiegawcze nad majątkiem firmy **Joanna Łuczak,** Poznań, plac Wolności 10, uchyla się na skutek prawomocnej uchwały, zatwierdzającej przyjętą na terminie ugodowym w dniu 27 lipca 1931 r. ugodę. Poznań, dnia 21 września 1931 r. **Sąd Grodzki 2 a.** nw 6 024

UCHWAŁA. W sprawie postępowania zapobiegawczego nad majątkiem kupca **Jana Kaźmierskiego** w Poznaniu, ul. Wrocławska 7, odmawia się wnioskowi z 16. b. m. o udzielenie odroczenia wypłat. Poznań, dnia 28 września 1931 r. **Sąd Grodzki 2 a.** nw 6 025

UCHWAŁA. W sprawie postępowania układowego wdrożonego na wniosek dłużnej firmy **Wielkopolska Hurtownia Siodlarska** W. Stefański w Poznaniu, Stary Rynek 53/54 zwołuje się w myśl art. 49 nast. rozp. o zapobieganiu upadłości z dnia 6 marca 1928 r. Dz. Ust. R. P. Nr. 27, poz. 244 ogólne zgromadzenie wierzycieli na dzień **15 października 1931 r.,** o godz. 10,30 przed Sądem Grodzkim w Poznaniu, ul. Młyńska, pokój 23. Poznań, dnia 26 września 1931 r. **Sąd Grodzki II a.** nw 6 027

W tutejszym rejestrze spółdzielni liczba 322 wpisano dnia 12 września 1931 r. przy spółdzielni: **Rolnicza Spółdzielnia Ziemniaczana** z ogr. odp. Poznań, że w miejsce ustępującego członka zarządu Wilhelma Forstmanna wybrano Hansa Coelle z Gwiazdowa. Poznań, dnia 1 października 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 6 022

PRZETARG PRZYMUSOWY
W piątek, dnia 9. 10. rb., o godzinie 12 w południe sprzedawać będę w Rogoźnie publicznie najwięcej dającemu za gotówkę:
2 młewniki bez walców rozmiar 300 × 600 i 300 × 800
Zbiórka przed Młynotwórnią.
Ćwikliński, kom. sąd., Rogoźno.
nw 6 042

LICYTACJA PRZYMUSOWA
W piątek, dnia 9 października rb, o godz. 11-tej przy ul. Wolnica 2 (w podwórzu) odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:
maszyny do pisania, 2 maszyn do szycia, 2 biurek, kanapy, bufetu, szafy do rzeczy, lustra, 6 krzeseł, 2 stołów składowych, 2 regałów, umywalni, 3 stołów, warsztatu stolarskiego, aparatu Elektrolux, 4 puszek do kawy, karabinu, sztucera, 2 tokarek, pompy, prasy hydraulicznej, 100 mtr. listwy, pary słuchawek, strun do skrzypiec i bas, samochodu ciężarowego i kolnierzyków męskich. nw 6 149
Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.
Poznań, dnia 7 października 1931 r.
MAGISTRAT XIII/4.

PRZETARG PRZYMUSOWY
W piątek, dnia 9. bm., o godz. 12,30 przy ul. Kanałowej 17, sprzedawać będę najwięcej dającemu za gotówkę:
maszynę do pisania „Ideal B“. nw 6 043
Daroszewski, kom. sąd. Poznań, ul. Szamarzewskiego 36.

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

SPRZEDAŻE

Okazja
obraz starożytny olejny „Rococo“ sprzedam bardzo tanio. Obejrzeć „Zgoda“, św. Marcin 69.
nw 6131

Majątek ziemski
przeszło 600 mórg (Poznańskie) z dobremi budynkami inwentarzem zapasami, na sprzedaż. — Wpłaty 100 000 bez pośrednictwa ewentl. zamiana na dobrą kamienicę w Poznaniu nie wykluczona. Oferty Kurjer Poznański
zdw 70 523

Gabinet
męski z klubami w skórze, pozatem gabinet męski bez klubów, bardzo ładne wykonanie, odda okazyjnie Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, telefon 24-42. Pw 7 940-40.28

Sypialnię
mahoniową, orzechową, dębową oraz białą odda tanio Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, telefon 24-42. Pw 7 937-40.24

Jadalnię
dębową sprzedam od 3—6. Adres wskaże Kurjer Poznański
zdw 70 126

Pianino
czarne, marki Schimmel — Lipsk odda okazyjnie Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, telefon 24-42. Pw 7 939-40,25

Fortepian
czarny, Irmler — Lipsk, odda tanio Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, telefon 24-42. Pw 7 938-40,26

Miód
pszczelny lipcowy kuracyjny 18 złotych, orzechy włoskie świeże 14, opakowanie pięciokilowe franko Katz-Schatzberg, Zaleszczyki
zdw 68 931

Płachty
nieprzemakalne worki do cebulderki na konie, dostarcza najtaniej Wejman Syn, Poznań, Kościelna 24 zdw 60 905

Domy — wille
na 15-letnie spłaty budujemy na własnych terenach pod Poznaniem. Parcele 1 m² w cenie od 50 gr. Dom. Abdank, Al. Marcinkowskiego 13 pokój 15, tel. 3715. Pw 7238-37.104

„Terrana“
szlachetna zaprawa fasadowa. E. Werner, Oborniki, Dworcowa 54, telefon 48. nw 5019

Maszynę
do szycia (Singer) okrągłem czółenkiem. Fabryczna 9, m. 11.
zdw 70 728

Morwy białej
4 letniej, wysokość ca. 2 mtr., w ilości 4.000 sztuk, w cenie ca. 50 gr za sztukę, sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 722

Skład rzeźnicki
centrum Poznania, narożnik urządzeniem maszynerją, towarem 5 pokoi sprzeda za 20.000 zł wspólnik nie wykluczony. Faleński, ulica 27 Grudnia 5, III ptr., tel. 87-20. zdw 70 671

Skład
tow. krótkich sprzedam spiesznie z powodu choroby. Adres Kurjer Pozn. zdw 70 632

Korzystaj
ze sposobności i kup wprost w Hurtowni Porcelany — szklanki — kieliszki szlifowane — serwisy kawowe porcelana 8.50 — obiadowe 6 osób porcelana 39 — garnitury umywalkowe 7.50 — alpakę — prezenty ślubne. Wroniecka 24, podwórze. zdw 70 702

Drzewka
orzechowe, Traugutta 32.
zdw 70 816

Powózkę
tanio sprzedam. Knapowskiego 26 (Górczyn). zdw 70 183

Meble
solidne tanio wprost fabryce Julian Węcławski, ul. św. Rocha 8. Składu w mieście niemam. Pw 7239-57.41

Kapelusze damskie

w najnowszych fasonach oraz skórki na obsady po cenach najniższych poleca P. Szczawińska i S-ka. ul. Wodna 1. Przyjmujemy asygnaty Kredytu. Pw 7762-39.68

Futra
spody pod futra, lisy i skóry wszelkiego rodzaju kupuje się najtaniej w firmie Józef Dawid, Poznań, ul. Nowa 11. Przyjmuję asygnaty Tow. „Kredyt". Pw 7241-37.109

Motor
leżący naftowy 8 HP., młocarnia szerokomłotna z czyszczeniem, 1 piec żelazny 47×147 centm., używane kilka nowych sieczkarek korzystnie na sprzedaż. J. Dekowski, Środa. zdw 69 640

Parcelę
pod budowę sprzedam tanio. Poznań, ul. Warszawska. Wiadomość: Szamarzewskiego 37, skład zdw 70 484

Wózek
dziecięcy bardzo dobrze utrzymany. Adres Kurjer Poznański zdw 70 483

Maszynę
do pisania „Adler", radjo 4 lamp, korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 476

Rower
męski sprzedam. Św. Wojciech 22/24, m. 16. zdw 70 458

Futra damskie
nowe seal, źrebce, piszczaniki tanio na sprzedaż. Skryta 15, m. 5. zdw 70 457

Futro męskie
spód nutriety, kołnierz oposy nowe tanio na sprzedaż. Skryta 15, m. 5. zdw 70 456

Motocykl
z przyczepką New Hudson, Dąbrowskiego 62 zdw 70 444

Ostrolabja
dioptrami, stojakiem, tanio. Stolarska 2, mieszkanie 1. zdw 70 442

Kasę
„National" z zapędem elektrycznym na kilka obsług, odda okazyjnie Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, telef. 24-42. Pw 7 941 40.27

Parcele
przy kościele łazarskim ul. Dąbrowskiego sprzedam na dogodnych warunkach 5 zł m kw. Maciejewski, Dąbrowskiego 88. zdw 70 323

Ford
1½ tonn na dobrych oponach tanio na sprzedaż. Zgłoszenia Przepadek I, w ogrodzie. rw 3001

Starożytne
okazyjne srebra, bronzy, kryształy, porcelana, meble, obrazy, sztychy, broń. Ceny dostosowane do warunków. Kupno — sprzedaż. Antykwarnia Antoniego Pióro, Aleje Marcinkowskiego 28. Pw 7 231-36.65

Dom
piętrowy ze składem w Gnieźnie na sprzedaż, dochód 300 zł miesięcznie. Cena 32.000, wpłata według ugody. Zgłoszenia Kostrzewski, Gniezno, Grzybowo 37. nw 6151

Futro
męskie piżmowce na średnią osobę korzystnie do sprzedania. Św. Wojciecha 6 mieszkanie 5. zdw 70 448

Parcela
przy ulicy Wawrzyńca 3 000 metrów, 100 metrów frontu po 8 złotych metr do sprzedania. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 429

Kamienica
Poznań, okazyjnie 3 fronty, 30.000 wpłaty sprzeda Jaśkiewicz, Fredry 6. rw 3030

Fuzję
16. i 12. sprzedam 120 wzgl. 150 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 702

Parcele
w górnej części Wildy sprzedam Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 409

Jadalnie
nowoczesne, półpolerowane poleca tanio Stolarnia Kanałowa 13 zdw 70 436

Starożytne meble
mahoniowe, brzozowe, duży dywan, dywaniki perskie, chusta turecka, obrazy, zegary na sprzedaż. Skarbowa 4, parter; lewo. zdw 70 637

Za bezcen
sprzedam motocykl „Indian-Scout", model 1930 w pierwszorzędnym stanie. Spieszne oferty: Pankowski, Tczew, Słowackiego 1. nw 6 152

Majątek 2 500 morgowy wydzierżawię
inwentarze żelazne, gorzelnia, ziemia pszenno-buraczana, 125 funtów żyta z morgi, na 12 lat. Wiadomość: „Informator", Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 70 732

Samochód
„Oldsmobil", gotowy do jazdy w dobrym stanie sprzedam za 1 200. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 729

Sprzedam
kufer, naczynia kuchenne, nakrycie na leżankę, łóżko, lustro. — Wieklińska, Strzelecka 19. zdw 70 664

Sprzedam
dorożkę samochodową. Adres Kurjer Pozn. zdw 70 666

Skład kolonjalny
mieszkanie na prowincji sprzedam, istnieje kilkadziesiąt lat bardzo dobra egzystencja. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 703

Skład
cukierków 4.000 zł śródmieściu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 694

Futro
damskie (sobolowe) sprzedam. — Cieszkowskiego 7, m. 12. zdw 70 699

Fortepian
czarny, krótki, dobrym stanie zł 450 sprzedam. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 70 690

Restauracja kawiarnia
dobrze prosperująca, w śródmieściu, z mieszkaniem korzystnie zaraz do oddania. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 70 707

Skład
kolonjalny, dobrze zaprowadzony mieszkaniem tanio sprzedam. — Marszałka Focha 153, Szymański. rw 3011

Firany
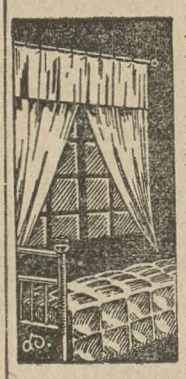
tiulowe, woalowe madrasowe, kołdry na wacie i wełnie własnej fabrykacji już od 14.50 Wełna chemicznie czyszczona na kołdry kg od 12 zł Wata od 2 zł kilogram. — W. Groszkiewicz, Poznań, ul. Wrocławska nr. 3. Hurtownie i detalicznie. Pw 7 786-36.98

Materace
2 używane, czyste 30 zł. Kraszewskiego 28, m. 6. jw 1647

Półciężarówkę
1½ tonny, z powodu likwidacji sprzedam za gotówkę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 780

Plac
budowlany, parcele sprzedam tanio. Piekary 10 — 3. zdw 70 784

Sypialnie
sprzedaję najtaniej. Stolarnia, Rybaki 15. zdw 70 772/3

Fortepian
27. Grudnia 9, III. zdw 70 755

Rozlewnię piw
dobrze położoną i zaprowadzoną na prowincji z powodu zmiany stosunków rodzinnych sprzedam lub wydzierżawię — z budynkami lub bez. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 793

Wagę do bydła
jako kupno okolicznościowe z tegorocznym stemplem poleca S. Mazer, Oborniki, handel żelaza. zdw 70 721

Piekarnia
w Poznaniu z dużemi ubikacjami i mieszkaniem oraz koń i wóz ewentl. z meblami z powodu wyjazdu na sprzedaż. Adres Kurjer Poznański zdw 70 009/10

Singera
wpuszczaną, gramofon, sztucer, sieczkarkę, silnik elektryczny sprzedam. Szamarzewskiego 19, mieszkanie 4. zdw 70 420/1

Zakład
fryzjerski z mieszkaniem sprzedam. Głowacki, Poznań, Wielkie Garbary 39. zdw 70 614

Biurko
tanio Pocztowa 31a, wysoki parter, pracownia tapicerska. zdw 70 616

Domek
nowowybudowany pod Poznaniem, ogródek 4.400, wpłaty 3.500 sprzedam. Jeżycka 36, skład. zdw 70 609

Wilczek
rasowy. Łąkowa 16. I., prawo. zdw 70 605

Kiosk
sprzedam poważnemu reflektantowi 3.800. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 598

Sprzedam
lustro, kanapę itp. Patrona Jackowskiego 3, m. 4. zdw 70 599

Dwa
damskie płaszcze nowe zimowe sprzedam. Marsz. Focha 94, mieszkanie 12. zdw 70 538

Restaurację
pełnym wyszynkiem centrum Poznania sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 562

Skład okazja
centrum, dwa okna, za pół ceny z towarem, spiesznie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 592

Piec
przenośny 45 zł łóżeczko 12 zł na sprzedaż. Chwaliszewo 34, mieszkanie 6. zdw 70 510

Bernardyn
1½ roczny, rasowy, piękny okaz tanio do sprzedania. Zgłoszenia Rzeczypospolitej 8 parter, lewo. zdw 70 574

Repozytorjum
oszklone tanio do sprzedania. — Wiadomość: Rybaki 3, Czerwińska. zdw 70 528

Kąpielkowy
piec łazienkowy na gaz tanio. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 532

Para koni
kare ujechane pojedyńczo i w parze rasowe 7 i 8 lat tanio na sprzedaż. Kramarska 25. zdw 70 488

Skład
urządzenie oszklone tanio. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 570

Dom
handlowy, piekarnię pełnym biegu pod Poznaniem sprzedam, cena 15 000, dochód roczny 1 500 zł. Zbierski, Środa — Poczta. zdw 70 567/8

Skład
rzeźnicki w Poznaniu na sprzedaż kamienica lub bez. Kopernika 5 mieszkanie 6. zdw 70 579/80

Maszyny do pisania
z gwarancją pierwszorzędne nowe zł 690,— a używane z gwarancją i prawem zamiany od zł 95.— Skóra i S-ka, Poznań, Al. Marcinkowskiego 23. Sw 4/5

Z powodu
wyjazdu sprzedam tanio całkowite umeblowanie. Zgłoszenia: Aleja Małopolska 8, Jaworowicz. zdw 70 527

Szpic
rasowy, czteromiesięczny, na sprzedaż. Grudzieniec 28, mieszkanie 3. zdw 70 648

Sprzedam
powózkę 200 zł. Poznańska 15, m. 1. zdw 70 661

Kamienica
ze składem, wolny skład i mieszkanie, w bardzo dobrym stanie budowy, remiza, chlewy, wielki ogród i miejsce do budowy w najlepszem położeniu w Kaletach na Górnym Śląsku z wolnej ręki do sprzedania za cenę 35.000 zł. Zgłoszenia Jakób Respondek, Wielkie Hajduki, ul. Krakowska 1. zdw 70 718

Folwark
275 mórg, zabudowanie wellbowane, elektryczne oświetlenie, inwentarzem, cena 75.000, wpłaty 20.000, sprzedam. Nowak, Poznań, Kramarska 15. zdw 70 672

Na pończochy
wielka zniżka cen — A. Szymański, Specjalny magazyn pończoch. Poznań św. Marcin 1 przy placu św. Krzyskim. Pw 7031/32-35.149/150

5 KUPNA

Dom
kupię w Poznaniu przy wpłacie 15 tysięcy zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 355

Wilkę
4-pokojową, morgę ogrodu w Swarzędzu, Murowanej Goślinie, Żabikowie kupię bezpośrednio od właściciela. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 337

Kupię
czynszowy dom na Łazarzu — Jeżycach, wpłaty 50 000. Przejmę hipotekę. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 70 548

Skład
z mieszkaniem wynajmę lub kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 464

Willę
ogrodem kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 452

Mająteczek
blisko Poznania, dom, ogród, woda, lasek kupię. Oferty opisem Kurjer Poznański zdw 70 450

Kupię
dom lub willę w Poznaniu lub przedmieściu, blisko tramwaju (Puszczykowo o ile blisko kolei), wpłaty do 35 000 zł. Zgłoszenia piśmienne „Rola". Poznań, św. Marcin 48. zdw 70 611

Ładny domek — willę
z ogrodem w okolicy Jeżyc ku Ławicy kupi Krobski. — Dom Chrześcijański, Poznań. zdw 70 534

Książki
powieściowe, naukowe. Antykwarjat, Strzelecka 2. zdw 70 498

Kupię
gospodarstwo 15 do 30 mórg możliwie za list hipoteczny płatny za 17 miesięcy na sumę 1 238,— dolarów zabezpieczony podwójnie. S. Put, Rogoźno (Wielkopolska). zdw 70 419

Resztówki
do 150 mórg masywnemi budynkami przy wpłacie 40 000 spiesznie poszukuje Nowak, Poznań, Kramarska 15. zdw 70 673

Kupię
dom w Poznaniu, wpłaty 14.000. Zgłoszenia Kurjer Poznański. zdw 70 608

Składu
przyległem mieszkaniem poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 603

Płyty
używane do gramofonów kupię. Zgłoszenia zdw 69 239

Skład
kolonjalny z mieszkaniem wprost od właściciela. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 587

Urządzenie
fryzjerskie (3 obsługi). Oferty Kurjer Poznański zdw 70 530/31

Kupię dom
we większem mieście, uregul. hipoteki i w dobrym stanie przy wpłacie 25 000 zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 70 515

Harmonjum
kupi okazyjnie Małe seminarjum, Ninino, poczta Ryczywół, powiat obornicki. zdw 70 801

Szafę
składową, 3 metry szeroką, kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 781

Kupię
futro karakułowe. Bliższe warunki do Kurjera Poznańskiego zdw 70 767

Samochód
limuzynę używaną, lecz w dobrym stanie, kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 720

Dom
6—7 pokojowy przy ruchliwej ulicy Poznania, które będą wolne, kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 689

6 KAMIENICE

Willę
sprzedam Poznaniu 46 000 zł — wpłaty 15 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 634

7 PIENIĄDZ

Ca. 50 000 złotych
pożyczki dam na hipotekę kamienicy w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 461

Pożyczki 400 zł
poszukuje urzędnik na stałej posadzie na 2 mies., wysoki procent Oferty Kurjer Poznański zdw 70 479

30 000 zł
pożyczki pod zabezpieczenie hipoteczne poszukuje. Zgłoszenia upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 70 410

50 000
poszukuje na I. hipotekę majątku ca. 1.000 mórg, 10 klm. od Poznania. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 657

3 000
wyjazd za granicę, zysk miesięczny 100%. Oferty kapitalistów, kapitalistek pod Kurjer Pozn. rw 3023

Pożyczki
poszukuje kawaler, rzeźnik 5 000 do założenia interesu rzeźnickiego w Poznaniu lub wspólnika — (wspólniczki) Oferty Kurjer Poznański zdw 70 566

100 — 150 000 zł
na I. hipotekę kamienic w Poznaniu wypożycze. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 657

Premjowane
100 sztuk pożyczki budowlanej sprzedam po 35 zł. Oferty Kurjer Pozn. rw 3024

30 000
dam na I. hipotekę kamienicy w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 768

Wspólnika
cichego lub czynnego od 5—8 tys. zł potrzebuje koncesjonowane przedsiębiorstwo. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 70 629

Pożyczek udzielam
w mniejszych kwotach pod zastaw w dom. Oferty z podaniem zastawu i procentu. Kurjer Poznański dw 1 312

Sprzedam
hipoteki klauzula w dolarach 16 000 i frankach szwajcarskich 10 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 804

20 — 30 000
na I. hipotekę posiadłości w pobliżu Poznania poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 794

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
6 pokojowe, II. piętro, bliskości Sądu Okręgowego, wzgl. głównej poczty wprost od gospodarza do wynajęcia Miesięczny czynsz 300 zł. Oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 70 387

Sześciopokojowe
komfortowe śródmieściu, III. p., zgodą gospodarza, zaraz wolne. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 311

Czteropokojowe
mieszkanie do wynajęcia. Dębiec, św. Szczepana 10. zdw 70 324

Trzypokojowe
willa. Wiśniowa 102. zdw 70 478

Trzypokojowe
mieszkanie na Wildzie odstąpię zaraz. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 582

Czteropokojowe
z komfortem, centralne ogrzewanie, podzielne na 2 samodzielne mieszkania, dwom rodzinom natychmiast. Szelągowska, willa 10. zdw 70 472

Czteropokojowe
komfort umeblowaniem zaraz. — Oferty Kurjer Poznański zdw 70 449

Mieszkanie
6 pokojowe, wysoki parter, Skarbowa 4, zaraz do oddania, 260 zł miesięcznie, rok zgóry. Zgłoszenia Żuromski, Sew. Mielżyńskiego 2, dw 1 307

Trzypokojowe
mieszkanie, komfort, jednopokojowe, kuchnia, wydzierżawi zaraz gospodarz za czynszem zgóry. Łukaszewicza 18, obok Rynku Łazarskiego. zdw 69 635

Mieszkanie
czteropokojowe odstąpię lub zamienię na mniejsze. Marszałka Focha 121, I. piętro, lewo. zdw 70 662

Pokój
kuchnia 400 zł kaucji. Informacja Łukaszewicza 6, mieszkanie 14. zdw 70 748

2
pokoje z komfortem I. piętro z meblami 2.000, dzierżawa 70, wskaże Świercz, Słowackiego 27. jw 1643

Pokój
kuchnię meblami korzystnie odstąpię. Adres Kurjer Poznański zdw 70 445/6

Parter
3 pokoje, kuchnia blisko Poznania zaraz do wydzierżawienia. Mosina, Poznańska 15. zdw 70 543

Dwupokojowe
mieszkanie wynajmie zaraz gospodarz za dzierżawę. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 70 584

Mieszkanie
2 pokoje, kuchnię z meblami oddam zaraz. Adres Kurjer Poznański zdw 70 711

Mieszkanie
2 pokoje i kuchnia na I. piętrze przy rynku Wildeckim za roczną dzierżawą zł 1.800. Gospodarz, Nowak, Przemysłowa 1. zdw 70 708

Mieszkanie
piękne, dwupokojowe, balkon, kuchnia oddam korzystnie najchętniej z meblami, śródmieście. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 710

Pokój
z kuchnią do wynajęcia. — Otto Röhling, Lasek, poczta Żabikowo. zdwk 70 766

Trzypokojowe
wynajmę. Dębiec, Wiśniowa 73. zdw 70 733

Mieszkanie
3 pokoje, kuchnia, łazienka, pokój dla dziewczyny, częściowo umeblowane oddam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 70 693

Dwupokojowe
kuchnia (Jeżyce) 1.600, dwuletnia dzierżawa. Wskaże Agencja Kurjera Poznańskiego, Przecznica 1 a. zdw 70 700

Skład
przy ul. Kramarskiej 4 oraz ubikacje handlowe na II. i III. piętrze, jasne z centralnem ogrzewaniem wydzierżawi F. Lisiecki, Dom Konfekcyjny S. A., Stary Rynek 98-100. Pw 7 952-57.213

9 SZUKA MIESZF.

Umeblowanego
mieszkania 2—3 pokojowego b. czystego, słonecznego z kuchnią, łazienką, pokojem służbowym w lepszej dzielnicy poszukuję od 15. b. m. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 482

3 pokojowego
mieszkania z kuchnią, łazienką, szuka bezdzietne małżeństwo. — Oferty Kurjer Poznański zdw 70 480

Dwupokojowego
mieszkania poszukuję wprost od gospodarza, dzielnica obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 546

Mieszkania
komfortowego 6 pokojowego w śródmieściu lub Jeżyce — Łazarz poszukuję wprost od gospodarza czynsz zgóry. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 70 549

Młode
małżeństwo szuka 2 pokoi kuchnia, łazienką, za dzierżawę rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 443

Przemysłowiec
szuka 2—3 pokojowego mieszkania. Warunki Kurjer Poznański zdw 70 620

Mieszkania
3—4 pokojowego w śródmieściu z wygodami poszukuje młode małżeństwo zaraz lub później, ewentl. czynsz zgóry Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 70 809

Mieszkania
1—2 pokoi z kuchnią poszukuję wprost od gospodarza, czynsz zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 577

Pokoju
lub dwóch z kuchnią Sołacz, okolica Matejki zaraz od gospodarza bezdzietne małżeństwo poszukuje. Kurjer Pozn. rw 3029

2 — 3
pokoi z kuchnią, śródmieście, czynsz zgóry oraz 1—2 pustych szukam. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 712

Poszukuję
dwu- trzypokojowego mieszkania wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 613

Małżeństwo
poszukuje mieszkania jednopokojowego z kuchnią za miesięczną dzierżawę wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 692

Mieszkania
2—6 pokojowego możliwie centrum poszukuje kupiec zaraz. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 762

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
skład kolonjalny przyległe 2 pokoje z kuchnią w Poznaniu na 2 pokojowe mieszkanie. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 193

Zamienię
mieszkanie 6 pokojowe, centrum, na 4 pokojowe, też centrum. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 659

Mieszkanie
trzypokojowe parter, pobliżu Starego Rynku, odda gospodarz wzamian za trzypokojowe mieszkanie w okolicy Parku Wilsona. Oferty telefon 6377 lub Kurjer Poznański zdw 70 776

11 POKOJE UMEBL.

Pokoik
skromny, elektryczność panience z utrzymaniem lub bez. Dybizbańska, Marcin 64, podwórze, I. zdw 70 166

Pokój
dla studentek z utrzymaniem, bez. Ogrodowa 4, mieszkanie 7. zdw 70 277

Pokoje
dobrze umeblowane z utrzymaniem, wszelkiemi wygodami, Matejki 60, m. 8. zdw 70 316

Jasna
Bardzo miły, wszelkie wygody, dwuosobowy utrzymaniem, Jasna 1, mieszkanie 2. zdw 70 172

Próżny
pokój duży wynajmę. Wskaże dozorca, Garncarska 2. zdw 70 307

Centrum
2 przyległe czyste dobrze umeblowane pokoje całodziennem częściowem utrzymaniem, Romana Szymańskiego 4, mieszkanie 9. zdw 70 024

Próżny
pokoik wskaże Kurjer Poznański zdw 70 644

Śródmieście
dwuosobowy, Wrocławska 3, mieszkanie 5. zdw 70 731

Pokój
Reja 3, mieszkanie 2. zdw 70 811

Mam
2 osobowy pokój z utrzymaniem, zdrowa kuchnia. Zgłoszenia 1—4. Pocztowa 15, I., mieszkanie 3. zdw 70 790

Dobrze
umeblowany utrzymaniem. Podgórna 2a, mieszk. 9. zdw 70 786

Centrum
jednoosobowy, czysty, jasny pokój za 40. Pocztowa 26, mieszkanie 10. zdw 70 765

40 zł
niekrępujący, elektryczność, łazienka, telefon ewentl. utrzymaniem, Małeckiego 35, parter, lewo. zdw 70 777

Umeblowany
pokój do wynajęcia, Małeckiego 33, I., prawo. zdw 70 774

Małżeństwom
wojskowym, urzędnikom pokoje umeblowane słoneczne, elektryczność, centralne, Grottgera 5, mieszkanie 2, parter. zdw 70 802

Komfortowy
duży umeblowany zaraz wynajmę. Matejki 60, parter, lewo. zdw 70 756

Pierwszorzędne
wykwintne utrzymanie, łazienka, Wały Leszczyńskiego 2, mieszk. 8 zdw 70 403

Tanio
pokój blisko uniwersytetu. Wskaże Kurjer Poznański zdw 70 751

Ładny
centralne solidnemu, Prusa 17, mieszkanie 7. zdw 70 162

Ładny
ciepły pokój 15 października, Matejki 1 I. zdw 70 290

Klatki
schodowej panu, Wielkie Garbary 29, m. 8. zdw 70 557

Spokojnemu
panu, dwom umeblowany, Wielkie Garbary 29, m. 8. zdw 70 551

Pokój
frontowy elegancki dla pana. — Półwiejska 1, II. lewo, wchód z ul. Strzeleckiej. zdw 70 588

Niekrępujący
1—2 osobom u samotnej, Łazarz. Adres Kurjer Poznański zdw 70 467

Studentkę
(ki) solidne osoby przyjmę, pokój utrzymanie, pianino, telefon. — Oferty Kurjer Poznański zdw 70 466

Przyjezdnym
27 Grudnia 9. III. zdw 70 754

Pokoik
ogrzewany zaraz. Śniadeckich 16. parter, prawo. zdw 70 459

Umeblowany
Stolarska 2 m. 1. zdw 70 441

2 osobowy
pokój panom paniom. Jackowskiego 13 mieszk. 13. zdw 70 617

Kantaka 6
I piętro telefon wynajmę duży słoneczny odnowiony pokój 1—2 osobom, utrzymanie. zdw 70 621

Eleganckie
dwa pokoje panom. Plac Sapieżyński 5. mieszkanie 7 zdw 70 622

Pokój
słoneczny dla solidnych panienek. Piekary 10, dom boczny, mieszkanie 15. zdw 70 606

Pokój
wynajmę umeblowany inteligentnym (ewentl dla dwóch) Kantorski Krzyżowa 5 mieszkanie 9. zdw 70 529

Dwa
pokoje umeblowane sypialnia, gabinet dla pana względnie bezdzietnego małżeństwa Adres Kurjer Poznański zdw 70 418

Wspólny
pokój panom. Maleckiego 3. m. 5. zdw 70 170

Pokój
1—3 utrzymaniem. Wrocławska 30, mieszkanie 9. zdw 70 669

Niekrępujący
dobrze umeblowany, telefon. Stolarska 2 mieszk. 6. zdw 70 678

Pokój
umeblowany zaraz. Fr. Ratajczaka 11a, 7 wejście, m. 103. zdw 70 651

Dąbrowskiego 23
mieszkanie 7, słoneczny, centralne ogrzewanie, utrzymaniem. jw 1645

Solidnemu
panu oddam czysty pokój zaraz ulica Prusa 17, mieszk. 5. jw 1640

Uniwersytecie
Operze ładny dwuosobowy wynajmę zaraz Libelta 3, m. 4. zdw 70 654

2 pokoje
umeblowane łączne sypialny i mieszkalny od 15 10 do wynajecia Ul Cieszkowskiego 1 mieszkanie 5 zdw 67 981/2

Pokój
dla dwóch. Skryta 1, parter, lewo. zdw 70 612

Pokój
mały niekrępujący 30 zł, Generała Prądzyńskiego 55. II. zdw 70 604

Pokoik
2 panom, elektryczność. Łąkowa 16, parter, lewo. zdw 70 607

35
zł, ciepły, elektrycznem. Emilji Sczanieckiej 1, wysoki parter, prawo. zdw 70 601

Pokój
częściowo umeblowany lub próżny zaraz Masztalarska 8 m. 9. zdw 70 533

Ucznia
gimnazjalnego na stancje przyjmie Niegolewskich 14. Stachurska. zdw 70 571

Jeden
lub 2 pokoje 2 osobom. Wierzbięcice 11. III., lewo. zdw 70 642

Pokój
wspólny, niekrępujący Małe Garbary 11. II., wprost. zdw 70 685

Dwuosobowy
wygodny stud. Jackowskiego 29, m. 7. zdw 70 686

Pokój
umeblowany 2—3 osób zaraz. — Jeżycka 43, m. 7. zdw 70 680

Małżeństwu
pokój wynajmę. Adres Kurjer Pozn. zdw 70 667

Wspólny
dla 2 panienek z utrzymaniem, bez. Krasińskiego 8 c. zdw 70 725

Frontowe
słoneczne, umeblowane 1—2 osobom zaraz. Bukowska 33, mieszkanie 2. zdw 70 727

Inteligentnym
dwom panom pokój — elektryczność, wysoki parter, Wielka 15, m. 5. Oglądać od 2—8. zdw 70 752

Skromny
pokój dla małżeństwa bezdzietnego. Żydowska 27, m. 15. rw 3028

Pokój
panienkom utrzymaniem, bez Słowackiego 39, III. lewo. jw 1644

Studentkom
jedno lub dwuosobowy, utrzymaniem (bez) Dąbrowskiego 44, mieszkania 1. jw 1646

Pokój
niekrępujący, doskonałem, wykwintnem, obfitem utrzymaniem. Śródmieście, 10 lub 15 października. Trzeciego Maja 6, I., mieszkanie 7. zdw 70 735

Dwuosobowy
Mickiewicza 7, m. 3. zdw 70 709

Pokój
1—3 utrzymaniem, pianino. Półwiejska 2, III., prawo. zdw 70 796

Pokój
utrzymanie. Cieszkowskiego 8, m. 9. zdw 70 736

Przy
placu Nowomiejskim 9 pokojowe, słoneczne komfortowe mieszkanie oddam ewentualnie zamienie na mniejsze lub skład. Piekary 5, II., lewo. zdw 70 698

Dwuosobowy
frontowy. Półwiejska 6, m. 11. zdw 70 730

Pokój
umeblowany. Św. Wojciech 28, m. 2. zdw 70 628

Frontowy
Bukowska 7. Lijewska. zdw 70 625

Dwuosobowy
Śniadeckich 21, m. 5. zdw 70 634

Studentce
tanio utrzymanie, słoneczny, frontowy Ogrodowa 9, I., lewo. zdw 70 623

12 SZUKA POKOJU

Dwóch studentów
zaraz pokój elektr., dobremi obiadami u inteligentnej rodziny pobliżu Przecznicy, Zwierzynieckiej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 177

Pokoju
z używaniem kuchni (centrum) na spokojną pracownię. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 486

Małżeństwo
(4 osoby) poszukuje pokoju umeblowanego w śródmieściu z dostępem do kuchni Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 564

Niekrępujący
pokój wykwintnie urządzony możliwie z pianinem wejście z klatki schodowej poszukiwany od 15. 10. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 593

Panienka
szuka pokoju tylko śródmieściu, utrzymaniem, fortepian w pokoju do 140 zł Oferty Kurjer Poznański zdw 70 524

Pokoju
poszukuje samotny z światłem elektrycznem. Zgłoszenia z warunkami do Kurjera Poznańskiego zdw 70 526

Kto
da pokoik za angielskie, francuskie i niemieckie? Oferty Kurjer Poznański zdw 70 674

Pokoju
niekrępującego poszukuje się zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 602

Samotna
poszukuje próżnego dużego od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 544

Próżnego
lub umeblowanego w centrum poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 542

Pokoiku
małego szuka pani od 15. okolica Jeżyce lub Marcina. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 558

Pani
poszukuje pokoju na Wildzie u dobrej rodziny ewentualnie z utrzymaniem. Proszę o podanie warunków Kurjer Poznański zdw 70 492

Pokoju
w rejonie koszar na Jeżycach, z niekrępującem wejściem (ewentl. śniadania) poszukuję. Oferty podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 70 501

Emerytka
poszukuje 2 pokoi i kuchni — wprost od gospodarza, czynsz rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 578

Pokoju
taniego, niekrępującego w śródmieściu poszukuję. Oferty z ceną Kurjer Poznański rw 3027

Studentka
poszukuje pokoiku. Cena Kurjer Poznański zdw 70 770

Emeryt
prof. gimnazjum, starszy, bardzo solidny, poszukuje od grudnia I. piętrze pokoju z wykwintnem utrzymaniem u samotnej pani. Poważne szczegółowe oferty przyjmuje Kurjer Pozn. dw 1 305

Studentka
poszukuje pokoju z fortepianem do ćwiczeń, elektrycznością. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 726

2 pokoje
próżne dla dwóch kształcących się od 15. poszukiwane. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 668

Umeblowanego
drugi ciche biuro telefon, centrum poszukuję. Kurjer Poznański zdw 70 761

13 LOKALE

1 pokój
na biuro wielkości 2½ × 6 m na parterze z wejściem wprost z klatki schodowej oraz składnica i garaż zaraz do wynajęcia Ul. Słowackiego 18. Pw 6 993-50 106

Ubikacji
przyziemnej do 40 złotych poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 518

Na
pracownię dużą ubikację zaraz wprost od gospodarza wynajmę. Dąbrowskiego 45, I. piętro. zdw 70 795

Skład
najlepszy punkt Starego Rynku, parter, duża wystawa dzierżawa przystępna, zwrot remontu 7 000. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 743

2 ubikacje
na pracownie wprost od gospodarza do wynajęcia. Wiadomość: Kajkowski, św Marcin 19. zdw 70 635

14 DZIERŻAWY

Piekarni
dobrze prosperującej, poszukuję zaraz celem dzierżawy. Surdyk, Toruń, Piastowska 9. nw 6132

Wydzierżawię
majątek ziemski, 500 mórg w Wielkopolsce. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 69 130

Bardzo korzystne dzierżawy
majątków ziemskich, poważnym reflektantom wskaże każdego czasu. Plenipotent dóbr. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 69 131

Inwalida
z własną koncesją szuka dzierżawy restauracji w dobrem położeniu w Poznaniu. — Oferty: Ostrów Wlkp. Skrytka nr. 5. zdw 70 278

Piekarni
dobrze prosperującej poszukuję celem dzierżawy. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 646

Dzierżawa
700 mórg pszennej ziemi, objęcie 15.000, Jaśkiewicz, Poznań, Fredry 6. zdw 70 737

9 000 mtr.
ogrodu Główna - dworzec do wydzierżawienia. Gwarna 11, mieszkanie 3 zdw 70 764

15 UZDROWISKA

„Miłowody", Zakład przyrodoleczniczy
leczy nerwy i choroby wewnętrzne ceny niskie. Poczta stacja kolejowa Oborniki Wlkp. dw 1 306

16 OSOBISTE

Unieważniam
dowód osobisty na nazwisko Jadwiga Dutkiewiczówna. zdw 70 477

E. L.
Ze znanego powodu w czwartek nie mogę. Kiedy? Dam znać. — Całuję — Olek zdw 70 490

Unieważniam
skradzione mi 2 weksle á 1 000, z podpisami Józef Stróżyński, Emiljan Wojtkowiak i Piotr Baumeler i weksel 1 000 — Piotr Baumeler, 2 weksle á 500.— Piotr Baumeler, Telesfor Maciejewski, ul. Sew Mielżyńskiego 2, mieszkanie 8. zdw 70 757

21 ZGUBY

25 zł
nagrody za wykrycie zaginionego małego, żółtego pieska repinczerka. J. Zaremba, Górna Wilda 51. zdw 70 779

Chłopcy
którzy dostali zlecenie zanieść kwiaty z targów ogrodniczych do fryzjera na ul. św. Wojciecha, niech przyniosą na Aleje Marcinkowskiego 20, zakład fryzjerski. zdw 70 740

22 ROZMAITE

Salon robót recznych MASCOTTE
pod kinem Apollo, telefon 18 22. Przyjmujemy zamówienia na wszelkie hafty, mereżki oraz monogramy. Rysujemy na poczekaniu na własnych lub powierzonych materjałach. Największa odnowiona kolekcja wzorów. Duży wybór robótek wykończonych i rysowanych oraz wszelkich dodatków. Najtańsze ceny. zdw 70 807

Naftaniej
płaszcze damskie, kostjumy na sezon jesienny, zimowy oraz przefasonowywania wykonuje Skrzypczak, Długa 16 mieszkanie 5. zdw 70 204

4,90
fartuch biały z rękawami kolorowy od 8.90. — Płaszcz biały od 5.90 kolorowy od 9,80 poleca fabryka bielizny — J. Schubert, ulica Wrocławska 3. Pw 7 223-36.36

Kapelusze
fasonuję, farbuję, przerabiam aksamitne na nowe modele. 3 zł. Piekary 18, podwórze, lewo, IV., Grosman. zdw 70 638

Inwalida
wojenny mechanik na maszyny biurowe wykonuje wszelkie naprawy i czyszczenie maszyn na miejscu. Zgłoszenia upraszą Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym. Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 39 97. zdw 70 103/a

Damskie
opasy lecznicze „Femina" oraz gorsety i biustonosze wszelkiego rodzaju wykonuje „Femina". Górna Wilda 67 zdw 67 410

Marzysz
o karjerze filmowej? Pisz natychmiast Warszawa skrytka 789; K. P zdp 69 380

11,50
podpięcie strojne z klocką, powleczenie na poduszkę 2.60 poduszka strojna od 3.60, poduszka strojna z falbaną od 5.25 powleczenie na pościel od 7.90 poleca Fabryka Bielizny — J. Schubert, Wrocławska 3. Pw 7 225-36.37

Reparację
zegarków i wszelkiej biżuterji wykonuje predko i solidnie F Tarkowska Poznań Plac Wolności 11. Pw 6995-24.15

Na jesień
niezbędne suknie, kostjumy, swetry jumpry, pulowery wykonuje przerabia „Tricot" Szymańskiego 10 przy Świętokrzyskim mieszkanie 12 Pw 7 242-37.166

Krawcowa
szyje wszelką garderobę po domach. 3 zł dziennie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 586

Kuśnierka
przyjmuje obsady oraz futra reparuje, fasonuje po cenach najniższych. Wierzbięcice 24 a, mieszkanie 4. zdw 70 462

Płaszcze
suknie wykonuje Wały Jana III 10, podwórze mieszkanie 13. zdw 70 597

Pośredniczę
w sprzedaży i kupnie majątków. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 495

Damskie nocne koszule
bogato dekorowane od zł 10.— Pracownia Gorsetów „Wanda", Ratajczaka 27. zdw 65 442

Bieliźniarka
na wszelką bieliznę w dom i poza dom. Piekary 24, m. 4. zdw 70 682

Salon Mód
św. Marcin 34, II. piętro, wykonuje tanio, elegancko suknie, płaszcze kostjumy. Gwarancja, dobry krój. Toalety żałobne w 24 godzinach. zdw 70 738

Fortepian
krótki wypożyczę do domu. Cena przystępna. Bliższe szczegóły Szamarzewskiego 26 a II., lewo. nw 6 153

Futra
naprawia, moderniuje oraz naszywa obsady tanio i szybko. — Pocztowa 31 a, mieszkanie 8. zdw 69 829

23 OŻENKI

Kawaler
blondyn, lat 29 kupiec, posiadający skład w Gdyni i 10 000 zł gotówki, poszukuje żony. Panie mile, gospodarne, z zamiłowaniem do kupiectwa zechcą złożyć oferty pod nr. 420 do ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni, nw 5 983

Panna
szybko zdecydowaną z gotówką 30 000 dla przejęcia gotówkowego interesu pozna kawalera, 29, celem ożenku Oferty Kurjer Poznański zdw 70 487

Mistrz
kominiarski posiadający koncesję w dużem mieście poszukuje współniczki ewentl. wdówki z 12 000 — ewentl ożenek. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 409

Kawaler
lat 30, mistrz ślusarski, przystojny blondyn miłego usposobienia, posiadający cośkolwiek gotówki pozna pannę z odpowiedniem majątkiem celem ożenku. Pierwszeństwo mają z odpowiedniem założonem przedsiębiorstwem. — Oferty prosze skierować wraz z fotografja która się zwraca pod słowem honoru do Kurjera Poznańskiego zdw 70 461

Brunetka
dwudziestoczteroletnia panna — średniego wzrostu, przystojna, zgrabna, dystyngowana pozna pana kulturalnego, przystojnego, miłującego atmosferę domu, akademickiem wykształceniem na stanowisku. Wdowiec z dzieckiem niewykluczony. Cel matrymonjalny. Oferty fotografją Kurjer Poznański zdw 70 585

Kawaler
kupiec z wykształceniem akademickiem, lat 40 kapitan rez., posiadający własne przedsiębiorstwo pragnie poznać na tej drodze w celu matrymonjalnym panią z odpowiedniemi kwalifikacjami i cośkolwiek majątkiem. Łaskawe oferty proszę skierować do Kurjera Poznańskiego pod zdw 70 489

Kawaler
przystojny, ciemno blondyn, kupiec, obejmujący po rodzicach gospodarstwo wartości 40.000 zł, poszukuje żony z majątkiem. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański dw 1 309

Student
szuka zajęcia — Poznań lub blisko w majątku. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 663

Kawaler
przystojny, inteligentny, zawodu agronom lat 39, posiadający 3.000 dol. gotówki zapozna panią, posiadającą nieruchomość, względnie posag. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 717

Panna
krawcowa pozna pana urzędnika pocztowego lub kolejarza. Panowie poważnie myślący raczą złożyć swe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 70 552

Dla
starszego kawalera przemysłowca, właściciela nieruchomości, poszukuje się odpowiedniej partji. Zgłoszenia nieanonimowe od pań 25 do 32 lat, rozporządzających odpowiednią gotówką. Cel matrymonjalny Oferty Kurjer Poznański zdw 70 800

24 NAUKA

Kurs tańców rozpoczynamy Mikołajczak, Kledecka
Pocztowa 29 Pw 7247-38.216

Kursy stenografji
pisania na maszynach. Kantaka 1. II. piętro. zdw 65 408

Leçons de français
grammaire conversation littérature préparation au baccalauréat. Mme Dygat - Zakrzewska Parisienne diplômée. Prix modérés. Poznań, Ogrodowa 12 mieszk. 28 zdw 67 465

R. de Brugière
lektor U P udziela lekcyj języka francuskiego, Ul Matejki 59. zdw 68 947

Student
przyjmie lekcje za pokój z utrzymaniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 474

Student
udzieli lekcji w zakresie gimnazjum i liceum Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 70 470

Słuchaczka
Uniwersytetu udzieli lekcji przygotowawczych do gimnazjum — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 535

Akademja tańców Wituszkowskich
daje pełną gwarancję nauczenia. Zgłoszenia Ratajczaka 9 Pw 7 922-57.199

Biuro
Informacyj Skolnych, Warszawa Foksal 16—2 (340-44). Adresy gimnazjów, szkół zawodowych, kursów, przedszkoli, stacji, sumiennych korepetytorów. Poradnia w sprawie wyboru nauki zawodowej. Pw 7 883-62.315

Student
poszukuje korepetycyj z historji, łaciny, greki, za utrzymanie — względnie wynagrodzenie Oferty Kurjer Poznański zdw 70 517

Pięknie
pisać nauczę w kilku lekcjach, Gniatczyńska Długa 11, m. 5. zdw 70 435

Nauka
pisania na maszynach metodą nowoczesną. Zapisy codziennie w firmie Block - Brun w Poznaniu, Plac Wolności 8, I. piętro. Pw 7 997-39.152

Lekcyj
kroju damskiego wieczorem udziela Szymański, Wały Jana III, 9. zdw 70 782/3

Kto
udzieli lekcyj języka polskiego? Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 70 763

Wyuczam
robót ręcznych artystycznych i praktycznych, Rybaki 20 a, mieszkanie 17. zdw 70 808

Szkoła Mąkowskiego „Rumba" - „Ranchera" „Poltrott"
rewelacyjne tańce Paryża, pierwsza lekcja kompletu „B" 12-go. Zapisy św. Marcin 40, 7—8. Dom Akademicki. Pw 7 956-57.215

Kto
udzieli korepetycyj uczniowi wyższych klas gimnazjalnych za obiady? Oferty Kurjer Poznański zdw 70 797

25 MUZYKA

Lekcyj
gry fortepianowej historji, muzyki, teorji udziela dyplomowana nauczycielka. Słowackiego 21, II. p. zdw 69 081

Lekcyj muzyki
i malarstwa udziela uczennica wyższego kursu Państwowego Konserwatorjum. 6—8 Romana Szymańskiego 6, mieszk. 8., III. wejście. zdw 68 490

Lekcyj
fortepianu udzielam tanio, Ratajczaka 10. I. zdw 70 739

26 ROZRYWKA

Miły
pobyt „Paryżanka". Półwiejska 30, koncert separatki. zdw 70 381

Kino Kapitol
Półwiejska 2, Wielki podwójny program „Żeński batalion śmierci", oraz „Diabełek" z Collem Moore. zdw 70 496

Pierwszorzędna restauracja Plac Wolności 14 a dawniej Hungarja
poleca smaczne obiady po 3.50 i 2.50, Kolacje po 3.00 Wielki wybór potraw po zł 1.50. Okocimskie piwo. Koncert artystyczny. zdw 65 011

Przyjemny
pobyt w Morskiem Oku, Młyńska 3. Ceny przystępne, koncert, separatki. zdw 68 177

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Pielęgniarka
z praktyką poszukuje posady do noworodka. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 69 637

Koncesjonowany
samodzielny elektromonter poszukuje stałej posady. Zgłoszenia Krjer Poznański zdw 69 912

Uczciwa
dziewczyna z dobremi świadectwami poszukuje posady jako pokojowa lub do wszystkiego. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 69 671

Młodszy ogrodnik pomocnik
obeznany z obsługą poszukuje posady zaraz ewtl. później samodzielnej lub jako pomocnik. — Obecnie w posadzie samodzielnego. Zgłoszenia Fl. Rochowiak, Rogaszyce, poczta Kochłowy, pow. Ostrzeszów. zdw 69 811

Ogrodnik
kaw. lat 27, dobrze obeznany w swym zawodzie, szuka posady zaraz. Łask. zgłoszenia A. Długiewicz, Jarocin, Aleje Tad. Kościuszki 41, m. 5. zdw 69 790

Szuka
posady inkasenta, woźnego, portjera lub innej, emeryt wojsk. niższem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 147

Panienka
licząca lat 17 mająca 6 klas gimnazjum władająca językiem polskim i niemieckim poszukuje posady najchętniej w biurze ewentualnie w składzie. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 072

Podróżujący
z branży kolonjalno - delikatesowej posiadający długoletnią praktykę, szuka posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 70 043

Dziewczyna
do wszystkiego, bardzo dobre świadectwa długoletnie, szuka posady od 1 listopada. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 997

Osoba
inteligentna, średnim wieku, uczciwa, sumienna, dobrze polecona umiejąca dobrze gotować, zaprawiać, piec, szyć, szuka samodzielnej posady. Wymagania skromne, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 190

Fryzjer
dzielny, poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Wiktor Więcek, Kępno, Aleje Marcinkowskiego 4. nw 6134

Poszukuję
posady do pomocy krawcowej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 027

Woźnica inkasent
poszukuje posady, ewentualnie jakiej innej pracy. Może złożyć kaucję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 382

Pielęgniarka
szuka posady do dzieci lub chorej osoby Oferty Kurjer Poznański zdw 70 231

Ogrodnik
kawaler wykwalifikowany, pierwszorzędnemi świadectwami, długoletnią praktyką we większych zakładach poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 69633

Posługaczka
dobremi długoletniemi świadectwami poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 539

Dziewczyna
gotowaniem, dobremi świadectwami poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 70 540

Służąca
uczciwa, pracowita z praniem dobremi świadectwami poszukuje posady 15. 10 Oferty Kurjer Poznański zdw 70 559

Ekspedjentka
z roczną praktyką, inteligentna do cukierni piekarni lub spożywczego, z dobrem poleceniem szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 359

Panienka
lat 19 poszukuje posady do dzieci z szyciem na wieś od 1. 11. — Oferty Kurjer Poznański zdw 70 590

Osoba
w średnim wieku, dobremi świadectwami, dobrą praktyką, prowadzenia gospodarstwa domowego, znająca gotowanie, hodowlę drobiu, ogrodzie, poszukuje posady u samotnej osoby lub na plebanji Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 589

Pielęgniarka
z długoletnią praktyką poszukuje posady do niemowlęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 569

Ogrodnik
lat 27, kawaler, dzielny fachowiec, obeznany wszechstronnie swym zawodzie szuka zaraz lub później stałej posady. Wł. Lewandowski, Małe Radowiska, poczta Zieleń, p. Wąbrzeźno. zdw 70 468

Praczka
poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 465

Dziewczyna
do wszelkiej pracy domowej, umiejąca cośkolwiek gotować, poszukuje posady zaraz lub od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 453

Kasjerka
znająca pisanie na maszynie, — gwarancja 1 000 zł poszukuje posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 439

Absolwent
ekonomji z praktyką biurową oraz pisaniem na maszynie szuka zajęcia. Wymagania skromne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 438

Służąca
inteligentna przyjmie samodzielną posadę do wszystkiego u bezdzietnego małżeństwa lub samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 600

Dziewczyna
szuka posady do wszystkiego zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 615

Posługaczka
poszukuje posługi na cały dzień. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 619

Stenotypistka
biegła poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 575

Kucharka
szuka posady do wszystkiego. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 595

Dziewczyna
z dobremi świadectwami, z dobrem gotowaniem lub jako pokojowa szuka posady 15. 10. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 583

Praczka
szuka prania 4 złote dziennie. — Oferty Kurjer Poznański zdw 70 519

Dziewczyna
szuka stałej posady w restauracji bez spania zaraz lub od 15. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 522

Stenotypistka
poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 525

Kucharka
samodzielna do wszystkiego lepszy dom poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 494

Dziewczyna
uczciwa dobrze polecona poszukuje posady do wszystkiego z cośkolwiek gotowaniem od 15. b. m. Zgłoszenia Matejki 59, m. 8. zdw 70 511

Kucharka
do restauracji i wszelkiej pracy zaraz lub później poszukuję posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 502

Posługaczka
szuka zaraz posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 503

Dziewczyna
szuka posady do wszystkiego 15. 10. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 504

Podróżujący
dzielny w branży spożywczej szuka posady lub t. p. z kaucją. — Oferty Kurjer Poznański zdw 70 506

Bufetowa
uczciwa poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 430

Praczka
akuratna, sumienna i tania szuka pracy. Marszałka Foch 51, m. 10. zdw 70 434

Szofer - ogrodnik
z długoletnią praktyką, świadectwami poleceniami dobremi, poszukuje posady zaraz lub później Łaskawe zgłoszenia proszę do Kurjera Poznańskiego pod zdw 70 433

Stołowy
dzielny w swym zawodzie poszukuje posady, kaucja dyspozycji również bufet na rachunek. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 507

Elektro
radjo monter bezrobotny poszukuje napraw ceny niskie. Informacje: Kurowski, ul. Ratajczaka 13. zdw 70 428

Książkowa
w średnim wieku, maszyna, język polski i niemiecki poszukuje odpowiedniej posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 427

Gospodyni - kucharka
znająca dobrą kuchnię, prasowanie sztywnej bielizny szuka zaraz posady, okolica obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 425

Panienka
sierota z lepszej rodziny, znająca haft, z ładnym charakterem pisma poszukuje posady początkującej do biura lub składu. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 70 424

Panienka
inteligentna lat 21, poszukuje posady od 15. 10 lub 1. 11. do starszych dzieci. Zastąpi również panią domu, umie gotować, zna wszelką pracę wchodzącą w zakres gospodarstwa domowego. — Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 70 423

Dziewczyna
młodsza z prowincji poszukuje jakiejkolwiek posady Oferty Kurjer Poznański zdw 70 422

Dziewczyna
poszukuje zaraz posady do wszystkiego z dobremi świadectwami. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 416

Sierota
szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 415

Praczka
dzielna szuka prania. Działyńskich 11, IV. podwórze, lewo u Jagodzińskich. zdw 70 536

Panienka
poszukuje posady do kuchni — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 512

Młodsza
gospodyni samodzielna poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia: Wierzbięcice 17, Grzesiak, mieszk. 14. zdw 70 513

Szukam
posady, dobrem gotowaniem za życie, świadectwa dobre. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 514

Posługi
na popołudnie szuka posługaczka. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 516

Służąca
z gotowaniem do wszystkiego zaraz lub od 15 poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański rw 3 017

Dziewczyna
z długoletniem świadectwem poszukuje posady do wszystkiego od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 688

Praczka
zawodowa, uczciwa, czysta szuka prania, 4 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 665

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego, posługi, ewentualnie z spaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 677

Pokojowa
z prasowaniem sztywnej bielizny poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 668

Młody
detektyw, wojażer, aktor film., stenograf, znający prace biurowe książkowość etc. poszukuje pracy Łaskawe oferty do niniejszego pisma zdpw 70 471/2

Córka
wdowy wojennej z znajomością książkowości, stenografji oraz pisania na maszynie szuka odpowiedniej posady najchętniej na prowincji. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, Fredry 7 pokój 47, telefon 39-97. zdw 70 553/a

Inwalida
wojenny poszukuje posady stróża, portjera, z mieszkaniem lub t. p. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań Fredry 7, pokój 47 telefon 39-97 zdw 70 554/a

Inwalida
wojenny monter centr. ogrzewania poszukuje posady palacza lub portjera. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym. Poznań. Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97. zdw 70 555/a

Pełna
sierota wojenna poszukuje posady ekspedjentki wzgl krawcowej Łaskawe zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97. zdw 70 537/a

Do piekarni
17 letnia z prowincji, zna język niemiecki poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 70 500

Ekspedjentka
rzeźnicka początkująca z dobremi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 520

Piekarz
czeladnik, dzielny, w swym zawodzie, obeznany przy piecu piersiowym i patentowym. — Oferty Kurjer Poznański zdw 70 656

Pomocnik
branży kolonjalnej poszukuje posady. Zgłoszenia Fuhrmann, Ciszkowo, pow. Czarnków, n/Notecią. zdw 70 652

Dziewczyna
uczciwa, pracowita szuka jakiejkolwiek posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 687

Gosposia
do wszystkiego szuka posady od 15. u bezdzietnych państwa. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 714

Pomocnik
gastronomiczny lat 28 poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 799

Portjer
szofer poszukuje posady za wypożyczeniem 500 zł lub złoży kaucję. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 803

Poszukuję
posługi do południa. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 805

Posługi
z gotowaniem poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 640

Sierota
poszukuje posady do dzieci i lekkich prac domowych. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 70 649

Sierota
z lepszej rodziny szuka pracy do wszystkiego od 15, najchętniej u bezdzietnych małżeństwa. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 724

Panienka
szuka posady do wszelkich prac domowych z praniem do 2—3 osób. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 750

Ekspedjentka
branży delikatesów, kolonjalnej szuka posady. Pracowała większych przedsiębiorstwach Berlinie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 734

Służąca
wiejska, uczciwa, z gotowaniem do wszystkiego zaraz poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 744

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady z gotowaniem, do wszystkiego zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 713

Urzędnik gospodarczy
kawaler lat 28, średnie wykształcenie, 7 lat praktyki w wzorowych majętnościach, poszukuje posady od 1. 1. 1932 resp. 1. 4. 1932. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 70 719

Dziewczyna
szuka posady od 15. z gotowaniem, dobre i długoletnie świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 704

Panienka
inteligentna, znajomością szycia, robót ręcznych (dobre świadectwo) szuka posady do dzieci lub podobnej od 15. 10. 31. Zajmie się niemowlęciem. Pościel własna. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 695

Dziewczyna
młodsza poszukuje posady 15. 10. do dzieci i drobnych prac domowych lub jako pokojowa. Marcelego Mottego 8, m. 24. zdw 70 626

Dziewczyna
szuka posady zaraz lub 15. z gotowaniem i praniem, dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 701

Panienka
z dobrego domu, nawskroś uczciwa, znająca dobre gotowanie oraz marynaty i pieczenia, poszukuje posady do lepszego państwa od 15. 10. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 70 741

Sierota
lat 17, miła, obecnie w ciężkiem położeniu szuka jakiejkolwiek posady, najchętniej z przyłączeniem do rodziny. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 758

Sierota
szuka posady w składzie, do dzieci lub jednej osoby. Zna szycie, robótki, gospodarstwo domowe. Gwarancja. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 679

Młodsze
dziewczę poszukuje miejsca w nauke szycia i kroju. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 650

Dziewczyna
skromna, z dobrem gotowaniem, do wszystkiego poszukuje posady, najchętniej do restauracji, od 15. lub zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 655

Sierota
młodsza, samodzielnem gotowaniem, poszukuje posady zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 627

Praczka
czysta i sumienna szuka prania poza domem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 697

Panienka
lat 16, umiejąca szyć, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 636

Praczka
poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 639

Służąca
średniem gotowaniem szuka posady do wszystkiego od 15. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 70 643

Poszukuję
posady z gotowaniem. — Oferty Kurjer Poznański zdw 70 641

Dziewczyna
samodzielna przyjmie posadę najchętniej w domu niemieckim. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 789

Poszukuję
posady dobrem gotowaniem, dobremi świadectwami. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 775

Sierota
lat 16 do lekkich prac domowych i dzieci z powodu wyjazdu państwa poszukuje posady od 15 b. m. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 769

Dziewczę
lat 17, uczciwe, zdrowe szuka jakiejkolwiek posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 759

Dziewczyna
dobra, uczciwa poszukuje posady do wszelkich prac domowych od 15. 10. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 742

Panienka
poszukuje posady do wszelkich prac domowych i dzieci. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 749

Nauczycielka
dyplomowana z wykształceniem gimnazjalnem, przyjmie posadę nauczycielki domowej. — Oferty Kurjer Poznański zdw 70 360

Dziewczyna
z długoletniemi świadectwami, gotowaniem szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 309

Szukam
posługi z gotowaniem, praniem lub bez jako przychodnia na cały lub pół dnia u lepszych państwa. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 312

Dziewczyna
do lepszych prac domowych, bez spania lub przed południem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 313

Posługaczka
młodsza, silna poszukuje posługi z praniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 300

Dziewczyna
skromna z dobrem gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady 15. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 299

Poszukuję
dla dobrej gospodyni i pokojówki dobrego stanowiska. Sumiennie polecić mogę. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 70 338

Ogrodnik
Wielkopolanin, kawaler lat 29, specjalista wczesnych warzyw pod szkłem i obeznany we wszystkich gałęziach ogrodniczych, z dobremi świadectwami poszukuje samodzielnej posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 304

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady 15. lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 244

Panienka
umiejąca cośkolwiek gotować poszukuje posady do samotnych osób, lub jako pokojowa. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 397

Poszukuję
posady początkującej biuralistki lub do pomocy w biurze za małem wynagrodzeniem lub bez. Łaskawe zgłoszenia proszę skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 70 207

Służąca
z gotowaniem do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 173

Dziewczyna
uczciwa skromna, religijna poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 384

Poszukuję
posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 406

28 WOLNE MIEJSCA

Dobrej
dziewczyny z gotowaniem poszukuję. Marszałka Focha 189. dw 1 299

Uwaga!
Zastępstwo na nadzwyczajnych warunkach odda bardzo poważna instytucja bankowa kilkunastu uczciwym i reprezentatywnym zastępcom. Zgłoszenia przyjmuje nasz Inspektor p. Frisch: dnia 7 października br. Jarocin, Hotel „Polski", dnia 8 października br. Poznań, Hotel „Britania", dnia 9 października br. Gniezno, Hotel „Centralny", dnia 10 października br. Inowrocław, Hotel „Rzymski". Wszędzie od godz. 10—1-ej i od 3 do 6 po południu. Tw 394

Panna
inteligentna, wykształcona, religijna, znająca szycie, potrzebna do 3 dziewczynek w wieku 5—10 lat od 15. 10., ewentualnie 1. 11. do miasta powiatowego Wielkp. Oferty z odpisem świadectw, podaniem wieku, warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 69 911

Przedstawiciela
na miasto Poznań do sprzedaży pieczarek poszukuję zaraz. Oferty do ekspedycji Kurjera Pozn. nw 6143

Potrzebna
zdolna ekspedjentka do składu krótkich towarów ewentl. uczennica z tej branży. „Galanterja", Poznań, Kramarska nr. 27. zdw 70 475

Wakuje
posada samodzielnego kierownika Banku Ludowego w mniejszem mieście. Kandydaci złożą podania z życiorysem, odpisami świadectw, deklaracją kaucji lub gwarancji do dnia 15 października r. b. do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zdw 70 556. — Nieuwzględnionym odpisów świadectw nie zwraca się.

Technik gorzelniczy
potrzebny od 15 października, kawaler, dobry fachowiec, nie niżej 27 lat. Zgłoszenia piśmienne Kurjer Poznański dw 1 310

Zarobek uboczny
bez uszczerbku dla pracy zawodowej znajdą osoby mające szerokie koła znajomości. Zgłoszenia „Gozakred", Lwów, Wałowa 11 a. Pw 7 948-72.75

Krawcowa
zdolna może się zgłosić. Wierzbięcice 31 a, 9. zdw 70 618

Podróżujący
na wyroby cukiernicze. Marsz. Focha 39, cukiernia. zdw 70 432

Organizatorzy
wojewódzcy, powiatowi oraz domokrążni poszukiwani. Wodna 17/18, m. 6. zdw 70 417

Szczotki
do rąk
zębów
włosów
ubrań
tanio — wielki wybór
Perfumerja
J. Domicz,
plac Wolności 7.
Pw 7817-39,171

Dziewczyna
młodsza do 2 dzieci i prac domowych w lepszym domu potrzebna. Zgłoszenia z odpisami świadectw do Kurjera Poznańskiego zdw 70 437

Panienka
do bufetu potrzebna. Zgłoszenia: Bufet Kina Apollo. zdw 70 576

Dziewczynka
przychodnia do dzieci potrzebna. Ul. Ratajczaka 11 a, m. 27. zdw 70 591

Posługaczka
uczciwa potrzebna. Stary Rynek 40, III. zdw 70 491

Zastępców
odwiedzających składy oraz domokrążnych poszukuję celem sprzedaży chętnie kupowanego, użytkowego oszczędnego bezkonkurencyjnego artykułu chemicznego, taniego a masowego. Potrzeba do 100 zł na towar. Zarobek duży pewny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 573

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem dobre świadectwa potrzebna zaraz. Wyspiańskiego 12, mieszkanie 7. zdw 70 594

Ekspedjentka
z branży rzeźnickiej potrzebna zaraz. Wierzbięcice 23. zdw 70 565

Pracę
biurową zaraz za wypożyczenie 250 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 681

Marszantka
zaraz potrzebna. Kraszewskiego 1. zdw 70 715

Przedstawicieli
na miasto i prowincję poszukujemy. Św. Marcin 68, wysoki parter, prawo. zdw 70 706

Dziewczynka
do posyłek i pomocy w składzie pewna w czytaniu i rachunkach potrzebna. Chwiłkowski, św. Marcin 40. zdw 70 691

Potrzebne
zaraz 2 panny Fabryka pończoch, Nowy Rynek 9/10. zdw 70 798

Elew aptekarski
potrzebny od 1 stycznia lub wcześniej. Apteka pod Koroną, Bydgoszcz. dw 1 311

Fryzjerka
kursistka potrzebna. Matejki 7. zdw 70 791

Potrzebna
panienka do dziecka. — Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 70 787

Ekspedjentów
młodszych, najchętniej zamiejscowych, do kolonjalki. Kaucja pożądana Oferty wyszczególnione Kurjer Poznański zdw 70 788

Fryzjerki
dzielnej poszukuje „Salon de Coiffure", ul. 27. Grudnia 4. zdw 70 778

Szofer inkasent
do ciężarówki z kaucją zaraz potrzebny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 760

Szofer
młodszy kaucją 500 zł potrzebny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 753

Bona II
potrzebna. Świadectwa, fotografję. Żurawska, Kępno, Rynek. zdw 70 723

Pomocnik fryzjerski
potrzebny zaraz. Zgłoszenia osobiste Jan Dercek, Żnin, Kościelna 9. nw 6 154

Francuzka
do chłopca 6-cioletniego na przedpołudnie z dobremi poleceniami, może się zgłosić przy ul. Słowackiego 19, piętro II., między 3.30 a 4.30 po południu. zdw 70 785

Humor zagraniczny

— Idź, zanieś 20 groszy temu biedakowi!
— Jak chcesz, mamusiu! Mnie się on jednak nie wydaje taki nieszczęśliwy! śpiewa całemi dniami!
(Lond. Opinion). S. F.

DZISIAJ w KINIE

Apollo: „Wesoły Porucznik".
Aurora: „Douglas Fairbanks" i „Żelazna Maska".
Casino: „Gabinet Dr. Caligari".
Colosseum: „Ucieczka od szczęścia".
Corso: Skradzione klejnoty.
Edison: Dynamit.
Harfa: „Mesalina" (2 serje razem).
Kapitol: „Żeński bataljon śmierci" oraz „Djabełek".
Metropolis: „Księżniczka na urlopie" oraz rewja p. t. „Bawmy się".
Odeon: „Książe Student".
Renaissance: „U progu Gilotyny".
Słońce: „Miljon".
Scala - Varieté: „Program sensacyjny".
Tęcza: „Warta nocna".
Wilsona: „Monolesco".

Przedpłata na październik 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 kwartalnie zł 15.03, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00, w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża: do wydania wieczornego „drobne" do godz. 11, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.